БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

43-дахи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 87—88 (11074—75) | 1966 оной апрелиин 12, вторник | Сэн 4 мүнгэн

Бидэнэр, коммунистнууд, Ленинэй агууехэ хэрэгые үнэн сэхээр залгамжалан ябагшад, үргэлжэлүүлэгшэд, тэрэнэй захяа заабаринуудые, манай партиин, хүдэлмэришэн ангиин, уласхоорондын бүхы коммунис хүдэлөөнэй дайшалхы ёһо заншалнуудые ходоодоо сахин баримталхабди.

(КПСС-эй XXIII съездын хаагдаха дээрэ нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэһөө).

«1966—1970 ОНУУДТА СССР-эй АРАДАЙ АЖАХЫЕ ХҮГЖӨӨХЭ ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБ ТУШАА КПСС-эй XXIII СЪЕЗДЫН ДИРЕКТИВЭНҮҮД» ГЭҺЭН КПСС-эй ЦК-гай ПРОЕКТ ТУШАА

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН XXIII СЪЕЗДЫН ТОГТООЛ

1966—1970 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ табан жэлэй түсэб тушаа КПСС-эй XXIII съездын Директивэнүүд тухай СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр А. Н. Косыгинай элидхэлые соносожо, зүбшэн хэлсээд, Советскэ Союзай Коммунис партиин XXIII съездын **тогтооно:**

1966—1970 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ табан жэлэй түсэб тушаа Директивэнүүдые баталха.

1966—1970 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ табан жэлэй түсэбые эдэ Директивэнүүдэй үндэһөөр тодорхойлон зохёохо ябадал хангахыень КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ даалгаха.

Республикануудтахи партийна съезднүүд дээрэ, хизаарнууд ба областьнуудай конференцинүүд дээрэ, партийна эхин организацинуудай суглаанууд дээрэ, ажалшадай суглаанууд дээрэ оруулагдаһан дурадхалнуудые, мүн хүдэлмэришэдэй, колхознигуудай, мэргэжэлтэдэй, эрдэмтэдэй оруулһан дурадхалнуудые 1966—1970 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ табан жэлэй түсэб зохёоходоо хаража үзэхэ.

1966—1970 ОНУУДТА СССР-эй АРАДАЙ АЖАХЫЕ ХҮГЖӨӨХЭ ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБ ТУШАА КПСС-эй XXIII СЪЕЗДЫН ДИРЕКТИВЭНҮҮД

Совет арад ленинскэ генеральна харюа шугамые бэелүүлэн, манай орондо коммунизм байгуулха талаар КПСС-эй Программа соо табигдаһан түүхэтэ зорилгонуудые шиидхэжэ байна гэжэ Советскэ Союзай Коммунис партиин XXIII съезд тоолоно.

Долоон жэлэй түсэбые дүүргэжэ байха үедөө совет арад ажахын болон соёл культурын байгуулалтада, наука болон техникые хүгжөөлгэдэ ехэ амжалтануудые туйлаа. Коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулгада шэнэ алхам хэгдээ; манай Эхэ ороной экономическа хүсэ шадал, өөрыгөө хамгаалха шадабари дээшэлээ; совет хүнүүдэй байдал улам һайжараа.

Үнгэрһэн долоон жэлэй турша соо уласхоорондын харилсаанда Советскэ Союзай байдал бэхижээ, уласхоорондын шухалын шухала асуудалнуудые, хамагай түрүүндэ шэнэ дайн зайсуулха асуудалнуудые шиидхэлгэдэ, тэрэнэй бэелүүлдэг амгалан ёһоной политика бүри ехээр нүлөөлдэг болоо. Манай амжалтанууд социалис байгуулалтын угаа ехэ арга боломжые, капитализмда орходоо һураггүй булюу байһыень харуулна, дэлхэйн социалис хани нэгэдэлые бэхижүүлхэдэ, уласхоорондын хүдэлмэришэнэй болон коммунис хүдэлөөе, пролетарска интернационализмые хүгжөөлгэдэ, арадуудай национально-сүлөөрэлгын тэмсэлые үргэдхэлгэдэ туһална.

КПСС-эй ЦК-гай октябриин (1964 он) болон удаадахи Пленумүүдэй шиидхэбэринүүд коммунизмын замаар манай обществын саашадаа дабшалгада угаа шухала удха шанартай. Ороной политическэ, экономическа болон соёл культурын ажабайдал хүтэлбэрилгые нарижуулан һайжаруулха талаар хэмжээнүүд манай социалис обществын хүгжэлтэдэхи шэнэ шата болоно.

Хүдөө ажахые хүгжөөхэ, промышленностие бүри һайнаар хүтэлбэрилдэг болохо, түсэблэлгые нарижуулха, үйлэдбэриие экономическа талаар урмашуулгые бүри ехэ болгохо тушаа партиин ЦК-гай Пленумүүдэй шиидхэбэринүүд саашанхи жэлнүүдтэхи ажахын байгуулгын гол шэглэлнүүд болон онол аргануудые тодорхойлно.

Партиин Центральна Комитедэй, Советскэ правительствын бэелүүлдэг экономическа политика арад зоной ашаг туһые харалсана, социалис ёһоор ажал эрхилэлгын ленинскэ гол ёһонуудта хүсэдөөр тааралдана, үйлэдбэрилгын хүсэнүүдэй хүгжэлтын мүнөө туйлагдаад байһан хэмжээндэ үндэһэлнэ, манай общество доторой экономическа харилсаануудые научна ёһоор шэнжэлэлгэдэ түшэглэнэ. Совет хүнүүдэй байдалые улам саашань һайжаруулха гээшэ шухалын шухала зорилгомнай болоно гэжэ парти тоолоно.

1966—1970 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ түсэб хадаа коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулгада, совет арадай байдалые улам түргэнөөр һайжаруулгада шэнэ шухала шата боложо үгэхэ байна гэжэ съезд тоолоно. Советскэ Союз энэ түсэбые дүүргэхэдээ капитализмтай хэжэ байһан экономическа мүрысөөндөө бүри ехэ амжалтануудые түйлаха, тэдэнь дэлхэйн революционно хүгжэлтые түргэдхэлгэдэ бүри ехэ нүлөө үзүүлхэ байна.

I. 1959—1965 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөлгын гол дүнгүүд

Үнгэрһэн долоон жэлэй шухалын шухала дүнгүүд хадаа, Советскэ Союзай экономическа хүсэ шадал горитойгоор нэмээ, арадай байдал улам һайжараа, соёл культурань дээшэлээ, ороной өөрыгөө хамгаалха хүсэ шадал бэхижээ.

1959—1965 онуудта үйлэдбэриин гол фонднууд 1,9 дахин ургаа. Хэрэглэмжэ болон нөөсэлгэдэ зорюулагдаһан национальна доход, 1958 онойхитой сасуулбал, 1965 ондо 53 процентээр нэмээ. Байгаалиин шэнэ баялигууд элирүүлэгдэжэ, ашаглагдадаг болоо. Хүн зоной эрдэм бэшэгэй, кадрнуудай профессионально-техническэ мэргэжэлэй хэмжээн дээшэлээ.

Долоон жэлэй турша соо промышленна үйлэдбэриин хэмжээн 80 процент нэмэхээр хараалагдаһан аад, 84 процентээр нэмээ. 5,5 мянга шахуу шэнэ томо промышленна предприятинууд ашаглалгада үгтөө. Промышленностьдахи ажал хүдэлмэридэ электрын элшэ хүсэ хэрэглэлгэ 1,6 дахин нэмэһэн байна.

Замбуулинай дайдые шэнжэлэлгын, ядерна физикын, математикын, электроникын, радиотехникын, металлургиин, ракетнэ техникын, самолёт бүтээлгын болон наука, техникын бусад хэдэн һалбаринуудаар Советскэ Союз түрүү зэргэдэ ябана.

Техническэ дэбжэлтые, ниитын үйлэдбэриин ашагтайгаар байлгые хангадаг промышленностиин һалбаринууд булюу ехээр хүгжөөгдөө. Электрын элшэ хүсэ гаргалга 2,2 дахин, машина бүтээлгын болон металл боловсоруулгын продукциие үйлэдбэрилгэ—2,4 дахин, химическэ промышленностиин продукциие—2,5 шахуу дахин, нефтиин промышленностиин—2,2 дахин, газ абалга болон гаргалгада—4,3 дахин нэмээ. Түлишэнэй балансда нефтиин болон газай хубита 32-һоо 52 процент хүрэтэр ургаа. 91 миллион тонно булад хайлагдаа. Энэ хадаа 1958 онойхидо орходоо 1,7 шахуу дахин ехэ байна.

Транспортые техническэ талаар шэнэдхэн һэльбэхэ хэмжээ хүдэлмэри хэгдээ. Түмэр замуудаар ашаа зөөлгэдэ электровозууд болон тепловозуудые хэрэглэлгэ 1958 ондо 26,4 процент байһанаа, 1965 ондо 85 процент хүрэтэр ургаа. Далайн болон гол мүрэнэй флот нилээд ехээр нэмээ, мүнөө үе сагай суднануудаар хангагдаһахай. Далайн флодой тоннаж 2,5 дахин нэмээ. Магистральна нефть болон газопроводуудай утань 2,7 дахин нэмэһэн байха юм.

Долоон жэлэй үедэ промышленностьһаа гээгдэжэ ябаһан хүдөө ажахые хүгжөөхэ талаар шухала хэмжээнүүд КПСС-эй ЦК-гай мартын (1965 он) Пленумэй шиидхэбэриин үндэһөөр бэелүүлэгдэнэ. Эдэ хэмжээнүүд хүдөө ажахыдахи ажал хэрэгэй байдалда һайнаар нүлөөлнэ, өөрынгөө ажалай үрэ дүнгөөр колхознигууд болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдэй урмашалые дээшэлүүлээ. Ороохо таряа хуряажа абалга сагай уларилай таагүй байһан дээрэһээ 1964 онойхидо орходоо доошоо байһаншье һаань, үйлэдбэриин эгээн ехэ хэмжээнүүдэй туйлагдаһан урда жэлнүүдэйхидэ орходоо хүдөө ажахын продукци бүхы дээрээ 1965 ондо ехэ байгаа.

Бүхы союзна республикануудай экономико амжалтатайгаар хүгжэжэ байгаа.

Национальна доходой ургаһанһаа уламжалан, ажалшадай бодото олзо дээшэлээ. Хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай салин хүлһэнэй эгээ доодо захын хэмжээн, тэрэшэлэн бага болон дундуур хүлһэ абадаг хүдэлмэрилэгшэдэй хүлһэнэй тариф болон тогтоомол салин нэмээгдээ. Хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай нилээд ехэ хубинь салин хүлһэнһөө налог абалга болуюлагдаһан гү, али доошолуулагдаһан байна. Колхознигуудта пенси тогтоогдоо. Хэдэ хэдэн зэргын пенсионернүүдэй пенсиин эгээн доодо захын хэмжээн дээшэлүүлэгдээ. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай инвалидуудта үгтэдэг хүнгэлэлтэнүүд үргэдхэгдөө. Хэрэглэлэй ниитын фонднуудһаа хүн зондо үгтэһэн түлөөһэнүүд болон хүнгэлэлтэнүүд 74 процентээр нэмэһэн байна.

Ниитын үйлэдбэриин ургаһанһаа, хүн зониие культурно-ажаһуудалай талаар хангалгын үргэдхэгдэһэн ушарһаа хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай тоо 21 миллион хүнөөр олон болоо. Долоон часай, зарим хүдэлмэрилэгшэдтэ зургаан часай хүдэлмэриин үдэр тогтоогдоо.

Промышленна эд бараан болон эдеэ хоолой зүйлнүүд ехээр хэрэглэгдэдэг болоо. Розничнo худалдаа наймаанай хэмжээн 60 процентээр нэмээ. Эдеэ хоолой зүйлнүүдые, тэрэшэлэн удаан саг соо хэрэглэгдэдэг промышленна эд бараан — телевизорнүүд, мебель, холодильнигууд, хубсаһа угаадаг машинанууд болон бусад нилээд ехээр худалдагдадаг болоо.

Гэр байрын барилга үргэнөөр хэгдэһэн байна. Долоон жэл соо хамта дээрэ 556 миллион дүрбэлжэн метр талмайтай байра баригдаа, энэ хадаа 1952—1958 онуудайхида орходоо 1,9 дахин олон, совет засагай тогтоһон сагһаа 1958 он хүрэтэрхи бүхы үе соо баригдаһанай шэнээн шахуу болоно. Һүүлшын 10 жэлэй турша соо бүхы хүн зоной хахад тухайнь шэнэ байра абаһан гү, али байраяа һайжаруулһан байна. Һургуулиин наһа гүйсөөгүй үхибүүдэй эмхи зургаануудые олон болгохо даалгабари үлүүлэн дүүргэгдээ.

Үйлэдбэридэ шэнэ юумэ үүдхэгшэдэй — ухаалан зохёогшод болон уралан нарижуулагшадай эдэбхи хэшээл горитойгоор дээшэлээ. Тэдэнэр долоон жэлэй турша соо 10 миллиард гаран түхэриг арадай ажахыда алмажа үгөө.

Манай ниитын байгуулалтада бии байһан бодото арга боломжонуудай бүри хүсэдөөр ашаглагдаһан байгаа һаа, манай ороной арадай ажахын амжалтанууд бүри ехэ байха һэн. Экономикын түс түс һалбаринуудые хүгжөөлгэдэ бии байһан горитой дутуунууд долоон жэлэй түсэбые дүүргэлгын үедэ элирүүлэгдээ. Хүдөө ажахын продукци абаха талаар долоон жэлэй даалгабари дүүргэгдээгүй. Энэ хадаа ороной экономическа хүгжэлтэдэ нүлөөлһэн байна. Хүндэ промышленностиин зарим түхэлэй продукци гаргаха түсэб дүүргэгдээгүй. Шэнэ үйлэдбэринүүд удаанаар ашаглалгада үгтэдэг байгаа, хэдэ хэдэн предприятинуудта түхеэрэлгэнүүд муугаар хэрэглэгдээ, хүдэлмэриин сагые гээлгэ үшөөл ехэ байһаар. Ажалай бүтээсэ үшөөл удаанаар дээшэлнэ. Олон предприятинууд техническэ талаараа хойшо гараһан, шанар муутай продукци бүтээнэ. Наука болон техникын туйлалтанууд арадай ажахыда удаанаар нэбтэрүүлэгдэнэ.

Һүүлэй жэлнүүдтэ үйлэдбэриин хэмжээнэй эрид ехээр үргэдэһэн ушар һая болотор хэрэглэгдэдэг түсэблэлгын, ажахые хүтэлбэрилгын онол аргануудтай, материальна талаар урмашуулгын гуримтай тааралдадаггүй байгаа. Арадай ажахын хүгжэлтэдэ гараһан дутуунууд энэ ушарһаа нилээд ехээр шалтагаалһан байха юм. Предприятинуудай үүсхэл эдэбхи гаргалга һаатуулагдадаг, тэдэнэй эрхэ хизаарлагдадаг, харюусалгань доошолуулагдадаг байгаа бшуу. Предприятинуудай хоорондохи ажахын тоосоото харилсаан ехэнхидээ ёһо тэдыгээр бэелүүлэгдэдэг байгаа. Ажахые түсэблэлгэдэ экономическа бодото хуули ёһонуудай нүлөөн хэрэгсээгдэдэггүй, мүн дура зоргоороо асуудалнуудые шиидхэлгэ, түс түс һалбаринуудай хүгжэлтын тэнсүүриие һанаанһаа абажа хубилгалга, ажахын талаар хэдэн олон шиидхэбэринүүдые экономическа талаарнь һулаар үндэһэлэн баримталалга һаад болодог байгаа.

Дэлхэйн элдэб районуудта сэрэгэй ээрхэг түримхэй ябуулгануудые американска империализмын һүжэрөөһэнһөө уламжалан уласхоорондын байдал шахардуу шанга болоһон байгаа бшуу. Энэ ушар хадаа долоон жэлэй һүүлшын жэлнүүдтэ тудалдаа. Тиимэһээ ороной өөрыгөө хамгаалгые хангаха нэмэлтэ мүнгэ зөөри һомолхо шухала болоһон байна.

Шэнэ табан жэлдэ арадай ажахын хүгжэлтэдэхи дутуунуудые зайсуулха, социализмын булюу һайн байлгые бүри хүсэдөөр ашаглаха хэрэгтэй.

II. 1966—1970 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ гол зорилгонууд

Шэнэ табан жэлэй түсэб хадаа коммунис байгуулалтын замаар манай обществын саашадаа горитойгоор дабшалгые, ороной материально-техническэ үндэһэ һууриин саашанхи хүгжэлтые, экономическа болон оборонно хүсэ шадал бэхижүүлгые хангаха үүргэтэй, гэжэ КПСС-эй XXIII съезд тоолоно. Наука, техникын туйлалтануудые хэрэглэлгэдэ, бүхы ниитын үйлэдбэриин индустриальна хүгжэлтэдэ, тэрэнэй ашагтай байлгые болон ажалай бүтээсые дээшэлүүлгэдэ үндэһэлэн, промышленностиие саашадань горитойгоор ургуулан дэбжээхэ, хүдөө ажахые бүри жэгдэ түргэнөөр, найдамтайгаар хүгжөөхэ, тэрээнэй ашаар арадай байдал горитойгоор һайжаруулха, бүхы совет хүнүүдэй материальна болон культурна хэрэглэмжые бүри хүсэдөөр хангаха гээшэ табан жэлэй экономическа гол зорилго болоно гэжэ парти тоолоно.

Табан жэлэй түсэбэй даалгабаринууд социалис обществын научна талаараа үндэһэлэн баримталагдаһан хэрэглэмжэнүүдтэ, үйлэдбэриин арга боломжонуудые болон нөөсэнүүдые бодото зүбөөр сэгнэлгэдэ түшэглэхэ, арадай ажахые эгээн лэ ашаг үрэ ехэтэйгээр хүгжөөхэ замые тодорхойлхо ёһотой.

Табан жэлэй түсэбые дүүргэхын тулада партийна, советскэ, профсоюзна болон ажахын органууд арадай ажахые түбэй газарһаа түсэбэй ёһоор хүтэлбэрилгые бэхижүүлхэ, нарижуулан һайжаруулха зуураа, хүтэлбэрилгын демократическа үндэһэ һуурииие али болохоор хүгжөөхэ талаар партиин табиһан зорилгые шууд сэхээр бэелүүлхэ ёһотой. КПСС-эй ЦК-гай мартын болон сентябриин Пленумүүдэй (1965 он) шиидхэбэринүүдээр хараалагдаһан ажахын хэмжээ ябуулгануудые хүсэдөөр бэелүүлхэ шухала. Ажахын байгуулалтын болон экономикые хүтэлбэрилгын талаар һүүлэй жэлнүүдтэ партиин хараалан тодорхойлһон онол арганууд саашадаа хүгжөөгдэхэ зэргэтэй.

1966—1970 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ түсэб зохёоходоо иимэ юумэ хараалха шухала гэжэ КПСС-эй XXIII съезд тоолоно:

национальна доходые 38—41 процентээр нэмээхэ;

хүн бүхэндэ абажа үзэбэл, бодото олзо доходые 1,3 тухай дахин дээшэлүүлхэ ябадал хангаха. Ажалай түлөөһэнэй ургалтые арадай байдал һайжаруулха гол арга гэжэ тоолоод, хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай салин хүлһые, колхознигуудай олзые дээшэлүүлхэ;

город болон тосхоной хоорондохи социально-экономическа болон культурно-ажаһуудалай илгаае зайсуулан, **хүдөөгэй болон городой хүн зоной ажабайдалые саашадаа улам адлирхуу болгохо хэмжээ ябуулгануудые хараалха;** хүдэлмэришэн анги болон таряашадай холбоое, бүхы совет арадай нэгэдэлые улам ехээр бэхижүүлхэ;

ухаан бодолой болон бэр хүсэнэй ажалай хоорондохи горитой илгаае бага болгон, **арадай юрэнхы эрдэмые болон культурно-техническэ хэмжээе саашадань дээшэлүүлхэ;**

ороной бүхы районуудта **хүдэлмэриин хүсэ гамтай зүбөөр хэрэглэхэ,** юрэнхы эрдэмэй һургуули дүүргэһэн залуушуул болон эдир багашуулые үйлэдбэридэ хабаадуулха гү, али һуралсалда оруулха; хүдөө нютагуудтахи хүдэлмэриин хүсые бүхы жэлэй турша соо бүри һайнаар хэрэглэдэг болохо;

бүхы союзна республикануудай экономикые али бүхы талаарнь хүгжөөхэ. Үйлэдбэриие хубаарилан хүгжөөхэдөө, бүхы арадай ажахын аша туһые республикануудай аша туһатай зүбөөр тааралдуулха.

Дурсагдаһан экономическа болон социально-политическэ зорилгонуудые дүүргэхын тулада иимэ юумэ хэхэ шухала:

1. **Табан жэлэй турша соо промышленна продукциин хэмжээе 1,5 тухай дахин нэмээхэ.**

Хүндэ индустриие, илангаяа научно-техническэ дэбжэлтые тодорхойлдог һалбаринуудые хүгжөөлгэдэ үндэһэлэн, хүдөө ажахые, хэрэглэлэй зүйлнүүдые бүтээн гаргадаг промышленностиин һалбаринуудые барилга, транспорт болон хэлхеэ холбоое шэнэ техникээр саашадань зэбсэглэхэ.

Үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдые бүри үрэ ехэтэйгээр ашаглаха; хүдөө ажахыда, хэрэглэлэй зүйлнүүдые гаргадаг һалбаринуудта, хүн зониие культурно-ажа-

(Үргэлжэлэлынь 2-дохи нюурта)

1966—1970 ОНУУДТА СССР-эй АРАДАЙ АЖАХЫЕ ХҮГЖӨӨХЭ ТАБА ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБ ТУШАА КПСС-эй XXIII СЪЕЗДЫН ДИРЕКТИВЭНҮҮД

(Үргэлжэлэл. Эхиниинь 1-дэхи нюурта)

һуудалай талаар хангаха хэрэгтэ зорюулагдадаг түхеэрэлгэнүүд болон материалнуудай хуби хүртэсые дээшэлүүлхэ.

Хэрэглэлэй зүйлнүүдые бүтээлгын ургалтые түргэдхэхэ, хүдөө ажахын хүгжэлтын ябасые промышленностиин ургалтатай, үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдые болон хэрэглэлэй зүйлнүүдые бүтээн гаргалгын ябасые адлирхуу болгохо.

Хэрэглэмжые бүри хүсэдөөр хангахын тулада продукци худалдаалгые бүхы хэмжээгээр түргэдхэхэ.

2. Хүдөө ажахын продукци абалгын хэмжээе горитойгоор нэмээхэ.

Хүдөө ажахые материально-техническэ талаар хангалгые шангадхаха, үйлэдбэриин ургалтада колхоз, совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдэй материальна урмашалтай байлгые дээшэлүүлхэ, хүдөө ажахын үйлэдбэриие улам олзо ехэтэй болгохо, ашаг үрыень дээшэлүүлхэ.

Ургасые дээшэлүүлгэдэ үндэһэлэн, орооһо таряа, газар таряалангай бусад продукцинуудые хододоол ехээр абадаг болохо, мүн ажалай продукцинуудые бүри элбэгжүүлхэ ябадал хангаха.

3. Техническэ дэбжэлтэдэ, ажал болон үйлэдбэри эмхидхэлгые нарижуулгада, үйлэдбэриин фонднуудые болон капитальна барилгада һомологдоһон мүнгые бүри һайнаар хэрэглэлгэдэ, продукциин шанар һайжаруулгада, арьбалалтын гурим наринаар сахилгада үндэһэлэн үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ.

Энэ зорилгоор шэнэ табан жэлэй түсэбөөр иимэ юумэ хэхээр хараалха:

ажалай бүтээсые түргэнөөр дээшэлүүлхэ. Табан жэлэй турша соо промышленностьдахи ажал хүдэлмэридэ электрын элшэ хүсэ хэрэглэлгые 1,5 дахин, хүдөө ажахыда — 3 тухай дахин нэмээхэ. Үйлэдбэриие үргэлжэдэнь оньһожоруулха, автомадаар зэбсэглэхэ хүдэлмэри шууд хэхэ, ажалые научна ёһоор эмхидхэхэ онол арга үргэнөөр хэрэглэхэ;

арадай ажахые түсэблэлгэдэ, үйлэдбэриие хүтэлбэрилгэдэ, транспортда, худалдаа наймаанда, научна шэнжэлгэнүүдтэ **электронно тоололгын машинануудые үргэнөөр хэрэглэхэ;**

техническэ талаараа шэнэ, бүри нарин продукци бүтээжэ шададаг боложол байха, арадай ажахын бүхы һалбаринуудай гаргадаг **зүйлнүүдэй шанар һайжаруулха;**

үйлэдбэриин бүхы һалбаринуудай ашаг үрые шууд сэхээр ехэ болгохо, продукци бүри элбэгээр гаргаха, үйлэдбэриин фонднуудай түхэриг бүхэндэ ашаг олзын хүртэсын хэмжээе дээшэлүүлхэ;

капитальна барилгын хэрэгые үндэһөөрнь һайжаруулха, предприятинуудые, мүн гол фонднуудые барилгын болон ашаглалгада үгэлгын болзорнуудые горитойгоор хороохо, капитальна хүдэлмэридэ һомологдоһон мүнгэнэй ашаа харюулгыень дээшэлүүлхэ;

үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые бүри тааруу һайнаар **хубаарилан хүгжөөхэ,** хожомоо үрэ ехэтэй байгаалиин баялигуудые ашагладаг болохо;

уһанай нөөсые али бүхы талаһаань хэрэглэһэнэй, хамгаалһанай ашаар ороной **уһанай ажахын** хүгжэлтые хангаха.

Үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхын тулада уласхоорондын социалис ажалай хубаарилгын булюу һайн талануудые, гадаадын худалдаа наймаае үргэнөөр хэрэглэхэ.

4. Научна шэнжэлгэнүүдые үргэнөөр хүгжөөлгэдэ, гэдэнэй үрэ дүнгүүдые үйлэдбэридэ түргэнөөр хэрэглэлгэдэ, ухаалан зохёолгонуудые нэбтэрүүлгэдэ үндэһэлэн, научно-техническэ дэбжэлтые түргэдхэхэ.

Табан жэлэй түсэб соо ингэжэ хараалха:

наука, техникын элдэб һалбаринуудта математическэ онол аргануудые үргэнөөр хэрэглэлгые хангадаг теоретическэ болон прикладной математикын талаар шэнжэлэлгэнүүдые хүгжөөхэ;

наука, техникын элдэб һалбаринуудта ядерна физикын онол аргануудые үргэнөөр хэрэглэхын, залан шэглүүлэгдэдэг термоядерна синтезэй асуудалнуудые саашадань тодорхойлон шэнжэлхын, радиоэлектроникын болон автоматикын шэнэ приборнуудые, конструкционно болон бусад материалнуудые байгуулхын тулада ядерна физикын; хатуу бодосуудай физикын талаар шэнжэлэлгэнүүдые хүгжөөхэ;

замбуулинай дайдые саашадань шэнжэлхэ, тэрээнһээ абтаһан үрэ дүнгүүдые радио холбоо, радионавигаци болон телевидениие, метериологическа албые нарижуулан һайжаруулхын тулада, бусад бодото зорилгонуудые бэелүүлхын тулада хэрэглэхэ;

байгаалиин нөөсэнүүдые бүри һайнаар ашаглахын тулада газарай гадарые, мүн ашагта малтамалнуудай хубааралгын гол хуули ёһонуудые шэнжэлхэ талаар научна хүдэлмэри үргэдхэхэ;

ороной газар, ой модо, уһа сөөрэм, гол мүрэнүүдые, олзоборилгын ан, загаһа болон байгаалиин бусад баялигые бүри ашаг үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхын тулада байгаалиие бүри һайнаар хамгаалха талаар хэмжээ ябуулгануудые хараалжа, бэелүүлхэ;

шэнэ, экономическа талаараа ашагтай туһатай химическэ бүридэлнүүдые байгуулхын, ашагтай һайн бодос болон материалнуудые абахын тулада химиин талаар шэнжэлгэнүүдые хүгжөөхэ;

шэнэ, ашаг ехэтэй үүлтэрэй мал, баян ургаса үгэдэг сортын ургамалнуудые бии болгохо зорилгоор амиды бодосууд дотор болодог ушарнуудые, микроорганизмуудай, ургамалнуудай болон амитадай селекциин генетическэ хуули ёһонуудые саашадань шэнжэлхэ; уг залгамжалдаг үбшэнүүдэй генетикын асуудалнуудые тодорхойлон шэнжэлхэ;

медицинын талаар научна шэнжэлэлгэнүүдые, хорото хабдарнуудые, зүрхэ-һудаһанай, вируснэ болон бусад үбшэниие һэргылхын болон аргалхын тулада хүнэй физиологиие, патологиие шэнжэлэлгэ саашадань хүгжөөхэ;

общественнэ наукануудые саашадань хүгжөөхэ. Экономическа наукануудай талаар социализмын экономическа хуули ёһонуудые гүнзэгыгөөр шэнжэлэлгэ ба хэрэглэлгэдэ, ниитын үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ зам болон онол аргануудые тодорхойлгодо, үйлэдбэриие хүгжөөхэ экономическа урмашуулгануудые хэрэглэлгэдэ үндэһэлэн, арадай ажахые түсэбэй ёһоор хүтэлбэрилхэ теори саашадань тодорхойлон зохёолгодо гол анхаралаа хандуулха;

научна шэнжэлгэнүүдэй үрэ ехэтэй байлгые горитойгоор дээшэлүүлхэ, тэдэнэй үрэ дүнгүүдые үйлэдбэридэ бүри түргэнөөр нэбтэрүүлхэ. Энэ зорилго бэелүүлхын тулада экономическа эгээн лэ ехэ ашаг туһа үгэхөөр наука, техникын гол асуудалнуудые шиидхэлгэдэ научна хүсэнүүд болон материальна нөөсэнүүдые ехээр зорюулха, научно-шэнжэлэлгын эмхи зургаануудай, дээдэ һургуулинуудай, проектно-конструкторска организацинууд болон предприятинуудай туршалга-үйлэдбэриин баазые бэхижүүлхэ, тэдэниие шэнэ шэнэ научна болон лабораторно түхеэрэлгэнүүдээр хангаха. Научна шэнжэлэлгын хүдэлмэридэ дээдэ һургуулинуудай дүүргэдэг үүргые дээшэлүүлхэ.

Научна эмхи зургаануудай хүдэлмэридэ ажахын тоосоо үргэнөөр нэбтэрүүлхэ.

5. Түсэблэлгые, үйлэдбэриие экономическа талаар урмашуулгые нарижуулан һайжаруулха, предприятинуудай үүсхэл болон ажахын талаар бэеэ даанхай байлгые үргэдхэхэ, ажалайнгаа үрэ дүнгөөр ажалшадай материальна урмашалые дээшэлүүлхэ тухай партиин шиидхэбэринүүдые шууд сэхээр бэелүүлгэдэ үндэһэлэн, ороной экономикые бүри һайнаар хүтэлбэрилдэг болохо. Түбэй газарһаа түсэбэй ёһоор хүтэлбэрилгые промышленна предприятинуудай ажахын талаар эдэбхи үүсхэл, бэеэ даанхай байдал хүгжөөлгэтэй зүбөөр тааралдуулха.

Энэ зорилгоор:

— хамагай түрүүндэ арадай ажахын гол тэнсүүриие нарижуулгада, үйлэдбэриие хубаарилан табилгые һайжаруулгада, экономическа районуудай комплексноор хүгжэлгэдэ; шухалын шухала продукцинуудые түргэнөөр үйлэдбэрилгэ ба тэдэнээр хангалгада; техническэ дэбжэлтын, капитальна хүдэлмэридэ мүнгэ һомололгын, ажалай түлөөһэнэй, сэнгэй, ашаг олзын, мүнгэн сангай болон урьһаламжын талаар гүрэнэй нэгэн адли политика бэелүүлгэдэ; үйлэдбэриин фонднуудые, ажалай материальна болон байгаалиин нөөсэнүүдые үрэ ехэтэйгээр ашаглахын хойноһоо экономическа хиналта бэелүүлгэдэ **ажахые түбэй газарһаа, түсэбэй ёһоор хүтэлбэрилгые гол түлэб зорюулха.**

Материально-техническэ хангалгын гуримые эрид шууд һайжаруулха, оптово худалдаа наймаа хэхэ аргаар түхеэрэлгэнүүд, материалнууд болон хүсэл бэлэн болоодүй зүйлнүүдые түсэбэй ёһоор хубаарилгада дам дамаа дамжан оролгые бэлэдхэхэ;

үйлэдбэриие хүтэлбэрилгын онол аргые нарижуулан һайжаруулха, фабрика, завод, барилга, колхоз, совхоз болон бусад предприятинуудта **түсэблэлгын-экономическа хүдэлмэриин хэмжээе дээшэлүүлхэ.** Тэрэнэй тулада ажалай тоосооной ленинскэ гол ёһонуудые хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлхэ, предприятинуудай эрхэ болон ажахын талаар бэеэ даанхай байлгые шууд сэхээр үргэдхэхэ, хамагай түрүүндэ общественын аша туһые харан, коллективүүдэй түйладаг һайн үрэ дүнгүүдые материальна талаарнь урмашуулха аргаар үүсхэл эдэбхииень хүгжөөхэ, түсэбүүдые болон хэлсээнэйнгээ уялгануудые дүүргэхын түлөө предприятинуудай материальна харюусалгые дээшэлүүлхэ. Үйлэдбэриие урмашуулха экономическа онол аргануудай үүргые дээшэлүүлхэ. Социалис мүрысөө али болохоор дэлгэрүүлхэ, магтаалда хүртөөн урмашуулгын удха шанарые үргэхэ.

Предприятинуудые хүтэлбэрилгэдэ үйлэдбэриин коллективүүдэй дүүргэдэг үүргые дээшэлүүлэн, хүтэлбэрилгын демократическа үндэһэ һууриие үргэдхэн, ажалда коммунис ёһоор хандадагаар, арадай зөөридэ эзэн байха эрмэлзэлгэтэйгээр хүдэлмэрилэгшэ бүхэниие хүмүүжүүлхэ, үйлэдбэриин болон гүрэнэй журам бэхижүүлхэ. Мүнөөнэй эрхэ байдал, арадай ажахые хүгжөөхэ зорилгонууд хадаа хүтэлбэрилхы кадрнуудта шэнэ эрилтэнүүдые табина, мүн хүтэлбэрилгын экономическа онол аргануудые шудалхыень, ёһо тэдыгээр албадан захираад һууха ябадалда эсэргүү тэмсэл хэхыень, хүтэлбэрилгын эрдэм ухаанай шэнэ мэдээнүүдые хэрэглэхыень, мүнөөнэй тоололгын техникые ашаглахыень, захиргаанай аппарадые сомор болгохыень тэдэниие уялгална.

Социалис ёһоор ажал эрхилэлгын гол ёһонуудые наринаар шууд сэхээр сахиха, предприятинуудай ажахын болон финансова ажал ябуулгын талаар үндэһэ баримтагүйгөөр үлүү шанга хизаарлалта хэхэгүй.

Советскэ Союзай өөрыгөө хамгаалха хүсэ шадалай саашанхи ургалтые табан жэлэй түсэб хангаха ёһотой. Энэ хадаа совет арадые, бүхы социалис хани нэгэдэлые империалис ээрхэг түримхэй ябуулгаһаа бүри найдамтайгаар хамгаалха арга олгохо, бүхы дэлхэй дээрэхи эб найрамдалда дуратай, сүлөөрэлгын хүсэнүүдэй байдалые бэхижүүлхэ байна.

Амгалан ёһоной гадаадын политика шууд бэелүүлхэ, буу зэбсэг хуряаха тухай дурадхалнуудые бэелүүлхэ оролдолго гаргаха зуураа, мүнөө үеын эгээн лэ эрхим түхэлэй сэрэгэй техникээр манай Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй хангагданхай байхын тулада саг үргэлжын оролдолго гаргаха шухала. Советскэ Союзай өөрыгөө хамгаалха хүсэ шадалай ургалта эб найрамдалые, арадуудай аюулгүй байдалые хамгаалха шухала нүхэсэл болоно.

* * *

Үйлэдбэрилгын хүсэнүүдэй хүгжэлтын мүнөө туйлагдаад байһан хэмжээе хараада абан, ерэхэ табан жэлдэ бэелүүлэгдэхэ экономическа болон социально-политическэ гол зорилгонуудые хүтэлбэри болгон, промышленностиин, хүдөө ажахын, транспортын, хэлхеэ холбооной, капитальна барилгын, арадай байдал улам һайжаруулгын, үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые хубаарилан табилгын, союзна республикануудай ажахые хүгжөөлгын, Советскэ Союзай гадаадын экономическа холбоо барисаанай талаар иимэ даабари тогтоохо.

III. Промышленность

Үйлэдбэриин ашаг үрые, тэрэнэй техническэ хэмжээе дээшэлүүлхэ, техническэ талаараа шэнэ продукциин байгууламжые һайжаруулха, тэрэниие хододоо, түргэнөөр нэбтэрүүлхэ, шанарыень һайжаруулха, тиигэжэ арадай ажахын бүхы һалбаринуудые бүри нарин һайн үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдээр — бүтээсэ ехэтэй машинануудаар, түхеэрэлгэнүүд болон приборнуудаар, шанар һайнтай түүхэй эд болон материалнуудаар, харин совет хүнүүдэй улам ургажа байгаа эрилтэнүүдые дүүргэхээр олон түхэл янзын эд бараагаар—хүн зониие хангаха гээшэ шэнэ табан жэлдэ промышленностиин бэелүүлхэ гол зорилгонууд болоно.

1. Табан жэлэй турша соо промышленна үйлэдбэриин хэмжээе 47—50 процентээр, тэрэ тоодо үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдые бүтээдэг һалбаринуудай («А» группа) продукциин — 49 — 52 процентээр, хэрэглэлэй зүйлнүүдые бүтээдэг һалбаринуудай («Б» группа) продукциин — 43—46 процентээр нэмээхэ.

2. Хүндэ индустриие хүгжөөлгэдэ үндэһэлэн, **промышленна үйлэдбэриин байгууламжые нарижуулан һайжаруулха.**

Электроэнергетикые, машина бүтээлгые, химическэ промышленностиие, металлургиие булюугаар хүгжөөхэ, һалбаринууд доторой тэнсүүриие һайжаруулха, эгээл лэ гарза багатайгаар общественын хэрэглэмжые хангажа шадахаар экономическа талаараа угаа ашагтай туһатай түхэлэй үйлэдбэриие үргэдхэхэ гэжэ хараалха.

КПСС-эй ЦК-гай мартын Пленумэй (1965 он) тогтоолой ёһоор хүдөө ажахын техническэ баазые хүгжөөхэ. Оньһожоруулгын хэрэгсэлнүүдые, минеральна үтэгжүүлгэ болон ургамалнуудые хамгаалха химическэ зүйлнүүдые хүдөө ажахыда нилээд ехээр үгэдэг болохо.

Хүнгэн болон эдеэ хоолой промышленностиие бүри түргэнөөр хүгжөөхэ, тэрэшэлэн хүн зондо хэрэгтэй эд бараа хүндэ промышленностиин предприятинуудта нилээд ехээр бүтээн гаргадаг болохо.

3.**Техническэ талаараа түрүү, эрхим һайн шанартай продукци гаргадаг болохоор** хараалха. Машинанууд, приборнууд болон түхеэрэлгэнүүдэй бүтээсые, гаргаша багатай, найдамтай, бүхэ байлгые дээшэлүүлхэ, двигательнүүдэй моторесурсые нэмээхэ, машинануудай хүсэнэй единицэ бүхэниие хараада абан, шэгнүүрыень доошолуулха. Материалнууд болон түүхэй эдэй шанар һайжаруулха. Арадай хэрэглэлэй эд бараануудай ассортиментые үргэдхэхэ, шанарыень һайжаруулха.

Гүрэнэй стандартнуудые техническэ дэбжэлтын эрилгэнүүдтэ тааруу болгохо, продукциин шанар һайжаруулгада тэдэнэй дүүргэдэг үүргые дээшэлүүлхэ.

Уласхоорондын техническэ харилсаа холбоо хүгжөөн, хариин оронуудай научна болон техническэ түрүү туйлалтануудые али болохоор хэрэглэхэ.

4. **Үрэ ехэтэй технологическа онол аргануудые** — физико-химическэ, электрофизическэ, электронно болон бусад **аргануудые ухаалан тодорхойлжо нэбтэрүүлхэ.** Мүнөө хэрэглэгдэжэ байһан түхеэрэлгэнүүдые нарижуулан һайжаруулха хүдэлмэри үргэнөөр бэелүүлхэ.

5. Үйлэдбэриин фонднуудай түхэриг бүхэндэ ашаг олзо ехэ болгохын, продукци бүри ехээр гаргахын тулада **түхеэрэлгэнүүдые нилээд һайнаар хэрэглэдэг болохо,** тэрэнэй бүтээсые дээшэлүүлхэ.

Тохёолдодог бэрхэшээлнүүдые зайсуулха, үйлэдбэриин онол аргануудые ашагтай болгохо, технологиие нарижуулха, халаан халаанаар хүдэлмэрилгын коэффициентые нэмээхэ, түхеэрэлгэнүүдэй миин байлгые усадхаха аргаар мүнөө ашаглагдажа байһан предприятинуудта продукци гаргалгые дээшэлүүлжэл байха.

Индустриальна онол аргануудые бүри үргэнөөр хэрэглэжэ, заһабарилгын предприятинуудта тусхай мэргэжэлэй үйлэдбэриие бүхы хэмжээгээр хүгжөөжэ, ехэ заһабарилгын шанарые саашадань һайжаруулха, өөрынь үные хямдаруулха.

6. Һалбаринууд хоорондын хамжаае хүгжөөжэ, узелнууд болон детальнуудые нэгэн адли түхэл янзатайгаар бүтээхэ ябадал үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, тэдэниие бүтээхэ тусхай мэргэжэлэй заводуудые байгуулжа, предприятинуудые, илангаяа машина бүтээлгын предприятинуудые **улам олоор тусхай мэргэжэлдэ оруулха, хамжажа үйлэдбэрилдэг болгохо.** Түүхэй эд хэрэглэлгые улам һайжаруулхын тулада экономическа талаараа ашагтай туһатай холимол түхэлэй үйлэдбэриие хүгжөөхэ.

7. **Түүхэй эд, материал болон түлишэ һайнаар хэрэглэдэг болохо.** Машина бүтээлгэ болон металл болбосоруулгада хара металлаар хэгдэһэн прокат гаргашалгын удельнэ хэмжээе 20—25 тухай процентээр доошолуулха. Прокат гаргахын тулада булад хэрэглэлгын удельнэ гаргашые бага болгохо. Үнгэтэ металлнуудай орондо бүри хямда сэнтэй материалнуудые болон биметаллнуудые хэрэглэдэг болохо. Табан жэлэй турша соо промышленностьда түлишэ гаргашалгын нормые 8—10 процентһээ бага бэшээр, тэрэ тоодо элшэ хүсэ абалгада — 11—14 процентээр, электрын элшэ хүсэ гаргашалгын нормые — 6—8 процентээр доошолуулха. Түүхэй эдһээ бэлэн продукци гаргалгын хэмжээе дээшэлүүлхэ. Минеральна зүйлнүүдые малтан абалгын, шанаржуулан болбосоруулгын үедэ тэдэнэй гээлтэ хоролтые бага болгохо. Дахин хэрэглэгдэхэ түлишые, дахин хэрэглэгдэхэ материалнууд болон түүхэй эдые бүри хүсэдөөр ашаглаха.

Тусхай мэргэжэлэй болон универсальна, хүсэд һайнаар оньһожоруулагдаһан баазанууд болон складуудые таарууга ар түхеэрхэ гэжэ хараалха.

8. Техническэ дэбжэлтэдэ, ажал эмхидхэлгые нарижуулгада болон эрхэ байдалыень һайжаруулгада, үйлэдбэриие экономическа талаар урмашуулгые, ажалшадые материальнаар урмашуулгые һайжаруулгада үндэһэлэн, **табан жэлэй турша соо промышленностьда ажалай бүтээсые 33—35 процентээр дээшэлүүлхэ.** Продукциин өөрынь үнэ хямдаруулха, бүхы предприятинуудай хүдэлмэриие ашаг олзо ехэтэй болгохо. Табан жэлэй эсэс хүрэтэр промышленностьда ашаг олзые хоёр үлүүтэй дахин дээшэлүүлхэ.

9. 1970 ондо **шухалын шухала түхэлэй промышленна продукци иимэ хэмжээтэйгээр үйлэдбэрилхэ** гэжэ хараалха:

	1965 он.	1970 он
Электрын элшэ хүсэн (миллиард киловатт-часаар)	507	830—850
Нефть (миллион тонноор)	243	345—355
Газ (миллиард кубометрээр)	129,2	225—240
Нүүрһэн (миллион тонноор)	578	665—675
Шэрэм (миллион тонноор)	66,2	94— 97
Булад (миллион тонноор)	91	124—129
Прокат (миллион тонноор)	70,9	95— 99
Булад соргонууд (миллион тонноор)	9	14— 15
Минеральна үтэгжүүлгэ (условно единицээр, миллион тонноор)	31,3	62— 65
Пластическа зүйлнүүд, синтетическэ дабирхайнууд (мянган тонноор)	821	2.100—2.300
Химическэ утаһан (мянган тонноор)	407	780—830
Автомобильна болон мотоциклетнэ покрышканууд (миллионоор)	26,4	38— 40
Ууралай, газай болон гидравлическа турбинанууд (миллион киловаттаар)	14,6	22— 24
Прокатна түхеэрэлгэ (мянган тонноор)	111	190—210
Магистральна тепловозууд (секцеэр)	1.485	1.500—1.600
Химическэ түхеэрэлгэ (миллион түхэригөөр)	384	780—830
Нефтеаппаратура (мянган тонноор)	140	210—240
Металл отолдог станогууд (мянгаар)	185	220—230
Кузнечно-прессовэ машинанууд (мянгаар)	34,4	30— 52
Автомобиль (мянгаар)	616,4	1.360—1.510
тэрэ тоодо:		
ашаанай	379,6	600—650
хүнгэн	201,2	700—800
тракторнууд (бодотоор тоолохоdo, мянгаар)	355	600—625
Хүдөө ажахын машинанууд (миллион түхэригөөр)	1.446	2.500
Технологическа түхеэрэлгэ, бүд нэхэдэг промышленностьда хэрэгтэй запасной частьнууд (миллион түхэригөөр)	231	450—480
Технологическа түхеэрэлгэнүүд, эдеэ хоолой промышленностьда хэрэгтэй запасной частьнууд (миллион түхэригөөр)	243	340—370
Приборнууд, автоматизациин хэрэгсэлнүүд, тэдэндэ хэрэгтэй запасной частьнууд (миллион түхэригөөр)	2.078	3.570—3.6[illegible]
Модо шэрэлгэ (жэжэ бэлэдхэгшэдые оруулангүйгөөр, миллион кубометрээр)	337	350—365
Целлюлозо (миллион тонноор)	3,2	8,4— 9
Саарһан (миллион тонноор)	3,23	5— 5,3
Картон (миллион тонноор)	1,45	4,2— 4,5
Цемент (миллион тонноор)	72,4	100—105
Бүд (миллиард дүрбэлжэн метрээр)	7,5	9,5— 9[illegible]
Дотор ба гадар трикотаж хубсаһан (миллионоор)	907	1.650—1.7[illegible]
Арһан гутал (миллион паараар)	486	610—630
мяхан (гүрэнэй нөөсэһөө, миллион тонноор)	4,8	5,9— 6[illegible]
Загаһа барилга, кит, далайн ан агналга, далайн продуктнуудые абалга (миллион тонноор)	5,8	8,5— 9
Үдхэн һүнэй продукци (гүрэнэй нөөсэһөө, миллион тонноор)	11,5	16— 17
Малай тоһон (гүрэнэй нөөсэһөө, мянган тонноор)	1.066	1.160
Тоһолиг сыр болон брынзэ (мянган тонноор)	308	625—675
Ургамалай тоһон (гүрэнэй нөөсэһөө, миллион тонноор)	2,2	2,95— 3,1
Консервэ (миллиард условно баанхаар)	7	13—13,5
Элһэн саахар (свёклоһоо шанагдаһан, миллион тонноор)	8,9	9,8— 10
Культурно-ажаһуудалай болон ажахын хэрэгсэлэй эд бараанууд (миллиард түхэригөөр)	9	15,5—16[illegible]
Радиоприемнигууд, радиолонууд (миллионоор)	5,2	7,5— 8
Телевизорнууд (миллионоор)	3,7	7,5— 7[illegible]
Гэр доторой холодильнигууд (миллионоор)	1,7	5,3— 5[illegible]
Мотоцикл, мотороллер болон мотоколясканууд (мянгаар)	721	1.000—1.100
Мебель (миллиард түхэригөөр)	1,8	2,6— 2[illegible]

10. **Электроэнергетикые** булюу ехээр хүгжө[...] тулада ехэнхидээ тус бүрдин 300 мянган кило[...] хүсэтэй элшэ хүсэнэй блогуудтай, 2,4 миллион ки[...] ватт ба дээшэ хүсэтэй, түлишөөр хүдэлдэг конде[...] ционно томо электростанцинуудые гол түлэб бари[...] 64—66 миллион киловатт хүсэтэй шэнэ үйлэд[...] нүүдые ашаглалгада үгэхэ.

Шэнэ техническэ шиидхэбэринүүдые гарга[...] 500—550 мянган киловатт хүсэтэй гидротурбина[...] дые тодхожо, проектынь зохёогдожо ба бариг[...] байһан гидроэлектростанцинуудай технико-эконо[...] ческа үрэ дүнгүүдые дээшэлүүлхэ.

Ороной зүүн районуудһаа түбэй районуудта [...] хэмжээнэй электрын элшэ хүсэ дамжуулхын ту[...] бэлэдхэлэй шухала хүдэлмэри хэхэ. СССР-эй Евр[...] дохи хубида нэгэдхэмэл энергетическэ системэ [...] гуулгые түгэсхэхэ.

35 киловольт ба дээшээ напряженитэй элек[...] дамжуулгын утын хэмжээе 1,5 дахин ту[...] харин хүдөөгэй районуудтахи 20 киловольт хүр[...] напряженитэйе хоёр дахин тухай ехэ болгохо. Эл[...] рын элшэ хүсэ сэхэ үгэжэ, хүдөөгэй районуудые эле[...] рификацилга үргэдхэхэ.

11. **Нефть гарган абалгые, газай промышленност[...]** бүри түргөөр хүгжөөхэ. Баруун Сибирьтэ, Баруун [...] захстанда **нефть,** газ гарган абадаг шэнэ центрнүү[...] бии болгохо, үнинэй нефтьтэй районуудта нефть аб[...] га нилээд ехэ болгохо ябадалые тон шухала зори[...] до тоолохо. Нефтьтэй газарнуудые бэдэрэн ол[...] нефть гарган абалгые бүри үргэдхэхэ түрүү арга[...] тод саашадаа дэлгэрүүлхэ.

Газтай газарнуудые бэдэрэн олохо, газ гар[...] абалгые бүри үргэдхэхэ үрэ ехэтэй онол аргану[...] үргэнөөр нэбтэрүүлхэ, промышленна түб газарну[...] дүтүүрхи байгаалиин газ газар доро хадагалха һ[...] тануудай багтаасые үргэдхэхэ. 25 мянган километ[...] бага бэшэ газарта татагдаһан аса һалаануудтай [...] гистральна газопроводуудые бариха. Газ зөөлгын [...] нико-экономическа талые һайжаруулха зорилгоор [...] хүндытэй соргонуудые үргэнөөр хэрэглэхэ гэжэ [...] раалха.

12. Табан жэлэй турша соо **нефть анхан буй[...] гын** хэмжээе, тунгалаг нефть-продуктнуудые үй[...] бэрилгэ 1,4—1,5 дахин, түрхихэ тоһонуудые—1,4 [...] хин ехэ болгохо. 0,5 процентһээ ехэ бэшэ серэтэй [...] зельнэ түлишэ гарган абалгаяа ниитэ үйлэдбэри[...] хэмжээнэй 80 процентһээ бага бэшэ болгохо, авт[...] билиин эрхим шанартай бензинүүдые 55—60 проц[...] дэ хүргэхэ. Дизельнэ ба автомобилиин бүхы [...] нуудые үйлэдбэрилгэдэ аша үрэ ехэтэй нэмэлтэ [...] нүүдые хэрэглэхэ.

Химиин промышленностьда хэрэгтэй шэнгэрүүлэ[...] һэн газ, аятай зохид үнэртэй углеводородууд ба [...] түүхэй зүйлнүүдые бүри ехээр үйлэдбэрилэн гар[...] Ябууд ба байгаалиин газуудһаа серэ гарган аба[...] үргэдхэхэ. Нефтиин түүхэй зүйлнүүдһээ мал аж[...] шухала белок-витаминуудтай концентрадуудые [...] мышленна оршом соо үйлэдбэрилгэ эмхидхэхэ.

13. **Нүүрһэ,** илангаяа кокс болодог нүүрһэ, [...] ехээр **малтан абаха.** 1970 ондо газар дээрэһээ нү[...] малтан абалгын удельнэ хэмжээе 28 процентэ[...] гэхэ. Нүүрһэ шанаржуулан һайжаруулгада онсо [...] харал хандуулха, сортто нүүрһэнүүдые бүри [...] малтан абаха. Хүдэлмэрилэгшэдэй тооё олон бол[...] гүй бүри ехэ нүүрһэ малтан абаха.

165 миллион тонно нүүрһэ малтан абаха шала[...] шахтанууд, разрезүүдые ашаглалгада оруулха, ти[...] дээ барилгын ба проектээр хараалагдаһан хүс[...] ашаглалгада оруулха болзор нилээд хороохо. Ш[...] даг сланец малтан абалгые 1970 ондо 28 миллион [...] хай тонноdo, торф—92 миллион тоннодо хүргэхэ.

Городой ба хүдөөгэй хүн зоной хэрэглэмжые [...] хим шанартай түлишөөр бүрин хангаха.

14. Металлай шанар һайжаруулгада, прока[...] соргонуудай, метизүүдэй сортые нилээд үргэдхэл[...] үйлэдбэрээ улам хүгжөөлгэдэ онсо анхарал ха[...] лан, **хара металлургиин** хүгжэхэ үндэр дээдэ [...] хангаха.

(Үргэлжэлэлынь 3-дахи нюурта)

1966—1970 ОНУУДТА СССР-эй АРАДАЙ АЖАХЫЕ ХҮГЖӨӨХЭ ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБ ТУШАА КПСС-эй XXIII СЪЕЗДЫН ДИРЕКТИВЭНҮҮД

(Үргэлжэлэл. Эхининь 1, 2-дохи нюурнуудта)

...хүтэн аргаар жэгдэлэн хабтайлгаһан прокат хоёр дахиһаа ехээр, хүйтөөр һунаагдаһан сортовой булад 2 дахин, булад проволоко—2,1 дахин нэмээхэ, элдэб сортын соргонуудые бүри ехээр үйлэдбэрилдэг болохо.

...термическэ, термомеханическа аргаар хатуу болгон болбосоруулагдадаг металл, тон наряар шудхагдаһан ...тээлтэ хоролтодо багаарородог электро... буладуудые, газаа талаараа эдирмэгтэхэ... металлнууд ба металлнуудые, онсо сэбэр, тусхай шанартай металлнуудые, тон бухэ проволоконуудые ...дэг канадуудые бүри ехээр үйлэдбэрилхэ.

Түмэр болодог түүхэй зүйлнүүдые бэлдэлгын хэрэг ...ажаруулха. Түмэрэй үртэһэ үлэгдэлнүүдые прогрессивнэ аргаар ашаглаха үргэнөөр эмхидхэхэ. Кислородно-конверторнэ булад хайлуулгые 5—6 дахин, электро-булад—1,5 дахин ехэ болгохо; булад тасралгагүй зөөлдэг шэнэ түхеэрэлгэнүүдые ашаглалгада оруулха; металлургическа үйлэдбэридэ кислород, юрын газ хэрэглэлгые үргэдхэхэ.

Эрхим һайн буладаар монсогор зузаан балкануудые ...аргатай соонь нимгэрүүлэгдэһэн соргонуудые ...дэг болохо. Биметалл соргонууд, шэл-эмаль, пластмасса ба бусад ашаг эдиргүй гадартай соргонуудые бүри олоор үйлэдбэрилэн гаргаха.

Порошково металлургиие саашадань хүгжөөхэ, машина бүтээдэг үйлэдбэридэ, промышленностиин бусад һалбаринуудта металло-керамическа зүйлнүүдые нэбтэрүүлхэ.

Хара металлай үртэһэ, хаядаһануудые бүри ехээр ашаглаха. Металлургическа хог үлэгдэлнүүдые ашаглалга бүри һайжаруулха.

Хара металлургиин предприятинуудта арадай хэрэглэлэй эд бараануудые (эмальтай амһартанууд, хайша, кровать гэхэ мэтые) бүри олоор гаргаха, шанарыень һайжаруулха.

15. **Үнгэтэ металлургиин** талаар зэд, хүнгэн, тусхай шанар металлнуудые үйлэдбэрилгые булюу ехээр хүгжөөхэ. Алюмини үйлэдбэрилгэ 1,9—2,1 дахин, зэд ...—1,6—1,7 дахин ехэ болгохо; туулга, магни, ...туулга, никель, титан, вольфрамай, молибдэнэй, ...концентрадуудые, мүн үнгэтэ металлнуудые үйлэдбэрилгэ ба алмаз малтан абалга нилээд үргэдхэхэ.

Үнгэтэ металлнуудай руда нээмэл аргаар малтан абалга 1,5 дахин, газар доробхи уурхайнууд соохоо ...бүтээсэ ехэтэй, өөрөө ябадаг түхеэрэлгэнүүдэй ...5 дахин үргэнөөр нэмээхэ.

Рудаһаа үнгэтэ металлнуудые хүсэд гаргажа абалга хангаха.

Электричество дамжуулаштай алюмини, элсэгүй үнгэтэ металлнуудай арьбан түхэлэй шэнэ прокат үйлэдбэрилдэг болохо, гонзогор зэд, алюминиин соргонууд, сорго, тон нарияр шудхагдаһан юумэнүүд ба проволоконуудые нэгэн доро шудхаха, жэгдэлхэ.

Электронно промышленностьда шухала материалнуудые бүтээдэг тусхай заводууд ба үйлэдбэри эмхидхэхэ.

Үнгэтэ металлургиин предприятинуудаар арадай хэрэглэлэй эд товар гаргалгые гурба дахинһаа багаар бэшээр нэмээхэ, эд товарнуудай шанарые һайжаруулгада онсо анхарал хандуулха, тиихэдээ тусхай мэргэжэһэн үйлэдбэри эмхидхэхээр хараалха.

16. **Геологическа шэнжэлгэ бэдэрэлгын** хэмжээе үргэдхэхэ, тэрэнэй аша үрые һайжаруулха, үныень хямдаруулха. СССР-эй Европын хубидахи нефтьтэй, газай, нүүрһэтэй газарнуудые бэдэрхэ ба шэнжэлхэ хүдэлмэри улам үргэдхэхэ. Экономическа талаараа хэмжэ ашагтай байхаар районуудтахи ашагта малтамалнуудай шэнжэлэгдэһэн нөөсэнүүдэй ургалта гол болгон хангагдаха ёһотой.

17. **Химическэ ба нефтьхимическэ промышленностиин** хурдан түргэн хүгжэлтэ хангахаар хараалха. Химическэ продукци үйлэдбэрилгэеэ хоёр дахин ехэ болгохо. Холимол, орёо минеральна үтэгжүүлгэ үйлэдбэрилгэеэ нилээд ехээр нэмээхэ. Табан жэлэй һүүл тэшэ хүдөө ажахыда шухала үтэгжүүлгэнүүдые ашагтал монсогор, хатажа хатуу болошохогүй формонуудгайгаар үйлэдбэрилэн гаргадаг болохо. Ургамалнуудые үбшэнүүдһээ, хоротонһоо хамгаалдаг химическэ хэрэгсэлнүүдэй ассортиментые үргэдхэхэ, шанарыень һайжаруулха.

Синтетическэ продуктнуудые үйлэдбэрилхын тула нефтиин, газай түүхэй зүйлнүүдые бүри ехээр хэрэглэхэ. Пластмассын шанар һайжаруулха, полимернэ пленкын материалнуудые олоор үйлэдбэрилхэ. Химическэ онсо сэбэр продуктнуудые бүри ехээр үйлэдбэрилхэ, ассортиментыень үргэдхэхэ.

Синтетическэ каучук үйлэдбэрилгэеэ 2,2 дахин, синтетическэ тоһолиг кислотануудые үйлэдбэрилгэеэ 5 дахинһаа бага бэшээр, угаадаг синтетическэ зүйлнүүдые—6 дахин шахуугаар ехэ болгохо. Шинэнүүдэй хэрэглэгдэхэ болзорые 1,5 дахин удаан болгохо.

Ажаһуудалда хэрэглэгдэдэг химиин эрхим шанартай эд товарнуудай, мүн бусад зүйлнүүдэй үйлэдбэрилэгдэхэ хэмжээе 2,5—3 дахин ехэ болгохоор хараалха.

Тоннаж багатай химическэ продукци үйлэдбэрилгэ үргэдхэхэ, пластмассын, резинын, будүүдэй, хэмэл арһанай шанар һайжаруулхын тула хэрэглэгдэдэг хэмэл будагуудай, лаагуудай, шэрэнүүдэй ассортиментые шэнэдхэхэ, һэльбэн нэмээхэ. Эрдэм-шэнжэлгын хүдэлмэридэ хэрэгтэй реактивуудые бүтээн гаргаха.

Арадай ажахыда, ажаһуудалай хэрэглэлдэ шухала зүйлнүүд болгон полимернэ материалнуудые болбосоруулдаг үйлэдбэри химиин промышленностьда, пластмассаар бүтээгдэһэн зүйлнүүдые хэрэглэдэг һалбаринуудта эмхидхэхэ.

Шиган бэлилэнүүдые бүтээн гаргаха үйлэдбэринүүдые ехээр хүгжөөхэ.

Хара, үнгэтэ металлургиин, нефтиин ба ой модоной, химиин промышленностиин предприятинуудта, эдэ һалбаринуудай түүхэй зүйлнүүдые комплексноор ашаглаһанай үндэһөөр, химическэ зүйлнүүдые бүри ехээр үйлэдбэрилэн гаргаха.

18. **Машина бүтээдэг, металл болбосоруулдаг үйлэдбэриин** бүтээн гаргадаг продукциин хэмжээе 1,6—1,7 дахин тухай нэмээхэ. Тиихэдээ металлургида, энергетикэдэ, химиин, нүүрһэнэй, нефтиин ба газай промышленностьда шухала түхеэрэлгэ; автотракторно, хүдөө ажахын машина бүтээдэг, электротехническэ, электронно ба радиотехническэ промышленностиин, прибор бүтээдэг үйлэдбэриин продукци; электрофизическэ, электрохимическэ ба бүтээсэ ехэтэй бусад онол аргануудые хэрэглэн, металл болбосоруулдаг машинануудые, мүн нарин, тон оньһон нарин станогуудые бүтээлгэ булюугаар хүгжөөхэ ябадал хараалха.

Үргэхэ-зөөхэ, ашаха-буулгаха хүдэлмэри, бусад хүндэ ажал, скдадуудтахи хүдэлмэри комплексноор оньһожоруулха машинанууд болон түхеэрэлгэнүүдые бүри олоор бүтээн гаргаха.

Шэнэ конструкциин машинанууд, түхеэрэлгэнүүдые зохёохо ба бүтээхэ ябадал түргэдхэхэ, промышленна үйлэдбэри шудалалгын, тэдэнние арадай ажахыда нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлгын болзорнуудые нилээд хороохо.

Шанга хүйтэндэ ашаглагдаха машинанууд, түхеэрэлгэнүүд ба механизмуудые бүтээн гаргадаг болохо.

Энергетикын, технологическа түхеэрэлгын тус бүриинь хүсэ арьбадхахаар хараалха. Шэнээр бүтээн гаргагдаха машинанууд, түхеэрэлгэнүүдэй бүтээсые ехэ болгохо.

Машина бүтээдэг үйлэдбэриин шэнэ предприятинуудые бариха үедөө, тусхай мэргэжэлээр продукци бүтээн гаргалгын хэрэг эмхидхэхэ шухала байһые хараада абаха.

500, 800 мянган киловатт ба бүришье ехэ хүсэтэй энергетическэ ашаг ехэтэй автомат блогуудые бүтээдэг болохо.

Ехэ хүсэтэй металлургическа агрегадуудта, аммиак, суперфосфат ба полиэтилен ехээр үйлэдбэрилэн гаргахын тула шухала технологическа лининүүдтэ хэрэглэгдэхэ оньһон нарин машинанууд ба түхеэрэлгэнүүдые, нефть буйлуулдаг заводуудта хэрэгтэй жэлдээ соогоо 6 миллион тонно зүйл гаргаха шадалтай түхеэрэлгэнүүдые, малталгын, барилгын ба харгын хүдэлмэридэ шухала комплексно түхеэрэлгэнүүдые зохёохо, бүтээн гаргадаг болохо.

Хилын саанахи эрхим түхэлэй нимэ двигательнүүдһээ үлүү байха ёһотойень хараада абажа, транспортна машинануудта хэрэгтэй шэнэ янзын бүхы двигательнүүдэй удельнэ гол показательнуудые (металлай оросо, түлишын гаргаша, моторесурсые) улам һайжаруулхаар хэмжээ ябуулга бэелүүлхэ.

Мотооройнь нөөсэ хүсэнэй 1,5—3 дахин ехэ болгогдоһон, металлай оросын хэмжээнэй хороогдоһон, түлишын ба түрхидэг тоһонуудай удельнэ гаргашын бага болгогдоһон шэнэ конструкциин дизельнүүдые бүтээн гаргадаг болохо.

Ямаршье газараар ябаха автомобильнуудые, багтааса ехэтэй уужам автобусуудые, прицепүүдтэй бортовой автомобильнуудһаа бүридүүлэгдэһэн автопоезднуудые, мүн арадай хэрэглэлэй эд товар зөөдэг тусхай автомобильнуудые бүри олоор бүтээн гаргаха. 65 тонно, бүришье ехэ ашаа тээдэг автомобильнуудые бүтээн гаргадаг болохо.

Газар тариалангай, мал ажалай хүдэлмэри комплексноор оньһожоруулхада шухала түгэс таарамжатай, комбинированнэ машинануудые бүтээн гаргахаар хараалха.

Хүнгэн промышленностиин элдэб һалбаринуудта шухала шэнэ түхеэрэлгэнүүдые бүри олоор бүтээн гаргаха.

Бүд нэхэн гаргадаг предприятинуудтахи механическа станогуудые бүд нэхэдэг автомат станогуудаар түргэ түргөөр һэлгэдэг болохо. Трикотажна фабрикануудта шухала машинануудые бүтээн гаргалгаяа хоёр дахинһаа бага бэшээр, будадаг, гоёодог түхеэрэлгэ—гурба дахин олошоруулхаар хараалха.

Эдеэ хоолой промышленностьда шухала түхеэрэлгэ бүтээн гаргалга 1,5 дахин, худалдаа наймаанай ба нийтын эдеэ хоолой предприятинуудта хэрэгтэй түхеэрэлгэ—1,7 дахин олошоруулха.

Культурно-ажаһуудалай, ажахын хэрэглэлэй зүйлнүүдые үйлэдбэрилэн гаргадаг предприятинуудта, мүн хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангадаг предприятинуудта шухала оньһон машинанууд, түхеэрэлгэнүүдые бүри олоор бүтээн гаргаха.

Приборнууд ба автоматизациин хэрэгсэлнүүдые олоор бүтээн гаргаха шухала байһанда, тэдэнэй номенклатурые үргэдхэлгэдэ, техническэ талыень улам һайжаруулгада онсо анхарал хандуулха. Полупроводник приборнуудые бүтээн гаргалгые нилээд нэмээхэ.

Электронно-тоололгын, залан хүдэлгэдэг машинануудые үйлэдбэрилгэеэ нилээд үргэдхэхэ, бүридхэлгэ-тоололгын хүдэлмэри, бүридхэл ба тоосооной хэрэг оньһожоруулха, автомадаар хангахын тула шухала техникэ бүтээн гаргаха.

Машина бүтээдэг промышленностиин станогуудай бүридэлые һайжаруулха. Энээнэй тулада металл зүһэдэг тон һайн станогууд ба кузнечно-прессэй машинануудые, илангаяа түгэсхэгдэхэ операцинуудые хангадаг станогуудые, автомат ба автомат түхэлэй станогуудые, түгэс агрегатна станогууд ба автомат лининүүдые, хүндэ машина бүтээдэг үйлэдбэридэ шухала тусхай түхеэрэлгэнүүдые, шудхалаа хэдэг оньһон түхеэрэлгэнүүдые булюу олоор бүтээн гаргахаар хараалха.

Электрошлагай ба вакуумна хайлуулгын буладаар хэгдэһэн тусхай подшипнигуудые бүри олоор бүтээхэ.

Машина бүтээдэг үйлэдбэриин зэр зэмсэгүүдые бүри һайн, тусхай мэргэжэлтэй болгохо. Хатуу юумэээр хэгдэдэг, мүн алмаз зэмсэг бүтээлгые нилээд ехээр нэмээхэ, тэрэшэлэн арадай ажахыда алмаз зэмсэг хэрэглэлгые үргэдхэхэ.

Арадай хэрэглэмжын эд товарай, культурно-ажаһуудалай, гэрэй хэрэглэлэй зүйлнүүдые машина бүтээдэг, металл болбосоруулдаг предприятинуудта бүри олоор бүтээн гаргадаг болохо, шанарыень һайжаруулха, ассортиментыень үргэдхэхэ.

Арадай хэрэглэмжын шэнэ эд товарнуудые техническэ талаарнь тааруулан зохёохо тусхай конструкторска бюронуудые эмхидхэхэ.

19. **Барилгын материалнуудай промышленностиие** улам хүгжөөхөөр хараалха. Заводто түгэс бэлэн болгогдодог детальнууд, конструкцинуудые олоор бүтээхэ, улад зондо худалдагдаха барилгын хэрэгсэлнүүд ба материалнуудай ассортиментыень үргэдхэхэ, шанарыень улам һайжаруулха. Мүлигдэн жэгдэлэгдэдэг, витринэдэ хэрэглэгдэдэг шэл; пластмасса, линолеум, керамика ба шулуугаар бүтээгдэдэг үрэ ехэтэй, үнгэлэлгын материалнууд ба детальнуудые, шифер ба хушалта хэдэг бусад материалнуудые; металл бэшэ соргонууд ба түмэр-бетон тусхай хэрэгсэлнүүдые бүри олоор бүтээн гаргаха. Нягтаруулагдаһан, армированна зүйлнүүдые бүри олоор бүтээн гаргаха.

Нютагай барилгын материалнуудые үйлэдбэрилгэеэ нилээд ехээр нэмээхэ.

20. Модон зүйлнүүдые комплексноор ашаглаһанай, химическэ ба химико-механическа аргаар модо болбосоруулга хүгжөөһэнэй үндэһөөр **ой модоной, целлюлозно-саарһанай ба модо болбосоруулдаг промышленностиин** үйлэдбэриинь бүридэлые горитойгоор һайжаруулха.

Хойто зүгэй, Сибириин ба Алас-Дурнын модоор элбэг районуудта модо бэлэдхэлгые ехэ болгохо. Шэнэ янзын целлюлозо, саарһа, картон, фанерэ ба модон плиткэнүүдые үйлэдбэрилдэг болохо.

Модо хюрөөдэхэдэ, модо болбосоруулхада гараһан үлэгдэлнүүдые, шэнэһэн модо ба түлеэе целлюлозно-саарһанай, модоной химиин, гидролизно промышленностиин продукци үйлэдбэрилхын тула, модон плиткэнүүд ба модон амһартануудые бүтээхын тула бүри һайнаар хэрэглэхэ.

Гэр баридаг предприятинуудта байрын стандартна гэрнүүдые, модон хэрэгсэлнүүдые, модоной утаһаар ба модоной зоргодһоор бүтээгдэһэн плиткэнүүдые, столярна хэрэгсэлнүүдые бүри олоор бүтээн гаргаха.

Ой модо һэргээн ургуулха, ашаг үрэ ехэтэй болгохо хүдэлмэреэ үргэдхэхэ.

21. **Хүнгэн промышленностиин** продукци бүтээн гаргалгые 1,4 дахин тухай нэмээхэ.

Хүн зоной ехээр хэрэглэдэг эд товарнуудые—трикотаж, хэмэл утаһан холисотой, хэмэл арһа ба плёнконуудаар бүтээһэн эдлэлнүүдые, үнгэлэн гоёодог элдэб материалнууд ба галантерей бүтээн гаргалга эгээн түргөөр хүгжөөхэ. Илангаяа үхибүүдтэ зорюулагдан бүтээгдэдэг товарай ассортиментые үргэдхэхэ.

Хубсаһанай, гуталай ба бусад эдлэл хэрэгсэлнүүдэй шанар, түхэл шэнжыень бүри һайжаруулха, арадай хэрэглэмжын эд товарнуудай ассортимент, фасон ба моделине саг үргэлжэ үргэдхэжэ, шэнэдхэжэ байха.

Бүри гоё пумаажан бүдүүдые, нитрон ба лавсантай нооһон бүдүүдые, хэмэл утаһаар нэхэгдэһэн торгон бүдүүдые, лавсантай хоолосто бүдүүдые, утаһаар, утаһалиг зүйлөөр оёгдоһон гадар хубсаһа, синтетическэ ээрэмэл зүйлнүүд, элдэб янзын оймһон, арһалиг түхэлэй, хүнгэн резинэтэй гутал бүри олоор бүтээн гаргаха. Эдэ товарнуудай талаар хүн зоной хэрэглэмжые хүсэд бүрин хангаха.

Поточно лининүүдые, шэнэ янзын автомадууд, бүтээсэ ехэтэй бусад түхеэрэлгэнүүдые үргэнөөр хэрэглэһэнэй үндэһөөр хүнгэн промышленностиин предприятинуудые техническэ талаарнь һэльбэн зэбсэглэхэ.

22. **Эдеэ хоолой промышленностиин** продукци үйлэдбэрилэн гаргалгые 1,4 дахин тухай нэмээхэ. Продуктнуудай шэмэ ба амтые бүри һайн болгохо, ассортиментыень үргэдхэхэ, бүри үзэмжэтэй һайхан болгохо.

Үхибүүдэй хэрэглэдэг эдеэ хоол элбэгээр үйлэдбэрилгэдэ, элдэб янзын полуфабрикадуудые, бэлэн хоол ба кулинарна зүйлнүүдые эмхилэн багсалалга улам үргэдхэхэ.

Загаһан продуктнуудые, илангаяа амиды, хүргэгдэһэн загаһа, филе, балык ба кулинарна зүйлнүүдые буйлуулан бэлдэлгэ түргэнөөр хүгжөөхэ. Дэлхэйн уһан далайнууд доторхи олзоборилгын шэнэ районуудые, агнадаг газарнуудые шэнжэлэн ашаглаха, дотоодын уһануудта загаһанай ажахы ехээр хүгжөөхэ, ашаг үрыень улам дээшэлүүлхэ.

Мүнөө сагай түхеэрэлгээр хангагдаһан загаһа агналгын флодой судануудай тооё 2,5 дахин тухай олон болгохо. Загаһа зөөдэг портнуудай хаба хүсые 50—60 процентээр нэмээхэ.

Холодильнигуудай, һэрюун складуудай багтаамжые 1,7 дахин үргэдхэхэ.

Мал ажалда шухала мяха-яһанай, загаһанай гурил, тэжээлэй дрожжо, тэжээлэй витаминуудые бүри ехээр үйлэдбэрилэн гаргадаг болохо.

23. **Культурно-ажаһуудалай, ажахын хэрэглэлэй эд товарнуудые** бүтээн гаргалга бүри үргэдхэхэ. Эдэ товарнуудай шанар, түхэл үзэмжые улам һайжаруулха, эбдэрсэгүй, бүхэ болгохо. Ажаһуудалда хэрэглэгдэдэг агрегадууд, узелнууд ба машинануудай приборнуудай детальнуудые нэгэ янзын болгохо. Эд товарнуудай ассортиментые ходо шэнэдхэжэ байха.

Полупроводник приборнуудые хэрэглэдэг радиоприёмнигуудые, телевизорнуудые, радиолонуудые үйлэдбэрилгэ бүхы аргаар хүгжөөн дэлгэрүүлхэ. Үнгэтэ дүрэ дамжуулан харуулдаг телевизорнуудые олоор бүтээн гаргадаг болохо.

Мебельнүүдые бүри олоор бүтээн гаргаха, шанарыень һайжаруулха, үйлэдбэриин түрүү технологи нэбтэрүүлэн хэрэглэһэнэй, эрхим һайн материалаар гоёононой үндэһөөр тэдэнние үзэмжэтэй зохид болгохо.

Элдэб янзын ассортименттэй, хүсэд хүрэхэ тоотой спортын товарнууд, аяншалгын хэрэгсэлнүүдые, амһартанууд, кухниин ба саад-огородой зэр зэмсэгүүд, ажахын бусад товарнуудые бүтээн гаргаха.

Хүн зондо таатай зохид, ажаһуудалыень бүри болбосон болгохо шэнэ янзын товарнуудай конструкци зохёолго, бүтээлгые түргэдхэхэ.

Автомобильнуудай, мотоциклнуудай, телевизорнүүдэй, радиоприёмнигуудай, холодильнигуудай, ажаһуудалай бусад машинанууд болон приборнуудай запчастяар, элдэб оньһонуудаар хүн зоной, ажаһуудалай предприятинуудай хэрэглэмжэ дүүрэн хангаха.

24. Культурно-ажаһуудалай, ажахын хэрэглэлэй эрхим шанартай эд бараа, үйлэдбэридэ хэрэглэгдэхэ зүйлнүүдые бүхы союзна республикануудтахи **нютагай промышленностиин предприятинуудта** бүри олоор бүтээн гаргадаг болохо. Уралан бүтээдэг олзоборилгонуудые хүгжөөхэ.

25. Арадай хэрэглэмжын эд товар бүтээн гаргалга эмхидхэдэг предприятинуудые шэнэдхэн хубилгахын, шэнэ түхеэрэлгэ худалдан абахын тула банкын кредит үргэнөөр хэрэглэхэ.

IV. Хүдөө ажахы

Эдеэ хоолой продуктнуудай талаар — хүн зоной улам ехэ боложо байгаа хэрэглэмжые, хүдөө ажахын түүхэй зүйлнүүдэй талаар — промышленностиин хэрэглэмжые эрхим һайнаар хангахын тула, газар тариалангай ба мал ажалай продуктнуудые бүри ехээр үйлэдбэрилхэ гээшэ хүдөө ажахыда бэелүүлэгдэхэ гол шухала зорилго болоно. КПСС-эй ЦК-гай мартын (1965 он) Пленумэй тодорхойлон хараалһан экономическа хэдэн олон хэмжээ ябуулгые сэхэ шууд бэелүүлгэ —энэ зорилго шиидхэхэ үндэһэ һуури болохо ёһотой.

Ерэхэ табан жэл соо хүдөө ажахыда зорюулагдажа гүрэнэй зүгһөө һомологдон табигдаха мүнгэнэй хэмжээн хоёр дахин тухай ехэ болохо, колхозууд болон совхозуудай материально-техническэ бааза бэхижүүлэгдэхэ, нийтын үйлэдбэри үрэтэй һайнаар хүгжөөхэ хэрэгтэ хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй материальна урмашал ехэ болгогдохо.

1. **1966—1970 онуудта хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилгын дундуур хэмжээе үнгэрэгшэ табан жэл соо үйлэдбэрилэгдэһэн иимэ продукциин дундуур хэмжээнһээ 25 процентээр ехэ болгохо.**

Хоорондоо холбоотой хоёр шухала зорилго шиидхэлгэдэ — **ороохо таряа, мал ажалай продуктнуудые абалгаяа ехэ болголгодо** колхозууд болон совхозуудай, партийна, соведүүдэй, түсэблэлгын ба хүдөө ажахын зургаануудай гол анхарал хандуулагдаха.

2. **Ороохо таряа ургуулан абалга хадаа хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудые хүгжөөлгэдэ, хүн зоной ажана байдал улам дэбжээлгэдэ шиидхэхы удха шанартай байна.** Энэ зорилгоор табан жэлэй туршада бүхы орон дотор ороохо таряа ургуулан абалгын дундуур хэмжээн үнгэрэгшэ табан жэлэйхиһээ 30 процентээр дээшэлүүлэгдэхэ.

Хара хүрьһэгүй нютагуудтахи ороохо таряанай ажахын, үйлэдбэриин бусад һалбаринуудай тогтууритайгаар хүгжэлгэдэ онсо анхарал хандуулха.

Сыр-Дарья, Аму-Дарья мүрэнүүдэй адагаар, Хойто Кавказда, Украинын урда зүгтэ рисэй тарилга үргэнөөр эмхидхэхэ.

Ороохото ба бусад ургамалнуудай тогтууритай ургаса абаха арга боломжо хангалгые хараада абажа, целиннэ районуудтахи ажахы эрхилэлгые үндэһөөрнь һайжаруулха хэмжээ ябуулгануудые хараалха.

Сэбэрлэгдээгүй хлопок, саахарай свёкло, тоһолиг ургамалнуудай үрэһэ, лён ба бусад техническэ ургамалнуудые, хартаабха, овощ, сай, үрэ ба жэмэс, виноград бүри ехээр таридаг болохо.

Промышленностьда буйлуулан хэрэглэгдэхэ хүдөө ажахын түүхэй зүйлнүүдэй шанар, технологическа шэнжэ ба ассортиментые нилээд һайжаруулхаар хэмжээ ябуулгануудые хараалан бэелүүлхэ.

3. **Хүдөөдэ таригдадаг бүхы ургамалнуудай ургасые дээшэлүүлгэ — газар тариалангай продукци ехээр абаха гол арга болоно.** Энээнэй тулада газар тариалангаа бүри болбосоноор элдүүрилэн ашаглаха хэдэ хэдэн хэмжээ ябуулга бэелүүлхэ: эдлүүриингээ газарые үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ, зүб севооборотуудые эрхилхэ, ороохото ба бусад ургамалнуудай эрхим сортнуудые хэрэглэхэ, минеральна үтэгжүүлгэ ба наг шэбхэ үрэтэй һайнаар ашаглаха, газарай хүрьһэнэй һандаралгатай тэмсэхэ, поли хамгаалдаг модо тариха хүдэлмэри эмхидхэхэ шухала.

4. **Хүдөө ажахыда минеральна үтэгжүүлгэнүүдые үгэлгын хэмжээе** 1970 ондо 55 миллион тонно (стандартна тугууд) болгохо. Үгтэдэг үтэгжүүлгэнүүдэй, избёосхын шанар нилээд һайжаруулха. Колхоз, совхозуудта эрдэм ухаанай заабариин үндэһөөр минеральна үтэгжүүлгэ хэрэглэдэг болохоор хараалха. Үтэгжүүлгэ зөөхэ, хадагалха үедөө гээдэг хороодог ябадал эрид хороохын тула шухала хэмжээ абаха.

Ургамалнуудые, саадуудые, виноградныгуудые, бусад таримал зүйлнүүдые элдэб хоротонһоо, үбшэнһөө, буртаг үбһэнүүдһээ хамгаалдаг алба һайжаруулха.

Буртаг үбһэнүүдтэй, хорото хорхой шумуулнууд ба ургамалай үбшэнүүдтэй тэмсэхэ ядохимикадуудые, химическэ бусад аргануудые зүбөөр хэрэглэлгэдэ онсо анхарал хандуулха, мүн ургамалай эдэ хоротонтой, үбшэнүүдтэй тэмсэдэг биологическа аргануудые үргэнөөр нэбтэрүүлэн хэрэглэхэ.

5. **Табан жэлэй турша соо мелиоративна хүдэлмэриин үргэн ехэ программа бэелүүлхэ гэбэл:**

РСФСР-эй хара хүрьһэгүй нютагуудта, Белоруссиин ССР-тэ, прибалтийска республикануудта, Украинын баруун областьнууд ба полесскэ районуудта, тэрэшэлэн Алас-Дурна зүгтэ 6—6,5 миллион гектар талмайтай намаг, уһа ехэтэй газарнуудые хатааха, 9 миллион шахуу гектар талмай дээрэ шанаржуулгын хүдэлмэри хэхэ. 28 миллион гектарһаа бага бэшэ талмайн эһэнги шороб хүрьһэндэ сагаан шохой тараан шэнгээхэ;

гандадаг районуудта 2,5—3 миллион гектар талмайтай газар уһалха. Дунда Азиин, Закавказиин республикануудтахи уһалагдадаг газарай талмайе үргэдхэхын хажуугаар, Хойто Кавказай, Заволжиин, Украинын урда зүгэй, Казахай ССР ба Молдавиин ССР-эй газарые ехээр уһалагдадаг болгохо;

газарай хүрьһэнэй үрэжэл һайжаруулхын, тэндэхи уһалагдадаг газарые хүсэд бүрин ашаглахын тула коллекторно-дренажна түхеэрэлгэ бариха, уһаар хангагдасыень һайжаруулха, уһалагдадаг участогуудые сэбэрлэн жэгдэлхэ, уһалууриин барилгануудые техническэ талаарнь шэнэдхэн һайжаруулха хүдэлмэри хэгдэхэ;

газар хатааха, ой модо ба бороложо бургааһа арилгаха, уһалагдадаг газарнуудые сэбэрлэн жэгдэлхэ, торф малтан абаха, зөөхэ ба хэрэглэхэ, эһэнги шороб хүрьһэндэ сагаан шохой тараан шэнгээхэ, мал ажалай фермэнүүдтэ хэрэглэгдэдэг машинанууд ба технологическа түхеэрэлгэнүүдые колхозууд болон совхозуудта хабсаргахын тула гүрэнэй тусхай мэргэжэлтэй отрядууд, станцинуудые эмхидхэн байгуулха.

6. **Малай ашаг шэмэ дээшэлүүлһэнэй үндэһөөр мяха, һү, үндэгэ ба нооһо саашадаа бүри ехээр абадаг болохо, тэрэшэлэн үбһэ тэжээл бүхы аргаар элбэгжүүлжэ, мал болон шубуудай тоо толгойе олошоруулха.**

Энээнэй тулада:

хүсэ ба зөөри багаар гаргажа, тэжээл ехээр абаха, тиигэһэнэй үндэһөөр сабшалангай талмайн гектар бүриһөө тэжээлэй ургамалнуудые ехээр ургуулха;

сабшалангай үрэжэлые бүхы аргаар дээшэлүүлхэ; һайн бэлшээринүүдэй талмайе үргэдхэхэ;

шэмэтэй һайн комбикормонуудые, белок-витаминай нэмэлтэ тэжээл, мяха-яһанай, шуһанай ба загаһанай гурил үйлэдбэрилгэеэ хоёр дахинһаа бага бэшээр нэмээхэ; 1970 ондо хүдөө ажахыдаа 800—900 мянган тонно тэжээлэй дрожжо үгэхэ; 2—2,5 миллион тонно үбһэнэй талха үйлэдбэрилхэ;

белок элбэгтэй тэжээлнүүдээр, аминокислотагаар, микроэлементнүүдээр, витаминуудаар, минеральна тэжээлнүүдээр, мүн тэжээлэй шэмэтэ зүйлнүүдэй гээлтэ хоролтые зайсуулдаг элдэб консервантнуудаар колхозууд, совхозуудай мал ажалые бүри хүсэд дүүрэн хангаха гэжэ хараалагдана.

7. **Нийтын мал ажалай ашаг олзые дээшэлүүлхэ зорилгоор:**

үнеэдэй һү һаалгые дээшэлүүлхэ, колхозууд болон совхозуудта, нэн түрүүндэ томо городууд болон промышленна центрнүүдые тойруулан, ашаг ехэтэй һүнэй мал хүгжөөхэ;

экономическа талаараа ашагтай районуудтань тусгаар мяханай мал үдхэдэг ажахынуудые бүхы хэмжээгээр хүгжөөхэ, һаалиин малай ехээр хүгжэнги районуудта болон тусгаар шахалгын ажахынуудта тугал, бурууунуудые түргэн зуура түлжүүлхэ, шахан таргалуулха хэрэгые үргэнөөр ябуулха;

гахайнуудай тоо толгойе һайнаар ашаглаха, тэдэнние экономическа талаараа ашагтай, худалдалгын шэгнүүртэ хүрэтэр шахаха;

(Үргэлжэлэлынь 4-дэхи нюурта)

1966—1970 ОНУУДТА СССР-эй АРАДАЙ АЖАХЫЕ ХҮГЖӨӨХЭ ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБ ТУШАА КПСС-эй XXIII СЪЕЗДЫН ДИРЕКТИВЭНҮҮД

(Үргэлжэлэл. Эхиниинь 1, 2, 3-дахи нюурнуудта)

хонидой ноoho болон мяхыень ехэ болгохо, тоо толгойень олошоруулха, нарин, нарибтар ноohoтой, кроссбреднэ, каракуль хонидые олоор үсхэбэрилхэ;

шубуу үсхэбэрилгын фабрикануудта болон колхозууд, совхозуудай шубуунай оньhожоруулагдамал томо фермэнүүдтэ олоорнь байлгаха аргаар промышленна үндэhэ hуури дээрэ худалдаанай шубуу үсхэбэрилгые хүгжөөхэ;

колхозууд болон совхозуудай нэмэлтэ hалбаринууд болгон нуурай загаhа, туулай, зүгы үсхэбэрилгые хүгжөөхэ гэжэ хараалха, зохисотой газартань—тусхай мэргэжэлэй иимэ ажахынуудые эмхидхэхэ;

үүлтэртэ малай ажахынуудые болон малай үүлтэр hайжаруулха, искусственна аргаар үрэжүүлхэ станцинуудые бэхижүүлхэ, үнэ ехэтэ үүлтэртэ малые зүбөөр түлжүүлхэ болон hайнаар ашаглаха хэрэг эмхидхэхэ;

зооветеринарна эрилтэнүүдтэ таарамаар байрануудаар малые болон шубуудые хангаха тушаа хэмжээ абаха; мал ажалай фермэнүүд дээрэхи хүдэлмэриие үргэнөөр оньhожоруулха;

колхозууд болон совхозуудые ветеринарна талаар хангалгые hайжаруулха;

биологическа промышленностиин болон гүрэнэй ветеринарна эмхинүүдэй материально-техническэ үндэhэ hууриие үргэдхэхэ, бэхижүүлхэ.

8. Хүдөө ажахын техническэ зэбсэгжэлгые дээшэлүүлhэнэй, минеральна үтэгжүүлгэнүүдые хэрэглэhэнэй, мелиорациин болон ирригациин хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлhэнэй, газар тариалангай культурые дээшэлүүлhэнэй, хүдэлмэрилэгшэдэй материальна урмашалые ехэдхэhэнэй үндэhэ hуури дээрэ колхозууд болон совхозууд ороohoто ургамалай ургасые горитойгоор дээшэлүүлхэ арга боломжотой, энээнэй үндэhөөр КПСС-эй ЦК-гай мартын Пленумэй (1965 оной) тогтоohoной ёhoop колхоз, совхоз бүхэн жэл бүри тогтоогдомол түсэбүүдээ гансал дүүргэхэ бэшэ, мүн түсэбhөө гадуур, дээшэлүүлэгдэhэн сэнгээр улам ехэ ороoho гүрэндэ худалдаха ёhoтой. Тэрэшэлэн наран сэсэг, хлопок-сырец, лёной утаhа, hү, ноoho, үндэгэ болон бусад продуктнуудые түсэбhөө гадуур худалдан абаха гэжэ хараалха.

Дээшэлүүлэгдэhэн сэнгээр түсэбhөө гадуур ороoho таряа худалдан абаха гээшэ колхозууд болон совхозуудай аша хэрэгтэ хүсэд таарана, хүдөөгэй ажалшадай олзые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ туhалха байна.

9. Бэлэдхэлэй организацинуудтай колхозууд болон совхозуудай хэлсээ баталдаг харилсаае бүхы хэмжээгээр хүгжөөхэ, бэхижүүлхэ, түсэбэй ёhoop, мүн түсэбhөө гадуур продукци худалдан абаха тушаа хэлсээнэйнгээ уялгануудые дүүргэлгын түлөө эдэ талануудай материальна харюусалгые дээшэлүүлхэ. Промышленна предприятинуудтай, мүн тэрэшэлэн худалдаа наймаанай организацинуудтай колхозууд болон совхозуудай сэхэ холбооe, илангаяа түргэнөөр гутадаг продуктнуудые хэрэглэгшэдтэнь саг сооньхүргэхын тула эдэ продуктнуудые худалдаха талаар холбооe үргэдхэхэ.

Бэлэдхэгдэдэг продуктнуудай болон түүхэй эдэй шанарые дээшэлүүлхэ, ассортиментыень hайжаруулха, бэлэдхэлэй болон худалдаа наймаанай организацинуудта тэдэнэй гээлтые нилээд хороохо, тэдэ организацинуудай, мүн тэрэшэлэн продукци үйлэдбэрилдэг предприятинуудай материально-техническэ баазые бэхижүүлхэ, үргэдхэхэ. hайнаар тухеэрэгдэhэн складской байрануудые болон холодильнигуудые үргэн олоор бариха.

10. 1966—1970 онуудта үйлэдбэриин барилгада болон техникэ абалгада зорюулан хүдөө ажахыда үгтэхэ гүрэнэй централизованно капитальна hомололгые 41 миллиард түхэригэй хэмжээтэйгээр хараалха.

Индустриальна конструкцинуудые болон түрүү арга метод хэрэглэжэ, хүдөө нютагтахи барилгын техническэ хэмжээе дээшэлүүлхэ.

Хүдөө нютагта гүрэнэй болон колхозууд хоорондын подрядна хабсаралга-барилгын организацинуудые бэхижүүлхэ.

Үйлэдбэриин, гэр байрын болон культурно-ажаhуудалай барилгада зорюулан, мүн тэрэшэлэн централизованно, централизованно бэшэ капитальна hомололгоор ажахынуудай дүүргэхэ хабсаралга-барилгын хүдэлмэринүүдэй хэмжээтэй тааруулан ашаглалгын хэрэгсэлдэ зорюулагдаhан металлаар, соргонууд болон барилгын материалнуудаар колхозууд, совхозуудай хэрэгсэлые хангажа байха.

11. КПСС-эй ЦК-гай мартын Пленумэй (1965 оной) шиидхэбэритэй тааруулан, 1966—1970 онуудта 1.790 мянган тракторнуудые (тэрэ тоодо газар хахалалгын 780 мянган тракторнуудые), 1.100 мянган ашаанай автомобильнуудые, 900 мянган тракторна болон 275 мянган автомобильна прицепүүдые, ороoho таряа хуряалгын 550 мянган комбайнуудые болон хүдөө ажахын бусад техникэ **хүдөө ажахыда үгэхэ.** Колхозууд болон совхозуудые тракторай, автомобилиин, хүдөө ажахын машинануудай запас частьнуудаар хангаха.

Байгаалиин-экономическа газар нютагуудта болон таригдадаг ургамалнуудта тааруулан түргэн ябадаг тракторнуудые, үлэмжэ hайн универсальна, үргэн эдисэтэй, олон рядтай машинануудые, мүн тэрэшэлэн нэгэ доро хэдэн технологическа процессүүдые дүүргэдэг комбинированнэ машинануудые үргэнөөр нэбтэрүүлхэ гэжэ хараалха.

Таряан ажал дээрэ, мал ажалда болон складской ажахыдахи ашалга-буулгалгын хүдэлмэри оньhожоруулгые дээшэлүүлхэ тушаа хэмжээ абаха. Ехэ ашаатайгаар hаадгүй ябадаг үлэмжэ ашагтай автомобильнуудые хүдөө ажахыда үгэхэ, автомобильна болон тракторна прицепүүдые үгэхэтэй нэгэн хамта самосвалнуудые, хүдөө ажахын ашаа шэрэхэ тусхай автомобильнуудые, автокрануудые, тракторна погрузчигуудые болон ашалга-буулгалгын бусад хэрэгсэлнүүдые нилээд ехээр үгэхэ.

Машинно-тракторна парк ашагтайгаар хэрэглэлгые эрид дээшэлүүлхэ, колхозууд болон совхозуудые материально-техническэ талаар хангалгые саашадань hайжаруулха ябадал туйлаха, инженерно-техническэ албые hайжаруулха.

Хүдөө ажахыда хэрэгтэй газар малталгын, мелиоративна болон уhалалгын ехэ бүтээсэтэй машинануудые, насосуудые болон бусад тухеэрэлгэнүүдые зохёохо, үйлэдбэрилхэ, эльгээхэ хэрэгые түргэдхэхэ.

Хүдөө ажахын техникын шанарые нилээд hайжаруулха, тэрэнэй найдамтай hайн, үни удаан хүдэлхэ хэрэг хангаха.

12. Машинно-тракторна паркые, узелнууд болон машинануудые заhабарилха орёо оньhон хүдэлмэриие «Сельхозтехникын» заhабарилгын предприятинууд дээрэ бүтээхэ, тиихэдэ бусад заhабарилгые—колхозууд болон совхозуудай мастерскойнууд соо бэелүүлхэ хэрэг хангаха шэглэлтэйгээр **хүдөө ажахын заhабарилгын баазые хүгжөөхэ** гэжэ табан жэлэй түсэб соо хараалха.

Колхозууд, совхозууд болон «Сельхозтехникын» предприятинуудай заhабарилгын мастерскойнуудые металл отолдог станогуудаар, заhабарилгын-технологическа тухеэрэлгээр болон приборнуудаар зэбсэгжүүлхэ, заhабарилгын индустриальна арга нэбтэрүүлхэ, заhабарилгын хүдэлмэринүүдэй шанарые hайжаруулха, үнэ сэнгыень хямдаруулха.

13. **Колхозууд болон совхозуудые электрификацилха тушаа хүдэлмэринүүдые эрид шууд үргэдхэхэ.** Хүдөө ажахы дээрэхи ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, тэрэниие хүнгэдхэхэ зорилготойгоор, мүн тэрэшэлэн хүдөөгэй арад зониие культурно-ажаhуудалай талаар хангалгые hайжаруулхын тулада электрын хүсэ комплексноор ашаглаха хэрэгтэ гол анхаралаа зорюулха.

Хүдөө ажахыда электроэнерги хэрэглэлгые табан жэл соо гурба дахин тухай ехэ болгохо гэжэ хараалха. Гүрэнэй энергосистемэ болон электростанцинуудhaa колхозууд, совхозуудые централизованно аргаар электричествээр хангалгын удельнэ хэмжээе дээшэлүүлхэ.

14. Хүдөө ажахын техническэ зэбсэгжэлгые дээшэлүүлhэнэй, тэрэниие ашаг ехэтэй болгоhоной, ажалые hайнаар эмхидхэhэнэй, хүдөөгэй ажалшадай материальна урмашалые дээшэлүүлhэнэй үндэhэ hуури дээрэ **совхозууд болон колхозуудтахи ажалай бүтээсые табан жэл соо 40—45 процентээр дээшэлүүлхэ гэжэ хараалха.**

Хүдөө ажахын продукциин **өөрынь үные хямдаруулха,** үйлэдбэриин ашаг олзо дээшэлүүлхэ хэрэг туйлаха.

15. **Хүдөө ажахые түбэй газарhaa түсэбэй ёhoop хүтэлбэрилгые колхозууд болон совхозуудай ажахын эдэбхи үүсхэл, бэеэ даанхай байдалые хүгжөөлгэтэй зүбөөр тааруулха хэрэг хангаха.** Совхозуудые ажахын хүсэд тоосоондо оруулха, колхозой үйлэдбэри дотор ажахын доторой тоосооe бүхы хэмжээгээр хүгжөөхэ. Ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, мэргэжэлтэдэй эрхые үргэдхэхэ, үйлэдбэриин ажал ябуулгын үрэ дүнгүүдэй түлөө тэдэнэрэй харюусалгые дээшэлүүлхэ.

Совхозууд дотор ажахын-оперативна бэеэ даанхай байдалые, **колхозой үйлэдбэриие хүтэлбэрилгын демократическа гол ёhые** бүхы хэмжээгээр хүгжөөхэ.

Колхоз, совхозой үйлэдбэриие хүгжөөлгэдэ гүрэнэй зээлиин үүргые нилээд ехэ болгохо; колхозуудые банкhaa сэхэ зээли абадаг болгохо.

Үйлэдбэриин гол хэрэгсэлнүүдые hайнаар ашаглахын, продукци ехээр үйлэдбэрилхын түлөө, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын түлөө материально-техническэ болон мүнгэн зөөри алмалтатайгаар хэрэглэхын түлөө хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй материальна урмашалые дээшэлүүлхэ.

16. Газарые, капитальна hомололгонуудые, техникые, мүн тэрэшэлэн ажалай нөөсэнүүдые үлэмжэ ашагтайгаар хэрэглэхын зорилгоор **колхозууд, совхозуудые тааруулан мэргэжүүлхэ хэрэг ябуулха,** hалбаринуудые зүбөөр тааруулан зохёожо, тэдэнэй товарностиие дээшэлүүлхэ.

Колхозууд болон совхозууд дотор тэдэниие эмхидхэлэй-ажахын талаар зохёон байгуулха түсэбүүдые табиха хэрэг бэелүүлхэ; хэрэгтэй болоhон газартань ажахынуудай хэмжээе, тэдэнэй мэргэжэлые байгаалиин-экономическа эрхэ байдалда тааруулан зохёохо.

17. Колхозууд болон совхозууд дотор, мүн тэрэшэлэн колхозууд хоорондын организацинууд дотор хүдөө ажахын продуктнуудые буйлуулха, барилгын материалнуудые, амhартануудые, арадай хэрэглэлэй эд бараануудые, гол түлэб нютагай түүхэй эдээр болон промышленностиин хаядаhануудаар, үйлэдбэрилхэ тушаа **хамhабариин предприятинуудые болон олзоборинуудые** хүгжөөхэ, хэрэгтэй болоhон газартань хүдөө нютагта зохихо промышленна предприятинуудай сезонно филиалнуудые байгуулха гэжэ хараалха. Колхоз, совхозой болон колхозууд хоорондын хамhабариин предприятинуудта, олзоборинуудта зорюулан гүрэнэй нөөсэнүүдhээ технологическа тухеэрэлгэ болон механизмуудые, хэрэгтэй болоо hаань — түүхэй эд, ябталалгын материалнуудые болон амhарта үгэжэ байха.

18. **Колхозууд, совхозуудые мэргэжэлтэдээр, механизаторнуудаар бэхижүүлхэ.**

Агрономууд болон зоотехнигүүдые бэлдэхэтэй нэгэн хамта экономистнуудые, механигуудые, электригүүдые, гидротехнигүүдые, агрохимигүүдые, ветеринариин болон ургаса хамгаалгын талаар мэргэжэлтэдые, хүдөө ажахын бусад мэргэжэлтэдые бэлдэхэ хэрэг үргэдхэхэ. Колхозууд болон совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдые, мэргэжэлтэдые экономическа талаар бэлдэхэ, мэргэжэлыень дээшэлүүлхэ хэрэг эмхидхэхэ. Тэдэнэрэй ашаг ехэтэйгээр хүдэлмэрилхэ эрхэ байдал бии болгохо.

19. Колхозууд, совхозуудай үйлэдбэриие хүгжөөлгэдэ **эрдэм ухаанай үүргые дээшэлүүлхэ.** Экономикын, биологиин, агротехникын, зоотехниин, үйлэдбэриие оньhожоруулгын талаар теоретическэ, туршалгын шэнжэлгые үргэдхэхэ. Эрдэм-шэнжэлэлгын эмхи зургаануудай hайшааhан дурадхалнуудай научна үндэhэ баримтатай байhанай түлөө, колхозууд, совхозуудай үйлэдбэриин бодото байдал дээрэ научна туйлалтануудые ашагтайгаар нэбтэрүүлгын түлөө тэдэнэй харюусалгые дээшэлүүлхэ.

Колхозууд болон совхозууд дотор газарай хүрьhэнэй картануудые зохёохо, газарые шанараарнь сэгнэхэ, байгаалиин-экономическа газар нютагуудта тааруулан ажахы эрхилэлгын журамые үндэhэлэн зохёохо тушаа хүдэлмэриие үргэдхэхэ. Хүдөө ажахын зургаанууд, эрдэм-шэнжэлэлгын эмхи зургаанууд хүдөө ажахын ургамалнуудай ургасые дээшэлүүлгын, малай ашаг шэмые дээшэлүүлгын, техникые бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглалгын, тэжээл зүбөөр гаргашалгын үлэмжэ ашагтай аргануудые зохёохо, колхозууд, совхозуудай үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ хэрэгые шангадхаха ёhoтой.

20. Гэр байра, hургуулинуудые, үхибүүдэй саадуудые, яслинуудые, больницануудые, клубуудые, библиотекэнүүдые, кинотеатрнуудые, прачечнануудые, пекарнинуудые **хүдөө нютагта бариха тушаа нилээд хүдэлмэри бэелүүлхэ;** хүдөөгэй арад зониие худалдаа наймаагаар хангаха хэрэгые hайжаруулха; радио болон телевидениие үргэнөөр нэбтэрүүлхэ. Хүдөө нютагай болон городой ажабайдалай культурно-ажаhуудалай эрхэ байдалай талаар илгаае зайсуулха тушаа элдэб районуудай нютагай эрхэ байдалhaa үн hэлэн, тодорхой хэмжээ ябуулгануудые зохёохо, программые үргэнөөр бэелүүлжэ захалха.

V. Транспорт болон хэлхеэ холбоон

Ороной экономикын болон бүхы зоной хэрэгсэлые ашаа шэрэлгээр, хэлхеэ холбоогоор үлэмжэ хүсэдөөр хангаха, арадай ажахын эдэ шухала hалбаринуудые саашадань шэнээр зэбсэгжүүлхэ, шэнэ районуудые ажахын талаар ашаглаха хэрэгые хараада абалсан, нэгэ ниитэ транспортна сеть, хэлхеэ холбооной автоматизированнэ нэгэ ниитэ журам хүгжөөхэ, hайжаруулха гээшэ транспортын болон хэлхеэ холбооной гол зорилгонууд болоно.

Транспортна холбооe уралан нарижуулха, ашаа шэрэлгые транспортын зүйлнүүдэй хоорондо экономическа талаарнь зохид hайнаар хубаарилха хэрэг хангаха. Ашаа шэрэлгые түргэдхэхэ, ашаа холо шэрэхэ хэрэгые хороохо, транспортна гаргашануудые хороохо. Ашаануудые дамжуулан ябуулха хэрэгые hайнаар эмхидхэхэ. Ашалга-буулгалгын хүдэлмэринүүдые комплексноор оньhожоруулгын хэмжээ дээшэлүүлхэ. Транспортын хэрэгсэлнүүдые хүсэдөөр ашаглаха, миин байлгые, хооhон ябалгые хороохо. Автоматика болон тоололгын техникэ үргэнөөр нэбтэрүүлхэ.

1. **Түмэр замай транспортын** ашаанай эрьесые 23 процентээр ехэ болгохо. Түмэр харгынуудай ашаа шэрэхэ шадалые дээшэлүүлхэ гээшэ түмэр замай транспортые хүгжөөлгын гол шэглэл мүн гэжэ тоолохо. Ууралай хүсөөр зүдхэлгые электрическэ, тепловозно зүдхэлгөөр hэлгэхэ хэрэгые гол түлэб дүүргэхэ.

Поезднуудай ябасые түргэдхэхэ. Узелнууд болон станцинуудые саашадань хүгжөөхэ, лининүүдые автоблокировкоор, диспетчерскэ централизацяар түхеэрхэ, замай хүдэлмэринүүдые оньhожоруулгые түргэнөөр ябуулха. Тухайлхада 7 мянган километртэ түмэр замай лининүүдые бариха. Электрифицированнэ лининүүдые 10 мянган километрээр нэмээхэ.

Түмэр замай транспорт дээрэ ажалай бүтээсые 23—25 процентээр дээшэлүүлхэ.

2. **Далайн транспортын** ашаанай эрьесые тухайлхада 1,8 дахин ехэ болгохо. Транспортна флодой ниитэ тоннажые тухайлхада 1,5 дахин ехэ болгожо, худалдаа наймаанай флодые универсальна, тусхай мэргэжэлэй суднануудаар нэмээхэ.

Портнуудай ашаа ябуулха шадалые тухайлхада 40 процентээр ехэ болгохо. Портнууд дээрэхи ашалга-буулгалгын хүдэлмэринүүдэй комплексно оньhожоруулгын хэмжээе 90 процентдэ хүргэхэ. Суднануудай заhабарилгые индустриальна аргаар хэдэг болохо; судна заhабарилгын предприятинуудай хүсые ехэ болгохо.

3. **Гол мүрэнэй флот** гол мүрэнэй замаар шэрэгдэхэ ашаануудые зөөжэ хүсэд хангаха ёhoтой. Сибириин гол мүрэнүүд дээрэ флодые, портнуудые, судна заhабарилгын баазануудые түрүүшын ээлжээндэ хүгжөөхэ, суднаар ябалгын эрхэ байдалые hайжаруулха гэжэ хараалха. СССР-эй Европейскэ хубида гүнзэгы уhанай нэгэ ниитэ системэ байгуулха тушаа хүдэлмэриие үргэлжэлүүлхэ. Волго-Балтиин уhан зам а лалгые нилээд дээшэлүүлхэ.

Гол мүрэнэй флодые томо тоннажтай самохо суднануудаар, секционно составуудаар, хүсэтэ то чуудаар болон түргэн ябадаг пассажирска тепл дуудаар нэмээхэ.

4. **Трубопроводуудаар** нефть болон нефтепрод нуудые ябуулха хэмжээе тухайлхада 2 дахин ехэ б гохо, тухайлхада 12 мянган километр газарта тру проводуудые бариха. Нефтепродуктнуудые удаа раалан урадхааха хэрэг үргэнөөр нэбтэрүүлхэ, тру проводно ажахын автоматизацилга дээшэлүүлхэ.

5. Ниитын хэрэглэлэй **автомобильна транспор** ашаанай эрьесые **тухайлхада 1,7 дахин ехэ болго** Парк дотор автомобильна поезднуудай болон ашаа шэрэдэг самосвалнуудай удельнэ хэмжээе болгохо. Арад зониие хангалгын автомобильна пар ехэ болгохо.

Арад зониие **автобусоор** шэрэлгын хэмжээе хайлхада 1,9 дахин ехэ болгохо. Паркые мүнөө үе автобусуудаар нэмээхэ, ниитын хэрэглэлэй гаражну болон станцинуудые барилга үргэдхэхэ.

Автомобильна харгынуудые, илангаяа хүдөө н тагта саашадань бариха, шэнэдхэн hайжаруул Хатуу хушалтатай автомобильна харгынуудые та жэл соо 63 мянга шахуу километртэ бариха.

6. **Агаарай транспортаар** (самолёдуудаар, верто дуудаар) пассажирнуудые шэрэлгэ тухайлхада дахин нэмээхэ. Союзна удха шанартай лининүүд д рэ 35—40 аэропортнуудые, нютагуудтахи линин дээрэ 200 аэропорт бариха. Союзна удха шанар магистральнууд дээрэхи аэропортнуудта самолё дай буухада автоматическа, мүн полуавтоматич аргаар ударидаха системээр болон радиотехнич тухеэрэлгын мүнөө үеын хэрэгсэлнүүдээр хангаха.

7. **Городой электрическэ транспортые** нилээд х жөөхэ. Метрополитенэй лининүүдэй утые 85 килом рээр, трамвайн замуудые 1.400 километрээр, тролл бусэй лининүүдые 2.900 километрээр нэмээхэ. Тра вайн замуудай 50 шахуу процентые шэнэдхэн б гуулха. Ябалгын составые метрополитенэй 1.200 гоноор, 11 мянган троллейбусээр болон 10 мян трамвайн вагонуудаар нэмээхэ.

8. Арад зониие болон арадай ажахые **хэлхеэ х**

бооной бүхы зүйлнүүдээр хангалгые hайжаруул Бүхы зүйлэй мэдээнүүдые таhалгаряагүйгөөр, н дамтай hайнаар дамжуулга хангамаар хэлхеэ холб ной автоматизированнэ нэгэ ниитэ журам байгуу тушаа хүдэлмэри шангадхаха. Хэлхеэ холбоо город хоорондын телефонно каналнуудай утые 2,5 д хин, телефонно станцинуудай хэмжээе 1,8 дахин е болгохо, радиодамжуулгын болон телевизионно ста цинуудай сетиие үргэдхэхэ, телевидениин програм дамжуулхын, холо газарта хэлхеэ холбоо эмхидхэх тулада Газарай хэмэл одонуудые ашаглаха.

VI. Капитальна барилга

Капитальна барилгын талаар гол зорилго юуб гэхэдэ, капитальна hомололгонуудые үлэмжэ ашагтайгаар хэрэглэхэ, шэнэ хүсэнүүдые, гэр байранууд болон бусад барилгануудые богонихон болзор соо бага гаргашатайгаар ашаглалгада оруулха, барилгын хүдэлмэринүүдэй шанарые hайжаруулха ябадал болоно.

1. 1966—1970 онуудта СССР-эй арадай ажахын **капитальна барилгада мүнгэ hомололгын ниитэ хэмжээе** бүхы талаар тухайлхада 310 миллиард түхэригөөр тодорхойлхо. Энэ хадаа 1961—1965 онуудайхида орходоо 47 процентээр ехэ байна.

Капитальна барилгада мүнгэ hомололгын заагдаhан хэмжээнhээ иимэ юумэ хараалха:

промышленность, транспорт болон хэлхеэ холбоо хүгжөөлгэдэ тухайлхада 152 миллиард түхэриг;

хүдөө ажахын үйлэдбэриин барилгада болон техникэ абалгада — 71 миллиард түхэриг;

гэр байра, коммунальна болон культурно-ажаhуудалай барилгада 75 миллиард шахуу түхэриг хараалха.

2. **Капитальна барилгада мүнгэ hомололгын ашаг үрые дээшэлүүлхын** тулада эдэ hомололгые нэн түрүүндэ хүдэлжэ байгаа предприятинуудые шэнэдхэн байгуулха, үйлэдбэриие оньhожоруулха, автоматизацилха, тэрэнэй мэргэжэлэлые нарижуулха, технологиие hайжаруулха, бэрхэтэй болоhон ушарые зайсуулха, эмхидхэлэй-техническэ бусад хэмжээ ябуулгануудта зорюулха хэрэг хангаха. Энээнэй хүсөөр хүдэлжэ байгаа предприятинууд дээрэхи үйлэдбэри нилээд ехэ болгохо, богонихон болзор соо, шэнэ барилгатай жэшэбэл, бага гаргашатайгаар продукци ехээр бүтээн гаргаха гэжэ хараалха. Үйлэдбэриие хүгжөөхэ фондын болон банкын зээлиин хүсөөр хүдэлжэ байгаа предприятинуудые техническэ талаарнь шэнэдхэн зэбсэгжүүлгэдэ гаргагдаха капитальна hомололгын хэмжээе ехэ болгохо.

Капитальна барилгада hомологдоhон мүнгые нэн түрүүндэ эхилэгдэhэн барилгануудые дүүргэлгэдэ, дүүрэхэеэ байhан барилгануудта зорюулжа, энээнэй үндэhөөр үйлэдбэриин хүсэнүүдые болон гол фонднуудые ашаглалгада оруулха хэрэгые түргэдхэхэ гэжэ хараалха.

3. **Капитальна барилгада мүнгэ hомололгые түсэблэхэ хэрэг,** мүн барилгануудые бариха технико-экономическа үндэhэ баримтые **hайжаруулха.** Бүтээдэг предприятинуудай болон продукци хэрэглэдэг предприятинуудай хүсэнүүдые, мүн тэрэшэлэн гэр байрын-коммунальна, культурно-ажаhуудалай барилгануудые ашаглалгада оруулха болзорнуудые тааруулан зохёохо хэрэг хангаха. Тоололгын техникэ х рэглэhэнэй үндэhэ hуури дээрэ түсэблэлгын бол ударидалгын сетевой аргануудые барилгада үрг нөөр нэбтэрүүлхэ.

4. **Барилгын үные хямдаруулха,** хүдэлжэ байг хүсэнүүдэй үнэ сэнтэй сасуулхада шэнээр ашагла гада оруулагдаха хүсэнэй единицын үнэ сэнгые хя даруулха, барилгын болзорые тогтоогдоhон нормо хүрэтэр хороохо, үйлэдбэриин хүсэнүүдые комплек ноор ашаглалгада оруулха.

Барилгын материалнуудые нилээд алмаха гэж хараалха. Цемент болон модон материалнуудай удел нэ гаргашые хороохо.

Үйлэдбэриин барилгын сметнэ үнэ сэнгые боло хабсаралга-барилгын хүдэлмэринүүдэй өөрынь үн бага болгохо.

5. Барилгын үйлэдбэриие заводто бүтээгдэhэ зүйлнүүдhээ байшангуудые холбон барилгын ком лексно оньhожоруулгын процесс болгохо гээшые х раада абажа, **барилгые индустриализацилгын хэ жээе дээшэлүүлхэ.**

Барилгын организацинуудые үндэр бүтээсэтэй те никээр зэбсэгжүүлхэ. Барилгын машинанууд боло механизмуудай бүтээсые 15—30 процентээр дээш лүүлхэ.

Хабсаралга-барилгын хүдэлмэринүүдэй подряд аргые хэрэглэхэ ябадалые үргэдхэхэ. Хабсаралга-б рилгын хүдэлмэринүүдэй түрүү аргые болон ашаг ех тэй технологиие нэбтэрүүлхэ. Барилга дээрэ ажал бүтээсые 35—40 процентээр дээшэлүүлхэ.

6. Барилгын үйлэдбэриин **экономическа урмашу гые шангадхаха.** Хабсаралга-барилгын организац нуудта ажахын талаар бэеэ даанхай байдал ехээр о гохо, барилга дээрэхи олзын үүргые дээшэлүүлхэ, б рилгын болзорые хороохо, шанарыень hайжаруулх үнэ сэнгыень хямдаруулха талаар барилгын хүдэлм рилэгшэдэй материальна урмашалгые дээшэлүүлхэ.

7. **Проектно-сметнэ хэрэгые hайжаруулха.** Бари гын болон шэнэдхэн байгуулгын проектнүүдые зохё ходоо эрдэм ухаанай, техникын түрүү туйлалтануудь хараада абаха, капитальна барилгада мүнгэ hом лолгын ашагые дээшэлүүлхэ. Проектнүүдэй шанар түлөө, барилгын сметнэ үнэ сэнгые зүбөөр тодорхо лолгын түлөө проектнэ организацинуудай, министе ствэнүүд болон зургаануудай, мүн тэрэшэлэн экспе тизын зургаануудай харюусалгые дээшэлүүлхэ. Про ектнүүд болон сметэнүүдые зохёохо болзорнуудые х роохо.

VII. Арадай материальна тэниглэн байдалые hайжаруулга ба ажабайдалай культурна хэмжээе дээшэлүүлгэ

Арадай улам ургажа байгаа материальна болон культурна хэрэглэмжые улам хүсэдөөр хангаха гээшэ социалис үйлэдбэриин гол уг зорилго мүн байhыень хараада абажа, ерэхэ табан жэл соо ажалай бүтээсые ехэ болгоhоной, материальна үнэтэ зүйлнүүдэй үйлэдбэрилгын хэмжээе дээшэлүүлhэнэй, национал на олзо доходой ургалтые хурдадхаhанай үндэhэ hу ри дээрэ арадай энхэ тэниглэн байдалые саашадан нилээд hайжаруулха ябадал хангаха.

(Үргэлжэлэлынь 5-дахи нюурта)

966—1970 ОНУУДТА СССР-эй АРАДАЙ АЖАХЫЕ ХҮГЖӨӨХЭ ТАБАН ЭЛЭЙ ТҮСЭБ ТУШАА КПСС-эй XXIII СЪЕЗДЫН ДИРЕКТИВЭНҮҮД

(ржэлэл. Эхинийнь 1, 2, 3, 4-дэхи нюурнуудта)

адахи гол зорилгонуудые шиидхэхэ гэжэ ха-

6—1970 онуудта хүдэлмэришэд болон алба адай салин хүлһые дунда зэргээр 20 процент- га бэшээр дээшэлүүлхэ, тиихэдэ ниитын ажахы- олхозпигуудай абаха мүнгэн болон натуральна дунда зэргээр 35—40 процентээр дээшэлүүлхэ, э колхозпигуудай ажалай түлбэриин хэмжээе эришэд болон алба хаагшадай ажалай түлбэ- эмжээндэ дүтэрхы болгохо ябалалые хангаха; **э хоолой продуктнуудые болон промышленна ануудые арад зоной хэрэглэлгые ехэ болгохо,** эмжын бүридэлгые һайжаруулха хэрэг ханга- рэнэй болон кооперативна худалдаа наймаанай арадай хэрэглэмжын **эд бараа худалдалгые инһаа доошо бэшээр ехэ болгохо.** Эд баранну- ссортиментые үргэдхэхэ, шанарыень һайжаруул-

эглэмжын ниитын фонднуудһаа арад зондо үг- мүнгэн түлбэриие болон хүнгэлэлтые 40 про- э бага бэшээр нэмээхэ, тэрэ тоодо: социаль- трахованиин талаар хангалга, элдэб туһа- нууд, пенсинүүд, стипендинүүд, амаралтын түл- түлөөһэгүй һуралсал болон түлөөһэгүй меди- хангалга, санаторинууд болон амаралтын гэр- түлөөһэгүй гү, али хүнгэлэлтэтэй путёвконуу- тэлгэ, үхибүүдэй саадууд болон яслинуудые гэ, социально-культурна хангалгын бусад зүйл-

байра барилгын хэмжээе 1,3 дахин үргэдхэхэ, шанарые дээшэлүүлхэ. Гүрэнэй капитальна олгын, гэр байра барилгын кооперациин зөөреэр удта, хүдэлмэришэнэй посёлогуудта болон сов- та үнгэрэгшэ табан жэлэйхидэ орходоо ниитэ 100 миллион дүрбэлжэн метрээр ехэ талмай- рнүүдые бариха; арад зониие коммунально-ажа- лай болон культурна талаар хангалгые нилээд аруулха.

үдэлмэришэд болон алба хаагшадай салин эй ургалтые удаадахи гол шэглэлнүүдээр бэе- э гэбэл:

дай ажахы дотор салин хүлһэнэй доодо зэр- мжээе һарадаа 60 түхэриг хүрэтэр ехэ болгохо- амта дунда зэргын салин хүлһэ абадаг хүдэл- эд болон алба хаагшадай салин хүлһые ехэ хо;

блэлгын болон экономическа урмашуулгын, гуримда оруулагдаһан предприятинууд дээрэ олоһон материальна урмашуулгын фонднуудай зөөреэр хүдэлмэришэдэй, инженерно-техничес- элмэрилэгшэд болон алба хаагшадай ажалай риие дээшэлүүлхэ. Салин хүлһэн дотор шангуу- лон нэгэ доро үгтэдэг урмашуулгын хэмжээе ехэ болгохо, тиигэжэ хүдэлмэрилэгшэ бүхэнэй һые предприятиин коллективэй болон бүхы общесствын аша туһатай үлэмжэ хүсэдөөр тал- табиха хэрэгые хангаха. Үйлэдбэриин хүгжэл- болон тэрэнэй ашагые дээшэлүүлгэдэ коллектив эй, тус тус хүдэлмэрилэгшын оруулһан хубитын ой ехэ байха бүринь энэ фондһоо ажалай түлбэ- ургалтань улам ехэ болохо байна;

ас-Дурна зүгэй, Сибириин болон Европын хой- тэй районуудтахи предприятинуудай, организа- дай хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай са- улһэндэ нэмэлтэ бии болгохо, тэдэнэрэй зарим- мүнөө үедэ энэ нэмэлтэ тогтоогдоогүй байна. хойто хизаарай районуудта болон тэдэнтэй ад- гдаһан газар нютагуудта хүдэлмэрилдэг хү- э үгтэхэ хүнгэлэлтые үргэдхэхэ.

алин хүлһэ дээшэлүүлхэ тушаа хэмжээ ябуулга- ые бэелүүлхэдээ ажалай хүшэр хүндэ, бэедэ хо- эрхэ байдалтай участогууд дээрэ, газар дорохи эринүүд дээрэ, эршэ хүсэ ехээр гаргадаг хү- эринүүд дээрэхи хүдэлмэрилэгшэдэй ажалай түл- э булюу нэмэлтэ үгэхэ хэрэгые шангадхаха. ай түлбэриин түхэлнүүд болон журамуудые һай- ужа, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, техническэ лтые түргэдхэхэ болон продукциин шанар һай- лха хэрэгтэ тэдэнэй урмашуулхы үүргые шан- ха хэрэгтэ тусхай анхарал хандуулха.

иитын үйлэдбэриин хараалагдаһан ургалта- рдэм наука хүгжөөлгэтэй, арад зониие хангалгын ээ үргэдхэлгэтэй тааруулан, **арадай ажахы до- үдэлмэришэд болон алба хаагшадай тоое 1970 91—92 миллион хүн болгохо гэжэ тодорхойлхо.**

Мүнөө үедэ недели соо тогтоогдоһон хүдэлмэ- ниитэ сагые тэрэ хэбээрнь үлөөгөөд, предприяти- , эмхи зургаанууд, болон организацинуудай эришэдые, алба хаагшадые **табан үдэрэй хү- риин неделидэ** (хүдэлмэриин табан үдэр ба тын хоёр үдэр) түсэбэй ёһоор оруулха ябадал а. Энэ хадаа хүдэлмэрилэгшэдэй ажалай эрхэ ые хүнгэдхэхэ, мэргэжэлээ, культурна хэмжээ- ашадань дээшэлүүлхэ арга боломжыень үргэд- тэрэшэлэн үйлэдбэриин фонднуудые ашагтай- эрэглэлгые дээшэлүүлгэдэ туһалха байна.

Зарим зэргын хүдэлмэришэд болон алба хааг- салин хүлһэнһөө абтадаг **налогые саашадань аха, доошолуулха** тушаа хэмжээ ябуулгануу- бэелүүлхэ.

Ажалда аюулгүйе сахиха мүнөө үеын зүйлнүү- предприятинууд дээрэ үлэмжэ үргэнөөр нэбтэ- , **ариг сэбэр эрхэ байдал бии болохо хэрэгые** а. Энээндэ хэрэгтэй машинануудые болон тү- этэнүүдые, мүн тэрэшэлэн тусхай гутал, хубса- ые ехээр үйлэдбэрилхэ, шанарыень һайжа- а. Энэ зорилгоор тусхай мэргэжэлэй үйлэдбэри- е бии болгохо гэжэ хараалха.

Ажалай бүтээсые дээшэлүүлжэ, бүхэли жэлэй соо колхозуудай ажалай ресурснуудые һайнаар ажа, ниитын ажахыһаа колхозпигуудай абадаг доходые нилээд ехэ болгохо. Тус тус хү- ринүүдэй болон үйлэдбэриин нормонуудай та- **совхозуудай хүдэлмэришэдэй салин хүлһэнэй эндэ хүрэтэр колхозпигуудай ажалай түлбэ- һара бүри заатагүй түлэдэг гуримые удаа да- нэбтэрүүлхэ.**

машуулгын хэмжээе үйлэдбэриин ургалтаһаа ажалай бүтээсэһээ, шанарые дээшэлүүлгэһээ, иин өөрынь үные хямдаруулһанһаа сэхэ дул- ан табижа, колхозпигуудай ажалай түлбэ- натуральна болон мүнгэн урмашуулгын гури- һайжаруулха. Хүдөөгэй арад зоной олзын эшэ үүдэй нэгэниинь өөрынь хубиин ажахы боло- отой.

7. Хүдэлмэришэд, алба хаагшад болон колхозпи- гуудые **пенсеэр хангалгые саашадань һайжаруулха** гэжэ хараалха.

Хүдэлмэришэдэй, алба хаагшад болон колхозпигуу- дай үгэлхэдөө абадаг пенсинүүдэй доодо зэргын хэм- жээнүүдые дээшэнь болгохо.

Зарим һалбаринуудтахи промышленна предприя- тинууд дээрэ ажалай эршэ ехэтэй хүдэлмэридэ яба- даг зарим зэргын эмэгтэй хүдэлмэрилэгшэдэй үтэл- хэдөө абаха пенсиие 50 наһанһаа захалха гэжэ тог- тоохо.

Үтэлхэдөө пенси абаха наһанай болон пенси үгэхэ гуримай талаар колхозпигуудай наһые хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай наһантай адли болгохо.

1-дэхи группын инвалид — колхозпигуудай пен- сиин доодо зэргын хэмжээе ехэ болгохо, ажал дээрээ инвалид болоһон гү, али мэргэжэлэйнгээ талаар үб- дэһэн III группын инвалид-колхозпигуудые пенсеэр хангадаг болохо.

8. Эдеэ хоолой продуктнуудые арад зоной хэрэг- лэлгын бүридэлые һайжаруулха. **Арад зоной нэгэ хүн бүриин хэрэглэмжые мяхаар болон мяханай продукт- нуудаар дунда зэргээр 20—25 процент, һү болон һү- нэй продуктнуудаар 15—18 процент, саахар тухайл- хада 25 процент, овощ болон бахченуудаар 35—40 процент, ургамалай тоһо—40—46, фруктнууд болон виноград—45—50, загаһа болон загаһанай продукт- нуудаар 50—60 процент ехэ болгохо.**

Арад зондо бүд хубсаһа, трикотажна зүйл- нүүдые худалдалгые 1,4 дахин, тэрэ тоодо гадар, до- тор трикотаж хубсаһа худалдалгые 1,9 дахин ехэ бол- гохо.

9. **Арад зониие худалдаа наймаанай талаар хан- галгые һайжаруулха, тиихэдээ** хүдөөгэй арад зоной олзо доходой ургалтатай тааруулан, хүдөө нютагта худалдаа наймаае үлэмжэ үргэнөөр хүгжөөхэ гэжэ хараалха.

Эдеэ хоолой зүйлнүүдэй, түрүүшын ээлжээндэ хи- лээмэнэй, кондитерска болон макаронно зүйлнүүдэй, һүнэй продуктнуудай, ургамалай болон малай өөхэ, тоһоной, консервэнүүдэй болон арадай хэрэглэлэй бу- сад товарнуудай ассортиментые хаа хаанагүй үргэд- хэхэ. Гүрэнэй болон кооперативна худалдаа наймаа- гаар дамжуулан, арад зондо худалдагдадаг хартааб- хын, овощнуудай шанарые нилээд һайжаруулха.

Арад зоной, нэн түрүүндэ хүдөөгэй арад зоной эрилтые культурно-ажаһуудалай болон ажахын хэ- рэгсэлэй эд бараагаар, тэрэшэлэн барилгын матери- алнуудаар хангаха хэрэгтэ тусхай анхарал хандуул- ха. Радиоприёмнигуудые болон радиолонуудые, теле- визорнүүдые, мебель, гэрэй холодильнигуудые, хүнгэн автомобильнуудые, мопедүүд болон мотовелосипе- дүүдые, модон материалнуудые, цемент, зөөлэн ху- шалта болон шифер нилээд ехээр худалдаха.

Нютагай баялигуудһаа үйлэдбэрилэгдэһэн эд ба- раануудые үргэнөөр худалдаха, хүдөө ажахын үлүү гараһан продуктнуудые, мүн тэрэшэлэн зэрлиг үрэ жэмэсүүдые, һархяаг болон мёд худалдаа наймаанай организацинуудай колхозууд болон арад зонһоо ху- далдан абалгые ехэ болгохо. Колхозно дэлгүүр дээрэ- хи наймаае нилээд һайжаруулха, дэлгүүр дээрэ фрукт- нуудаар, овощ болон бусад продуктнуудаар наймаа хэхэ хэрэгтэ колхозуудай үлэмжэ үргэнөөр хабаадал- саха эрхэ байдал бии болгохо; үлүү гараһан продукт- нуудаа дэлгүүр дээрэ сэхэ арад зондо гү, али магази- нуудаар дамжуулан совхозуудай худалдаха ябадал эмхидхэхэ.

Худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд арадай хэ- рэглэлэй эд бараануудай талаар арад зоной эрилтые һайнаар шэнжэлэн үзэхэ, эрилтынь хубилалтые, тэрэ тоодо сезоной, сагай уларилай эрхэ байдалые, мүн тэрэшэлэн национальна онсо илгаае хараада абажа, эд бараанай фонднуудые ороной районуудта хубаа- рилха ёһотой.

Худалдаа наймаанай түрүү, арад зондо аятай зо- хид формонуудые — эд бараанда захил абаха, тэдэ- ниие гэртэнь асаржа үгэхэ, янза янзаарнь худалдаха болон бусад зүйлнүүдые үргэнөөр нэбтэрүүлхэ. Асар- жа үгэдэг, зөөбэрилдэг худалдаа наймаае илангаяа хүдөө нютагта хүгжөөхэ. Магазинуудые, тусхайлбал эд хэрэглэгшэдэй кооперациин магазинуудые, гүрэ- нэй болон кооперативна складуудые, холодильнигуу- дые, хранилищинуудые үргэн олон болгохо.

Арадай хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилдэг пред- приятинуудай хүдэлмэрилэгшэд эд бараануудай ас- сортиментые үргэдхэхэ, шанарыень һайжаруулха ту- шаа хэмжээнүүдые абаха, тиихэдээ арад зоной эрил- тэһээ болон худалдаа наймаанай организацинуудай захилнуудһаа үндэһэлхэ зэргэтэй.

Худалдаа наймаанай болон ниитын эдеэ хоолой предприятинуудай хүдэлмэриие олонниитын зүгһөө хи- наха хэрэгтэ хүдэлмэришэдые, алба хаагшадые, кол- хозпигууд болон гэрэй эзэн эхэнэрнүүдые эдэбхитэй- гээр хабаадуулха ябадал хангаха.

10. **Табан жэл соо ниитын эдеэ хоолой предприя- тинуудай эрьесые 45 процент тухай ехэ болгохо,** тии- хэдэ өөрын продукци бүтээн гаргалгые 70 процентээр ехэ болгохо. Столовонууд, закусочнанууд, кафе, ресто- ранууд дотор хангалгын культурые дээшэлүүлхэ; эдэ предприятинуудые үргэнөөр олошоруулха. Предприя- тинууд дээрэхи, эмхи зургаануудтахи, совхозуудтахи, һуралсалай газарнуудтахи столовонуудай бэлдэдэг эдеэ хоолой шанарые һайжаруулгада, хүдэлмэришэ- дые, алба хаагшадые, студентнүүдые, һурагшанарые хангалгые һайжаруулгада тусхай анхарал хандуулха.

11. Арад зоной бодото олзые дээшэлүүлхэ зорил- гоор, арадай хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилгын ур- гаһанай, шухала хэрэгтэй эд бараанай болон финан- сова ресурснуудай ехэ болоһоной хирээр **эдеэ хоолой зарим зүйлнүүдэй болон арадай хэрэглэлэй промыш- ленна зарим эд бараанай,** нэн түрүүндэ үхибүүдтэ зорюулагдаһан эд бараанай, **гүрэнэй рознично сэн- гүүдые хямдаруулха** тушаа хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхэ.

Мүнгэнэй эрьесые саашадаа һайжаруулха, түхэ- ригэй үные дээшэлүүлхэ, тиигэжэ хүн зоной бодото олзо доходой нэмэхэ, хүдэлмэрилэгшэдэй хэжэ бай- һан ажалаа бүри ехэ ашаг үрэтэй болгохо ябадалы- ень урмашуулха эрхэ нүхэсэл байгуулха.

12. **Гэр байрын барилга улам ехээр хэхэ, хүн зоноо гэр байраар ехээр хангаха.**

1966—1970 онуудта городуудта, хүдэлмэришэнэй тосхон болон совхозуудта гүрэнэй капитальна һомо- лолгын болон кооперативна мүнгэ зөөреэр хамта дээ- рээ 400 миллион шахуу дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүдые бариха. Тиихэдээ хүдөө нютагууд- та байрын гэр барилгые үргэдхэхэ хэрэгтэ тусхай ан- харал хандуулха.

Хүн зоной болон колхозуудай хүсөөр хүдөөдэ 2— 2,5 миллион байрын гэрнүүдые, мүн городуудта, хү- дэлмэришэнэй тосхон болон совхозуудта хүдэлмэри- шэд ба алба хаагшадай хүсөөр хамта дээрээ 80 мил- лион гаран дүрбэлжэн метр талмайтай үмсын гэрнүү- дые бариха гэжэ хараалха. Тиихэдээ тэдэнэр гүрэн- һөө урьһаламжа абаха аргатай байха.

Предприятинуудай социально-культурна хэмжээ ябуулгануудай болон байрын барилгын мүнгэ зөөреэр хүдэлмэришэд, алба хаагшадта гэрнүүдые улам олоор баридаг болохо. Кооперативна байрын барил- гые 3—4 дахин ехэ болгохо. Тиихэдээ улам олон хү- нүүдые байрын барилгын кооперативуудта хабаа- дуулха хэмжээнүүдые абаха, тэдэниие урмашуулха. Өөрынгөө зөөреэр ба гүрэнһөө мүнгэ урьһаар абажа, үмсын гэрнүүдые бариxадань хүдэлмэришэдтэ, алба хаагшад болон колхозпигуудта туһалха.

Байра барилгын шанар дээшэлүүлхэ, гэрнүүдые болбосон һайхан түхэлтэй болгохо хэрэгые һайжа- руулха. Бии байгаа гэрнүүдээ бүрин бүтэн байлгаха, зүбөөр эдлэхэ, заһажа һайжаруулха талаар хэмжээ- нүүдые абаха.

Хүн зоной коммунальна хангалгые һайжаруулха. Бүхы городуудта соргоор уһа хангадаг түхеэрэл- гэ гол түлэб барижа дүүргэхэ. Городуудтахи гэр- нүүдые газаар хангаха хэрэгые 50—55 процент, хүдөө нютагуудта — 20—25 процент хүрэтэр дээшэлүүл- хэ. Мянгаһаа доошо бэшэ город болон городой түхэ- лэй һуурин газарнуудые газаар хангаха. Хүн зоной гэрэйнгээ хэрэглэмжэдэ электроэнерги хэрэглэл- гые улам ехэ болгохо. Городой хүн зоной комму- нальна, ажаһуудалай хэрэглэмжэдэ 1,6 дахин ехэ, хү- дөөгэй зоной хэрэглэмжэдэ гурбанһаа үлүү дахин ехэ электроэнерги гаргашалдаг болохо. Городто хүн зо- ной һуужа ябадаг али бүхы янзын транспортые саа- шадань олошоруулха. Городой харгы замай ажалые нилээд һайжаруулха, городуудта хүн зониие зөөхэ хэрэгые 1,5 дахинһаа бага бэшээр ехэ болгохо.

Байшан гэрнүүдэй, байрын районуудай, город болон тосхонуудай газаада дүрсыень һайжаруу- лан гоёохо. Городууд болон тосхонуудые түсэблэ- жэ бариха ажалые һайжаруулха. Һуурин газарнууд- та ариг сэбэр сахилгые һайжаруулха, городуудта бо- лон хүдэлмэришэнэй тосхонуудта уһа голнуудые, агаарые муухай болгохо ябадалтай урданайхиһаа шангаар тэмсэхэ, илангаяа томо городуудай дэргэдэ- хи байгаалиие улам һайнаар харууһалдаг болохо.

13. **Хүн зоной һуудал байдалые али бүхы тала- һаань хангаха хэрэгые һайжаруулан хүгжөөхэ.** Ажа- һуудалай албые арадай ажахын оньһожоруулагдаһан томо һалбари болгохо. Хүн зондо үзүүлэгдэдэг гэр һуудалай элдэб янзын туһаламжын хэмжээе 1970 ондо 2,5 дахин тухай, тэрэ тоодо хүдөө нютагууд- та гурбанһаа үлүү дахин ехэ болгохо. Химическэ ар- гаар хубсаһа арилгаха ябадалые 6 дахин, гэр байра- нуудай заһабарилгые 8 дахин, гэр һуудалай машина, приборнуудые, транспортна хэрэгсэл болон мебель за- һабарилгые 3 дахин ехэ болгохо.

Нэгэ газарта байжа хүдэлдэг ба нүүдэл мастер- скойнуудтай, абалгын пунктнуудтай гэр һуудалай оньһожоруулагдаһан предприятинуудые олошоруулха гэжэ хараалха. Гэр һуудалай хэрэгтэ туһалдаг пред- приятинуудые машина техникээр улам һайнаар хан- гажа, тэдэниие тусхай мэргэжэлтэй болгон хүгжөөхэ. Хүдөө нютагуудта ойрын город болон районно центр- нүүдэй гэр һуудалай предприятинуудай филиал болон абалгын пунктнуудые эмхидхэхэ.

Хүн зониие улам культурнаар хангадаг болохо, хэ- жэ байһан хүдэлмэриингөө шанарые һайжаруулха, юумэ бүтээхэ болзороо бага болгохо гээшэ ажаһуу- далай предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй шуха- лын шухала зорилго мүн.

14. **Арадай һуралсалые саашадань һайжаруулха, хүн зоной ниитэ һуралсалай хэмжээе болон кадрнуу- дые бэлэдхэлгын шанарые дээшэлүүлхэ** гэжэ хараал- ха. Табан жэлэй туршада залуушуулай бүгэдэ ниитын дунда һуралсалые бэелүүлхэ хэрэгые гол түлэб дүүргэхэ.

Һунгаагдаһан үдэртэй һургуули болон бүлэгүүдтэ ябадаг һурагшадай тоое хоёрһоо үлүү дахин олошо- руулха, мүн хүдэлмэришэн болон хүдөөгэй залуушуу- лай һургуулинуудтахи һурагшанарай тоое 1,4 дахи гаран олон болгохо.

Һургуулиин наһа гүйсөөдүй үхибүүдэй ябадаг гү- рэнэй эмхи зургаануудта 12,2 миллион хүрэтэр үхи- бүүдые абадаг болохо. Энэнь 1965 онойхидо орходоо 1,6 дахин ехэ байна. Энэ хэмжээнэй ашаар городой хүн зониие үхибүүдэй эмхи зургаануудаар гол түлэб хангаха, мүн хүдөө нютагуудта үхибүүдэй эмхи зур- гаануудые нилээд олошоруулха арга олдоно.

Табан жэлэй туршада дээдэ болон тусхай дунда һургуулитай 7 миллион тухай мэргэжэлтэдые бэлэд- хэхэ. Энэнь 1961—1965 онуудайхида орходоо 65 про- центээр олон. 1970 ондо тусхай дунда һургуу- линуудта 1.600 мянган хүнүүдые, мүн дээдэ һургуули- нуудта 940 мянган хүниие абадаг болохо. Мэргэжэл- тэдые бэлэдхэлгын шанар һайжаруулха.

Арадай ажахын бүхы һалбаринуудта хүдэлхэ мэр- гэжэл түгэлдэр хүдэлмэришэдые олоор бэлэдхэдэг бо- лохо. 1970 ондо профессионально-техническэ һургуу- линуудта 1.700—1.800 мянган хүниие абадаг болохо. Энэнь үнгэрэгшэ табан жэлэй туршада жэл соо аб- тадаг һурагшадай дунда зэргын тооһоо 1,7—1,8 да- хин олон байна.

15. **Городой болон хүдөөгэй хүн зондо үзүүлэгдэ- дэг медицинскэ туһаламжые һайжаруулха** гэжэ ха- раалха. Мүнөө үеын медицинын эрхим түхеэрэлгэтэй шэнэ больницануудые олоор бариха. Хүн зондо тус- хай олон янзын медицинскэ туһаламжа үзүүлхэ арга- тай томо больница болон поликлиникэнүүдые горо- дуудта, хүдөөгэй районуудта олошоруулха. Тиихэдээ эхэнэрнүүд болон үхибүүдые аргалдаг эмнэлгын га- зарнуудые олошоруулха ябадалда тусхай анхарал хандуулха. Больницын койконуудай тоое 1970 ондо 2.680 мянга болохоор олошоруулха.

Медицинскэ промышленностиин продукциие 1,7 га- ра дахин ехээр бүтээн гаргадаг болохо. Зүрхэ, һу- даһанай болон хиирэһэн үбшэнүүдые, уушханай ха- нягадан, элдэб янзын хорото хабдарнуудые, халдаба- рита болон вируснэ үбшэнүүдые пэргылхэ, аргалха ябадалда хэрэгтэй медицинскэ хэрэгсэл, прибор, аппарадууд болон түхеэрэлгые, элдэб эмүүдые ни- лээд ехээр бүтээн гаргадаг болохо, тэдэниие улам һайнаар хэрэглэдэг болохо. Шэнэ эм хэрэгсэлнүүдые промышленностиин гаргадаг болохо болзорые бо- гонидхохо. Дары үгтэдэг эмүүдые улам ехээр гар- гадаг болохо, тэдэниие элдэб янзын болгон олошо- руулха. Хүн зоноо шухала хэрэгтэй эмүүдээр гүйсэд хангаха.

Санаторно-курортно аргалалга болон ажалшадай эмхитэйгээр амарха хэрэгые саашадань һайжаруул- ха, санатори, пансионат, амаралтын гэр, туристска бааза, пионер лагерьнууд болон спортивна барилга- нуудые улам олоор бии болгохо тушаа хэмжээ абаха. Үтэлһэн хүнүүдэй, инвалидуудай һуудаг интернат гэр- нүүдые олошоруулха.

Физическэ культурын болон спортын элдэб янза- нуудые олон зоной дунда үргэнөөр нэбтэрүүлхэ. Илан- гаяа ниитэ һуралсалай, дээдэ болон тусхай мэргэжэ- лэй дунда һургуулинуудта спорт хүгжөөхэ ябадалда тусхай анхарал хандуулха.

16. Соёл культура болон искусствын зургаануудые олошоруулан хүгжөөхэ, илангаяа хүдөө нютагууд- та **хүн зоной культурна хангалтые али болохоор һай- жаруулха гэжэ** хараалха. Театрнуудай, олонниитын библиотекэ болон клубуудай тоое олошоруулха, тэдэ- нэй материально-техническэ баазые һайжаруулха. Киноустановконуудай тоое 160 мянга хүрэтэр олошо- руулха, тиигэхэдээ тэдэниие хүдөө нютагуудта олон болгохо хэрэгтэ анхарал хандуулха.

Город болон хүдөөгэй, тэрэшэлэн ороной элдэб ню- тагуудай хүн зоной культурна хэмжээе адли дүтэ бол- гохо хэрэгтэ шухала үүргэ дүүргэхэ зорилготой теле- видениие (тэрэ тоодо үнгэтэ телевидениие) улам үргэ- нөөр хүгжөөхэ тушаа хэмжээнүүдые абаха. Телевиде- ни, радиогой дамжуулгын удха һайжаруулха.

Хэблэлэй хэрэгые, полиграфическа промышлен- ностиие саашадань хүгжөөхэ. Хэблэн гаргагдадаг но- мой тоое 25 процент тухай, журналнуудай тоое — 1,5 дахинһаа үлүүгээр, газетэнүүдэй тоое 40 процент тухай олошоруулха. Номууд болон бусад хэблэлнүү- дэй хабтаһа шэмэглэлынь һайжаруулха.

Почтоор ерэдэг элдэб бэшэг, газетэ болон журнал- нуудые хүн зондо улам түргэнөөр хүргэдэг болохо. Түбэй газетэнүүдые Москвада гараһан үдэртэнь оро- ной томо томо городуудта хэблүүлжэ; хүн зондо хүр- гэхын тулада тэдэниие фототелеграфна түргэн ар- гаар дамжуулдаг болохо хэрэгые эмхидхэхэ.

* * *

Хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай салин хүл- һэнэй дээшэлхэ, колхозпигуудай мүнгэн болон нату- ральна олзын ехэ болохо, гүрэнэй болон коопера- тивна худалдаанай эд товарай сэн, тэрэшэлэн колхо- зой дэлгүүртэхи сэнгэй доошолхо, ниитын фонднууд- һаа хангагдадаг хэрэглэмжын үргэдэхэ байһые ха- раада абаад, хүн бүхэн дээрэ бодоходо, бодото дохо- дые 1,3 дахин тухай ехэ болгохо.

Ажалшадай ажана байдалые һайжаруулха та- лаар, илангаяа салин хүлһэ дээшэлүүлхэ талаар, ха- раалагдаһан даалгабаринууд эгээн дээдэ хэмжээгээр абтаагүй гэжэ съезд тоолоно.

Үйлэдбэриие бүри аша үрэ ехэтэйгээр эрхилхэ ту- шаа ажалшадай зүгһөө үүсхэл гаргаһанай, ажахыдаа шэнэ экономическа онол аргануудые нэбтэрүүлһэнэй, мүн предприятинуудтахи хүдэлмэри һайжаруулжа, материальна урмашуулгын мүнгэн фондые ехэ бол- гоһоной ашаар хэһэн ажалайнь зэргээр түлэхэ гэһэн социалис ёһо гуримтай тааралдуулан, ажалшадай бо- дото олзо доходые бүри нилээдгүй ехээр дээшэлүүл- хэ арга олгожо болохо байна.

VIII. Үйлэдбэриин хүсэнүүдые зүбөөр хубаарилан хүгжөөлгэ, союзна республиканuудай ажахые хүгжөөлгэ

Ниитын үйлэдбэриие бүри аша үрэ ехэтэйгээр эр- хилдэг болохын тулада саашадаа үйлэдбэриин хүсэ- нүүдые зүб һайнаар хубаарилан хүгжөөхэ, союзна республиканууд болон экономическа районуудай ажахынуудые комплексноор, тусхай мэргэжэлтэйгээр хүгжөөхэ, ажал хэхэ шадалтай хүнүүдые улам олоор үйлэдбэридэ хабаадуулха, нютаг нютагуудтахи үй- лэдбэриин түсэблэлгые арадай ажахын һалбаринуу- даар хубаан хүтэлбэрилхэ ёһонтой зүбөөр таарал- дуулха шухала байна.

Үйлэдбэриин хүсэнүүдые хубаарилан хүгжөөлгые һайжаруулха талаар иимэ гол шэглэлнүүдые хараал- ха:

1. Үнэгүй түлишэ, энерги болон түүхэй эдүүдээр баян **ороной зүүн нютагуудта** түлишэ, электроэнерги абалга, энерги ехээр хэрэглэдэг үнгэтэ металлургиин болон химическэ промышленностиин элдэб янзын про- дукци бүтээлгэ, тэрэшэлэн модые тусхай ёһоор бол- босоруулха ажалые хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ. 1970 ондо Ураалһаа зүүн тээшэ оршодог нютагуудта бүхы Союз соо абтадаг нүүрһэнэй 45 процент ту- хайнь (тэрэ тоодо нээмэл аргаар абтадаг нүүрһэнэй 77 процент), байгаалиин газай 35 процентнь, нефтиин 16 процентнь абтадаг болгохо; бүхы Союз дотор үй- лэдбэрилэгдэдэг электроэнергиин 28 процентнь, алю- миниин 65 процентнь, глиноземой 37 процентнь, тус- хай янзын зэдэй 58 процентнь, целлюлозой 28 про- центнь, картоной 31 процентнь абтадаг болгохо ёһо- той. Ороной зүүн болон хойто нютагуудта ажаллаха зоной байдалые һайжаруулхын, тэндэ саг үргэлжэ һуудаг кадрнуудые бии болгохын тулада тэдэ нюта- гуудта бүхы ороной дунда зэргын хэмжээндэ орходоо ехээр байрын, коммунальна болон культурно-ажа- һуудалай барилга эрхилхэ гэжэ хараалха.

2. Үйлэдбэриин фондоор баян, хүдэлмэрилэгшэ- дөөр олон **ороной Европын хубидахи болон Ураалай экономическа районуудта** гол түлэб мүнөө хүдэлжэ байгаа үйлэдбэриин предприятинуудые шэнэдхэн за- һажа, улам һайнаар ашаглан, үйлэдбэриин хүсэнүү- дые саашадань хүгжөөхэ гэжэ хараалха. Тиихэдээ илангаяа түхеэрэлгые халаалжа ашаглаха, бүтээсы- ень дээшэлүүлхэ, мүн тэрэшэлэн ажал хүдэлмэри ехэтэй промышленностиин һалбаринуудта шэнэ пред- приятинуудые бариха хэрэгэй. Эдэ нютагуудта энерги ехээр хэрэглэдэг шэнэ предприятинуудые бариха гэ- жэ юрэ хараалхагүй, мүн мүнөө байгаа тиимэ пред- приятинуудай хүгжэлтые хизаарлаха.

3. **Хүдэлмэриин хүсые зүбөөр хэрэглэхэ, промыш- ленностиие нютагуудта адли тэнсүүгээр хубаарилан хүгжөөхэ зорилгоор** шэнэ предприятинуудые гол ту-

(Үргэлжэлэлынь 6-дахи нюурта).

1966—1970 ОНУУДТА СССР-эй АРАДАЙ АЖАХЫЕ ХҮГЖӨӨХЭ ТАБ
ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБ ТУШАА КПСС-эй XXIII СЪЕЗДЫН ДИРЕКТИВЭНҮ

(Үргэлжэлэл. Эхиниинь 1, 2, 3, 4, 5-дахи нюурнуудта)

лэб дунда зэргын ба багахан городуудта бариха, тиигэжэ эрэ болон эмэгтэй хүдэлмэришэдые ажаллуулха ябадал хараада абаха шухала. Томо городуудта промышленность хүгжөөхэдөө, бии байгаа үйлэдбэриин предприятинуудые улам гүйсэдөөр ашаглаха, хүдэлжэ байгаа предприятинуудые экономикын талаар таарамжатайгаар шэнэдхэн заһаха, мүн эдэ городуудтахи хүн зониие, ажахые хангадаг шэнэ предприятинуудые бариха.

4. **Нютагуудай хоорондохи, республикануудай хоорондохи,** илангаяа ороной баруун болон зүүн нютагуудай хоорондохи **ажахын холбоо харилсаае һайжаруулха.** Энэ хэрэгые бэелүүлхын тулада гол транспортна магистралиин зарим участогуудые һайжаруулха, Дунда Сибириин магистралиие бүхы дээрэнь ашаглалгада оруулха, Дунда Азиие ороной Европын хубитай холбоһон шэнэ түмэр замуудые бариха. Дунда Ази — Центр, Баруун Сибирь — СССР-эй Европодохи хуби гэһэн газопроводуудые бариха.

5. Предприятинуудые шэнээр бариха ба шэнэдхэн заһаха гэжэ хараалхадаа, **тэдэниие элдэб нютагуудта бариха технико-экономическа боломжые,** мүн оптимальна хэмжээнүүдынь **һайнаар зохёон тааруулдаг** болохо. Тиихэдээ үйлэдбэриин ниитэ гаргашые, тэрэ тоодо энергиин гаргаша, байрын, коммунальна ажахын болон бусад дүтэрхы һалбаринуудай гаргашые, гадна продукциие хэрэглэдэг газартань абаашаха гаргашые доошолуулха гэжэ эрмэлзэхэ хэрэгтэй.

Арадай ажахын һалбаринуудые хубаарилан хүгжөөхэ, экономическа районуудые хүгжөөхэ тушаа научна ёһоор зохёогдоһон схемэнүүдые үйлэдбэриие хубаарилан хүгжөөхэ түсэблэлгын гол үндэһэн болгохо. Үйлэдбэриин хүсэнүүдые элдэб нютагуудта хүгжөөхэ түсэблэлгын асуудалнуудые, мүн экономическа талаараа хэр зэргэ ашаа үрэтэй байхые эрдэм ухаанай зүгһөө гүнзэгыгөөр шэнжэлэн үзэдэг болохо; эдэ асуудалнуудые шиидхэхэдээ, өөрынгөө албан зургаанай, нютагайнгаа тала үлүүсэ хараха ябадал гаргахагүй.

6. **Бүхы союзна республикануудай үйлэдбэриин хүсэнүүдые шэнээр, айхабтар хүсэтэйгөөр дэбжээхэ, хүн зонойнь байдалые һайжаруулха.**

1966—1970 онуудта союзна республикануудай арадай ажахые хүгжөөхэ талаар иимэ гол даалгабаринуудые хараалха.

РОССИИ СОВЕТ ФЕДЕРАТИВНА СОЦИАЛИС РЕСПУБЛИКА

Промышленностиин талаар электроэнергетикэ, хара ба үнгэтэ металлурги, нефтиин, газай болон химическэ промышленность, машина бүтээлгэ, хүнгэн болон эдеэ хоолой промышленностиие бусад һалбаринуудһаа түрүүлжэ хүгжөөхэ гэжэ хараалха.

Промышленна продукци үйлэдбэрилгын хэмжээе 1,5 дахин тухай, тэрэ тоодо машина бүтээлгын болон металл болбосоруулгын продукциин хэмжээе 1,7—1,8 дахин ехэ болгохо. 1970 ондо 526—532 миллиард киловатт-час электроэнерги гаргагдаха, 271—281 миллион тонно нефть, 103—113 миллиард кубическа метр газ, 373—380 миллион тонно нүүрһэн, 31,6—33,3 миллион тонно минеральна үтэгжүүлгэ, 510—542 мянган тонно химическэ утаһа, 1.486—1.616 мянган тонно пластмасса болон синтетическэ дабирхай, 29—30 миллион хэһэг автомобилиин болон мотоциклэдэй покрышка, 47—48,5 миллион тонно шэрэм, 69—71 миллион тонно булад, 52—54 миллион тонно хара металлай прокат, 8,9—9 миллион тонно булад труба, 7,6—8,2 миллион тонно целлюлозо, 4,2—4,5 миллион тонно саарһа, 60—63 миллион тонно цемент үйлэдбэрилэн гаргагдаха гэжэ тодорхойлхо.

Гадна 5—5,2 миллиард дүрбэлжэн метр пумаажан бүд, 919 миллион паар оймһо болон носки, 743—789 миллион хэһэг трикотаж, 325—334 миллион паар арһан гутал, 3,2—3,4 миллион тонно мяха, 9,6—10,2 миллион тонно машинадагдаагүй һүнэй продукци, 3,1—3,2 миллион тонно элһэн саахар (свёклоһоо), 1,3 миллион тонно ургамалай тоһо, 5,4—5,6 миллиард условно баанха консервэ, 4,5 миллион хэһэг радиоприемнигууд болон радиоло, 4,9 миллион хэһэг телевизор, 1,4—1,6 миллиард түхэригэй мебель үйлэдбэрилэн гаргадаг болохо.

Хүдөө ажахын талаар ороохо таряа, илангаяа шэниисэ, тэрэшэлэн барайгар болон крупяной бусад ургамалнуудые али болохо ехээр абадаг болохо гээшэ шухалын шухала зорилго гэжэ тоолохо.

РСФСР дотор абтадаг бүхы ороохо таряанай хэмжээе 110—112 миллион тоннодо хүргэхэ. Табан жэлэй туршада 600 мянган гектар уһалагдадаг газарые ашаглагдадаг болгохо, шииг нойто ехэтэй 2,25 миллион гектар газар хатааха, 4 миллион гектар бэлшээридэ уһа оруулха, 6,3 миллион гектар газарай сабшалан, бэлшээринүүдые эрид һайжаруулха талаар хэмжээ ябуулгануудые болон элдэб культуртехническэ хүдэлмэринүүдые бэелүүлхэ, эһэнги шороб хүрьһэтэй газарта избёосхо адхажа һайжаруулха.

Европын хубида болон Ураалда Конаковско, Киришскэ, Костромской, Новочеркасска, Карамановска, Ириклинскэ болон Рефтинскэ ГРЭС-нүүдэй агрегадуудые ашаглалгада оруулха, Нижне-Камска болон Чиркейскэ ГЭС-нүүдэй түрүүшын агрегадуудые хүдэлгэжэ эхилхэ, Саратовай гидроэлектростанциие барижа дүүргэхэ, Чебоксарай гидроэлектростанци барижа эхилхэ.

Курска магнитна аномалида түмэрэй руда абалгые 2,2 дахин ехэ болгохо. Ново-Липецкэ, Череповецкэ металлургическа заводуудта, Нижне-Тагилска, Магнитогорско болон Орско-Халиловска металлургическа комбинадуудта, Челябинска болон Верх-Исетскэ металлургическа заводуудта шэнэ түхеэрэлгэнүүдые хүдэлгэжэ эхилхэ. Боксидуудай элбэг ехээр олдоһон Северо-Онежскэ баялигые ашаглажа эхилхэ; Урупска болон Гайска малтамал шанаржуулгын комбинадуудые барижа дүүргэхэ. Киришскэ, Рязаниин, Ново-Ярославлиин болон Волгоградай нефть буйлуулха заводуудые барижа дүүргээд, бүхы хүсөөрнь хүдэлгэхэ. Березникидэ хоёрдохи калийна комбинат бариха. Баженовскэ асбестын комбинадай хүсые ехэ болгохо. Чебоксарай, Камышинай, Балашовой, Краснодарай, Шахтын, Оренбургын болон Чайковскиин бүд нэхэдэг комбинадуудые барижа дүүргэхэ. Хүнгэн, эдеэ хоолой болон загаһанай промышленностиин шэнэ предприятинуудые бариха. Альметьевск — Горький (III ээлжээн) болон Ярославль — Кириши гэһэн нефтепроводуудые бариха. Белорецк — Чишмы, Краснодар — Туапсе гэһэн түмэр замуудые барижа эхилхэ.

Сибириин **болон Алас-Дурна зүгэй нютагуудта** үйлэдбэриин хүсые түргэнөөр хүгжөөхэ гээшэ шэнэ табан жэлдэ дүүргэгдэхэ арадай ажахын шухала зорилго гэжэ тоолохо.

Һаяхан олдоһон нефть болон газые, мүн элбэг ехэ ой модо ашаглан, Баруун Сибириин газар дээрэ арадай ажахын томо комплекс байгуулха. Баруун Сибирьтэ нефть абалгые 20—25 миллион тонно, газ абалгые 16—26 миллиард кубическа метр хүрэтэр ехэ болгохо. Верхне-Кондинска болон Тавдинска ой модоной промышленна комплекснуудые барижа эхилхэ. Тюмень — Сургут гэжэ түмэр зам, Усть-Балык — Омск гэжэ нефтепровод бариха. Ивдель — Обь болон Тавда — Сотник гэжэ түмэр замуудые, Шаим — Тюмень гэжэ нефтепровод, тэрэшэлэн Березов — Игрим — Серов — Нижни Тагил гэжэ газопровод барижа дүүргэхэ.

Кузнецкэ бассейнһээ 121 миллион тонноһоо бага бэшэ нүүрһэ абадаг болохо, тэрэ тоодо коксолхын тулада абтадаг нүүрһэ 50 миллион тонноһоо бага бэшээр ехэдхэхэ. Кузнецкэ бассейндэ мүнөө хүдэлжэ байдаг нүүрһэнэй шахта болон разрезүүдые шэнэдхэн заһаха хэрэг түргэдхэхэ.

Сибирьтэ электорэнерги абалгые 141—143 миллиард киловатт-час хүрэтэр ехэ болгохо. Красноярска ГЭС-ые бүхы хүсөөрнь хүдэлгэдэг болгохо. Эрхүүгэй аллюминиин, Ачинскын глиноземой заводууд болон «Тувакобальт» гэжэ комбинадые барижа дүүргэхэ; Красноярска болон Братскын алюминиин заводуудта, тэрэшэлэн Красноярскдахи алюминиин прокат бүтээдэг заводто шэнэ түхеэрэлгэнүүдые табиха, ашаглалгада оруулха ажалые түргэдхэхэ. Зэд, никель баянтай Талнахай баялигые ашаглаһанай үндэһөөр Норильска комбинат үргэдхэхэ, нефелинэй олдоһон Кия—Шалтырай баялигые ашаглажа эхилхэ. Мүн зэдэй рудагаар элбэг Удоканска баялигые ашаглажа эхилхэ.

Баруун-Сибириин металлургическа заводой түрүүшын ээлжээе гол түлэб барижа дүүргэхэ. Коршуновска малтамал шанаржуулдаг комбинадта шэнэ предприятинуудые ашаглалгада оруулха, Зүүн-Сибирьтэ ферросплавуудай завод барижа эхилхэ.

Нефть буйлуулдаг Омскын болон Ангарскын заводуудта, Ангарскын, Усольскын, Кемеровэй, Омскын болон Барнаулай химическэ комплекснуудта шэнэ түхеэрэлгэ табижа, хүсыень нэмээхэ. Красноярска хизаарта электрохимиин комбинат барижа эхилхэ, Сибирьтэ нефть буйлуулдаг шэнэ завод бариха гэжэ хараалха.

Черногорско, Кемеровэй, Ленинск-Кузнецкэ, Тюмениин болон Шэтын бүд нэхэдэг комбинадуудые ашаглалгада оруулха.

Братскын ой модоной промышленна комплексын түрүүшын ээлжээе барижа дүүргээд, хоёрдохииень эхилхэ, мүн Асиновска, Енисейн болон Чунска ой модоной промышленна комплекснуудые байгуулжа эхилхэ. Модо хюрөөдэдэг Маклаково-Енисейн заводуудые барижа дүүргэхэ.

Кузбассһаа гарадаг түмэр замуудые һайжаруулха, Хребтовая — Усть-Илимская, Решоты — Богучаны гэжэ түмэр замуудые бариха. Эдэнэй ашаар шэнэ районууд промышленна талаар ашаглагдадаг болохо.

Алас-Дурна зүгэй экономикые түргэн бушуугаар хүгжөөхэ. Алта, олово, вольфрам, ртуть, алмаз болон слюда саашадаа улам ехээр абадаг болохо. СССР-эй зүүн хойто нютагуудта алта, олово болон бусад үнгэтэ металлнуудые саашадаа улам ехээр малтан абадаг болохын тулада Магаданай областьдо энергетикын шэнэ предприятинуудай барилга түргэдхэжэ ашаглалгада оруулха. Малтамал шанаржуулдаг Солнечно комбинадые барижа дүүргэхэ, Хрусталинска комбинадые үргэдхэхэ, Яхадай АССР-тэхи байгаалиин алмазай шэнэ баялигые, Примориин хизаартахи вольфрамай баялигые ашаглажа эхилхэ. Малтамал шанаржуулдаг Депутатска оловын комбинадые барижа эхилхэ, Примориин горнохимическэ комбинадые үргэдхэхэ. Ашагта малтамал бэдэрэн олохо хүдэлмэриие нилээд ехээр үргэдхэхэ.

Алас-Дурна зүгтэ ороной шэнэ металлургическа бааза байгуулха талаар проектнэ-бэдэрэлгын хүдэлмэри хэхэ. Яхадай АССР-тэхи Усть-Вилюйгэй газай баялигые промышленна талаар ашаглажа эхилхэ.

Комсомольско целлюлозно-картонно комбинадай түрүүшын ээлжээе барижа дүүргэхэ, ой модоной промышленна шэнэ томо комплекс барижа эхилхэ. Зейскэ гидроэлектростанциин барилга эхилхэ, уһанай үертэй тэмсэхэ хэмжээнүүдые бэелүүлхэ.

Бүхы Союз дотор баригдадаг загаһанай, кидүүдэй, далайн ангай болон далайн элдэб продуктнуудай 35 процент тухайень Алас-Дурна зүгтэ абадаг болохо.

Владивосток, Находка болон Ванино гэжэ хотонуудтахи далайн портнуудые үргэдхэжэ, олон корабльнуудые хүлеэн абаха шадалтай болгохо. Ванино Сахалин арал хоёрой хоорондо паром хэхэ, Комсомольск-на-Амуре хотын хажууда Амур мүрэн дээрэ хүүргэ барижа эхилхэ.

УКРАИНЫН СОВЕТ СОЦИАЛИС РЕСПУБЛИКА

Электроэнергетикэ, машина бүтээлгэ, газай, химиин болон хүнгэн промышленность түргэнөөр хүгжөөхэ, тэрэшэлэн хара металлурги, нүүрһэнэй болон эдеэ хоолой промышленность саашадань хүгжөөхэ. Промышленна продукциин үйлэдбэриин хэмжээе тухайлхада 1,5 дахин тухай ехэ болгохо.

209—211 миллион тонно нүүрһэ малтан абаха, 161—163 миллиард киловатт-час электроэнерги үйлэдбэрилэн гаргаха, тэрэшэлэн 42—43,5 миллион тонно шэрэм хайлуулха, 48—50 миллион тонно булад, 37—39 миллион тонно хара металлай прокат, 4,7—5 миллион тонно булад картонуудые бүтээн гаргаха. Нефть абалгые 2 дахин, газ — 1,5 дахин, приборнууд болон автоматизациин хэрэгсэл үйлэдбэрилгые хоёр гара дахин ехэ болгохо, химическэ түхеэрэлгэ 1,8—1,9 дахин, хүдөө ажахын машинануудые — 1,6 дахин, тракторнуудые 1,6 дахин ехээр бүтээн гаргадаг болохо.

Минеральна үтэгжүүлгэ абалгын хэмжээе 10,9—11,5 миллион тонно, синтетическэ дабирхай болон пластмасса — 227 мянган тонно, химическэ утаһа — 104—108 мянган тонно, цемент — 17—19 миллион тонно, бүд — 633—652 миллион дүрбэлжэн метр, трикотажна хэрэгсэл — 285—300 миллион хэһэг, арһан гутал — 117—122 миллион паар, ургамалай тоһо — 882—956 мянган тонно, свёклоһоо абаһан элһэн саахар — 5,6—5,7 миллион тонно, консервэ үйлэдбэрилгые 2,8—2,9 миллиард условно баанха хүрэтэр ехэ болгохо.

Донбассай мүнөө хүдэлжэ байгаа шахтануудые шэнэдхэн заһаха ажалые түргэдхэхэ. Нефть буйлуулдаг Кременчугай заводые барижа дүүргэхэ, тиимэ шэнэ завод бариха гэжэ хараалха. Нэгэдэмэл энергосистемые байгуулжа түгэсхэхэ, Криворожско, Луганска, Змиевскэ, Трипольско болон Бурштынска ГРЭС-нүүдые барижа дүүргэхэ. Мүн Донбассай, Ново-Днепровско болон Ладыжинска ГРЭС-нүүдые барижа эхилхэ.

Малтамал шанаржуулдаг Днепровско комбинат болон Севернэ ба Ингулецкэ комбинадуудай хоёрдохи ээлжээнүүдые барижа дүүргэхэ. Никитовскэ ртутна, малтамал шанаржуулдаг Иршинскэ болон Верхне-Днепровско горнометаллургическа комбинадуудые үргэдхэхэ. Мүнөө хүдэлжэ байгаа предприятинуудые гол түлэб үргэдхэжэ, шэнэдхэн заһаһанай үндэһөөр машина бүтээлгые саашадань хүгжөөхэ гэжэ хараалха.

Азотно үтэгжүүлгэ гаргадаг Ровенскэ завод болон Белоцерковско резинотехническэ комбинадай түрүүшын ээлжээнүүдые барижа дүүргэхэ. Черкасска химическэ, Яворовско горнохимическэ, Ново-Стебниковскэ калийна болон Калушска химико-металлургическа комбинадуудые, Крымэй содово завод болон Крымдэхи титанай двуокисиин заводые үргэдхэн, шэнэ түхеэрэлгэ нэмэжэ табиха. Южно-Севашска магнезидэй заводой барилга эхилхэ.

Черниговскэ, Черкасска болон Тернопольско бүд нэхэдэг комбинадуудые барижа дүүргэхэ. Эдеэ хоолой, мяха, һүнэй промышленностиин предприятинуудай барилгые түргэдхэхэ.

Шэниисэ, гэршүүхэ, барайгар, саахарай свёкло, наран сэсэг ехээр абадаг болохо. Республика дотор абтадаг ороохо таряанай ниитэ хэмжээе 37—38 миллион тонно хүргэхэ.

650 мянган гектар уһалагдадаг газарые ашаглагдадаг болгохо. Север-Крымскэ каналай оршондохи газар дээрэ байгаа уһалууриин түхеэрэлгын түрүүшын ээлжээе барижа дүүргээд, тэрэ газарые ашагладаг болохо. Полеси шадархи болон республикын баруун нютагуудтахи шииг нойто ехэтэй газарнуудые хатааха, хатаалгын түхеэрэлгые шэнэлхэ талаар 700 мянган гектар шахуу газар дээрэ хүдэлмэри ябуулха. Донбассай городууд, хүдэлмэришэнэй тосхон болон промышленна предприятинуудые уһаар һайнаар хангадаг болохо.

Москва—Киев—Львов—Чоп гэһэн түмэр замай линиие электрификацилжа дүүргэхэ, Одессын далайн портые шэнэдхэн заһаха, Ильичевскдохи загаһанай портын болон судна заһабарилгын заводой түрүүшын ээлжээнүүдые, мүн далайн портын хоёрдохи ээлжээе барижа дүүргэхэ.

Хара далайн эрьедэ, Азов далайн болон Карпата хадын оршондохи курортнуудые олошоруулан хүгжөөхэ.

БЕЛОРУССИИН СОВЕТ СОЦИАЛИС РЕСПУБЛИКА

Юрын болон калийна дабһа ехэтэй баялигые ашаглан, химическэ промышленность саашадань хүгжөөхэ, мүн тэрэшэлэн машина бүтээлгэ, хүнгэн болон эдеэ хоолой промышленность саашадань хүгжөөхэ гэжэ хараалха.

Промышленна продукци үйлэдбэрилгын хэмжээе тухайлхада 1,7 дахин, электроэнерги абалгые 2 дахин, торф абалгые 1,6 дахин, нефтиин түрүүшын буйлуулгые 4,4 дахин, минеральна үтэгжүүлгэ абалгые 3,8 дахин, химическэ утаһа бүтээлгые 3,2—3,7 дахин, прибор болон автоматизациин хэрэгсэлнүүд ба тэрээнэй запасной частьнуудые бүтээн гаргалгые 1,8 дахин, картон—3,4 дахин, бүд—2,4 дахин, трикотаж —2—2,1 дахин ехэ болгохо; 1,3 дахин ехэ мяха, 1,6—1,7 дахин ехэ машинадагдаагүй һүнэй продукци бүтээн гаргадаг, абадаг болохо.

Республика дотор нефть абадаг промышленность байгуулха. Полоцко нефть буйлуулдаг завод болон Гродненско азотнотукова, Гомельско суперфосфатна заводуудые барижа дүүргэхэ, Солигорско хоёрдохи калийна комбинадые, тэрэшэлэн Пинскын бүд нэхэдэг комбинат барижа дүүргэхэ. Лукомльско ГРЭС-эй түрүүшын агрегадуудые ашаглалгада оруулха, Березовско ГРЭС-эй барилга дүүргэхэ. Солигорскдо гурбадахи калийна комбинат, Светлогорско целлюлозно-картонно комбинат болон синтетическэ утаһанай Могилевско комбинат, гадна Полоцко химическэ комбинадай, нефть буйлуулдаг Мозырска заводой түрүүшын ээлжээнүүдые барижа дүүргэхэ, тэрэшэлэн Бобруйска шиннэ заводто шэнэ түхеэрэлгэ нэмэжэ табиха. Пумаажан бүдэй болон торгоной комбинадуудые барижа эхилхэ.

Республикын хүдөө ажахые—һү, үхэр малай мяха, гахайн мяха, шубуунай мяха, хартаабха, лён-долгунец абалгаар мэргэжүүлэн хүгжөөхэ. Шииг нойто ехэтэй 1,5—1,6 миллион гектар газар хатааха, 900 мянга шахуу гектар газарые һөөг бургааһанһаа сэбэрлэхэ.

УЗБЕГЭЙ СОВЕТ СОЦИАЛИС РЕСПУБЛИКА

Узбекистан болбол СССР-эй хлопок абадаг гол газарынь байһан туладань тэндэ хлопок абалгые саашадань дэбжээхэ, мүн тэрэшэлэн үнгэтэ металлурги, газай, химиин, хүнгэн болон эдеэ хоолой промышленность хүгжөөхэ.

Промышленна продукци абалгын хэмжээе 1,6 дахин тухай, газ абалгые 2,3 дахин, электроэнерги абалгые 2,2 дахин, минеральна үтэгжүүлгэ—2 дахин, рафинированнэ зэд—2,8 дахин, торгон бүд—2,8—3 дахин, ургамалай тоһо абалгые 1,3 дахин, үрэ жэмэсэй болон овощной консервэ бүтээлгые 1,6 дахин ехэ болгохо. Газар уһалха, хлопогой ажалда хэрэглэгдэхэ машина бүтээлгые нилээд ехэ болгохо.

Ферганада азотно үтэгжүүлгын болон хэмэл утаһанай заводуудые барижа дүүргэхэ. Алтын-Топканска туулга, цинкын болон зэдэй комбинадые үргэдхэжэ, тэндэ концентрированнэ минеральна үтэгжүүлгэ гаргадаг болохо. Ингичкинскэ вольфрамай рудник үргэдхэхэ, хайласагүй металлай Узбегэй комбинат болон Навои хотодохи химиин комбинадые үргэдхэн, шэнэ түхеэрэлгэ нэмэжэ табиха. Алта абалгын промышленность байгуулха. Ташкентын болон Навоидахи ГРЭС-нүүдые, Чарвагай гидроэлектростанциие барижа дүүргэхэ. Бекабадай ГРЭС-эй түрүүшын агрегадые ашаглалгада оруулха. Ураал уруу газ ехээр эльгээдэг болохо. Бухарагай газай район —Ташкент—Фрунзе—Алма-Ата гэһэн газопровод бариха.

Гэрэй холодильнигуудай завод бариха. Штапельна утаһаар торгон бүд хэдэг Наманганай комбинадые барижа дүүргэхэ. Пумаажан бүдэй комбинат, хлопок ээрэлгын, гуталай болон бүд нэхэлгын фабрикануудые, тоһо буйлуулха хоёр завод, консервын хоёр завод, виноград жэмэсэй архиин комбинат бариха.

Нарин утаһата сортын хлопок абалгые ехэ болгохо. 500 мянган гектар газарые уһалагдадаг болгохо. Голодно болон Каршинска талануудые болон Сурхан-Ширбадай нуга газарые уһалха, ашаглаха талаар хүдэлмэри үргэлжэлүүлхэ. Уһалагдадаг газарай ехэ дабһалиг боложо, намаг нуур тогтодог ябадалые болюулха, ганданги газарнуудые уһаа[р] хангадаг болохо талаар хүдэлмэри ябуул[ха] ... миллион гектар бэлшээри уһалха. Аму[р] мүрэнэй адагта барайгар абаха томо бааза б[айгуул]ха. Худалдаанда гаргахын тулада овощ, бахч[а], [жэ]мэс болон виноград ехээр абадаг болохо. К[аракуль] болон мяханай, өөхэнэй шэглэлтэйгээр хони[ ]лые хүгжөөхэ.

КАЗАХАЙ СОВЕТ СОЦИАЛИС РЕСПУБЛ[ИКА]

Үнгэтэ болон хара металлурги, нүүрһэнэй, [неф]тиин, химиин, хүнгэн болон эдеэ хоолой пром[ышлен]ностиие түргэнөөр хүгжөөхые хараалха.

Промышленна продукци үйлэдбэрилгын х[эмжээе] 1,7 дахин, электрын элшэ хүсэ—2 дахин, раф[инирo]ваннэ зэд — 1,9 дахин, туулга—1,4 дахин, цинк [үйлэд]бэрилгые—1,9 дахин тухай ехэ болгохо. [ ] нүүрһэ малтан абалгые 68—69 миллион тонн[о], [тэ]рэ тоодо нээмэл аргаар—32 миллион тоннодо [хүргэ]хэ, нефть абалгые 15 миллион тонно, түмэрэй [ ] 26 миллион тонно хүрэтэр ехэ болгохо. шэрэм [үйлэд]бэрилгые 4—4,5 миллион тонноор, булад—[ ] миллион тонноор, минеральна үтэгжүүлгэ—[ ] миллион тонноор, цемент—6—6,3 миллион т[онноор], мяха—505 мянган тонноор ехэ болгохо, бүд—[ ] 143 миллион дүрбэлжэн метрээр, арһан гута[л] 26 миллион паараар, трикотажна хубсаһые—[ ] миллион хүрэтэр хэһэгээр олон болгохо.

Джезказганска горно-металлургическа ко[мбина]дай, Лениногорско цинковэ заводой барилгые [ ] гэхэ. Тишинскэ туулганай, Саякска зэдэй уур[хайнуу]дые ашаглаха, Николаевска, Орловско шана[ржуул]гын предприятинуудай түрүүшын ээлжээе, [ ] дарска шабарай заводой хоёрдохи ээлжээе [ашаг]лалгада оруулха. Зүүн-Казахстанай зэд шуд[ ] ба зэдэй электролитнэ заводые барижа эхилхэ.

Карагандагай металлургическа заводой ба[рилга] гол түлэб дүүргэхэ, Ермаковско ферросплавай за[водой] хүсые, Лисаковска ашагта малтамалнуудые [шанар]жуулгын комбинадай түрүүшын ээлжээе аша[глах]. Соколовско-Сарбайска шанаржуулгын комб[инадай] хүсые жэлдээ 30 миллион тонно руда шанарж[уулдаг] болотор ехэ болгохо. Качарска шанаржуулгын к[омби]надай барилгые эхилхэ.

Экибастузай уурхайһаа шулуу нүүрһэ [ ] абаха шэнэ хүсэнүүдые ашаглаха, энэ шулуу [нүүр]һэ хэрэглэхэ электростанцинуудай барилгые [ ] Эдэ электростанцинууд Центральна ба Хойто [ ] станциие электрын элшэ хүсөөр хангаха, мүн [ ] эй Европын хубидахи районуудта. Ураалда эл[ ] элшэ хүсэ үгэдэг болохо юм. Ермаковско, Дж[ ] ска ГРЭС-эй түрүүшын ээлжээе ашаглалгада [оруул]ха.

Мангышлак гэжэ хахад арал дээрэ нефт[ь] абадаг шэнэ томо районие байгуулха хэрэгы[е] гэдхэхэ, Гурьевскэ нефть буйлуулан болбосо[р] заводые үргэдхэхэ. Тракторнуудые бүтээн гар[гажа] эмхидхэхэ. Павлодарска, Чимкентскэ нефть б[уйлуу]лан болбосоруулдаг заводуудай түрүүшын [ээлжээ]нүүдэй барилгые хараалжа, ашаглалгада ор[уулха]. Каратауда фосфоридуудай уурхайн үндэһэ һуу[рин]рэ химическэ промышенностиин томо бүлэг пре[дприя]тинуудые байгуулха. Павлодарска химическэ ко[мбина]дай хүсэнүүдые ашаглаха. Хэмэл утаһанай Кус[танай]ска заводой барилгые дүүргэхэ. резинэ үйлэдбэ[рилгын] комбинадай барилгые эхилхэ. Барилгын мат[ериал]нуудай промышленностиин, барилгын индустри[ ] жэлтые хангаха. Джетыгаринска асбестын ко[мбина]дай барилгые дүүргэхэ.

Хүдөө ажахын түүхэй эдые болбосоруулда[г про]мышленностиие, арадай хэрэглэлэй эд бараа [үйлэд]бэрилгые түргөөр хүгжөөхые хараалха. Алм[а-Атын] пумаажан бүдэй, Джамбулска арһан гуталай [ком]бинадуудай, Кустанайска штапельна утаһаар [ ] муудые оёдог бүдэй комбинадай барилгые дү[ ] Оёдолой 7, трикотажна 5, гуталай 2 фабрикану[ ] мяханай 9 комбинат, кондитерска 3 фабрикан[ ] бариха. Камвольно-сэмбын комбинат, мүн [ ] ба эдеэ хоолой промышленностиин бусад хэдэ[ ] предприятинуудые барижа эхилхэ.

1970 ондо 21—22 миллион тонно ороохо таря[а] даг болохые хангаха. Ган гасууртай, газарай х[ ] нэй һалхинда үлеэгдэжэ муудаха ябадалтай т[ ] талаар хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхэ. Хар[ ] болон овощ абалгые ехэ болгохо. 380 мянган [ ] уһалагдадаг газарые ашаглалгада оруулха. Х[ ] саахарай свёкло, тамхи, жэмэс болон виноград[ ] гые Урда Казахстанда ехэ болгохо. Мяха үгэд[ ] ажалые үргэнөөр хүгжөөхэ, хониной мяха аб[ ] мүн ноохо, каракуль арһа, хониной үһэтэй арһа[ ] гые горитойгоор ехэ болгохо. 38 миллион гекта[р] шээриие уһаар хангаха. 32 миллион гектар тух[ ] дань уһаар хангагдаһан бэлшээри дээрэ уһал[ ] барилгануудые шэнэлэн бариха.

Иртыш—Караганда гэжэ каналай барилгые [ ] гэхэ, Хойто Казахстанда уһа дамжуулха том[ ] рилгануудые үргэлжэлүүлхэ.

ГРУЗИИН СОВЕТ СОЦИАЛИС РЕСПУБЛ[ИКА]

Электроэнергетикэ, машина бүтээлгын, х[ ] промышленностиие булюу түргөөр хүгжөөхэ[ ] лые, тэрэшэлэн эдеэ хоолой ба хүнгэн промы[шлен]ностиин саашанхи ургалтые хараалха.

Промышленна продукци үйлэдбэрилгын хэ[мжээе] 1,6 дахин, электрын элшэ хүсэ абалгые 1,9 [ ] ашаанай автомобильнуудые бүтээн гаргалгые [ ] хин, минеральна үтэгжүүлгэ—2—2,2 дахин, [ ] бүд—1,4 дахин, трикотажна хубсаһа—1,6—1,7 [ ] улаан архи хэдэг түүхэй эд 1,5 дахин, овощ [ ] жэмэсэй консервэ гаргалгые 2,5 дахин тухай [ехэ] болгохо.

Ингурска, Варцихска, Намахванска ГЭС[ ] түрүүшын ээлжээнүүдые ашаглаха; Тбилисиин [ ] эй хүсые 960 мянган киловатт хүрэтэр ехэ бо[лгохо], Ткибуль ба Ткварчелидэхи шулуу нүүрһэнэй [уур]хайнуудай барилгые. Руставска азотно-тукова [заво]дой хоёрдохи ээлжээе барижа дүүргэхэ, Маднеу[ли] зэд шанаржуулгын комбинат, үйлэдбэриие за[ ] тэлдэг тоо бодолгын машинануудай завод, трик[отаж]на хоёр фабрика, сайн набшаһа илган болбосо[руул]даг 9 фабрика бариха.

Сай, виноград, цитрусова ургамалнуудые, [ ] саашадаа бүри ехээр абадаг болохые хангаха, [ ] дээ тэрэниие гол түлэб ургасыень ехэ бол[гохо] ашаар туйлаха. 60 мянган гектар уһалагдадаг [газа]рые ашаглалгада оруулха. Колхидын нугада 90 [мян]ган гектар талмай дээрэ уһалууриин хүдэ[лмэри] ябуулха.

Курортнуудай саашанхи хүгжэлтые, тэдээнд[ ] хоолой ажахы байгуулхые хараалха.

(Түгэсхэлынь 7-дохи нюурта)

1966—1970 ОНУУДТА СССР-эй АРАДАЙ АЖАХЫЕ ХҮГЖӨӨХЭ ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБ ТУШАА КПСС-эй XXIII СЪЕЗДЫН ДИРЕКТИВЭНҮҮД

хиниинь 1, 2, 3, 4, 5, 6-дахи нюурнуудта)

АЗЕРБАЙДЖАНАЙ СОВЕТ СОЦИАЛИС РЕСПУБЛИКА

Нефтиин, газай, химиин промышленностиин, тэрэ машина бүтээлгын, хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиин саашанхи хүгжэлтые хангаха.

Промышленна продукци үйлэдбэрилгын хэмжээе дахин тухай, электрын элшэ хүсэ абалгые 1,4 дахин, минеральна үтэгжүүлгэ үйлэдбэрилгые 2,1—2,3, трикотажна хубсаһа — 2,2—2,4 дахин, арһан —1,5—1,6 дахин, жэмэс болон овощой консервнуудые 3,3 дахин, улаан архи хэдэг эд 1,9 дахин тухай ехэ болгохо.

Нефть абалгые 23,5 миллион тоннодо, газ абалгые миллиард кубометртэ хүргэхэ. Далай соо̄һоо нефть таг талмайе саашадаа ашаглахые хараалха.

Кировабадска шабарай заводой, Али-Байрамлин ГРЭС-эй, хлопок ээрэлгын, ээрэлгэ-нэхэлгын фабрикануудай барилгые дүүргэхэ. Сумгаитска химическэ комбинадай хүсые ашаглаха. Түлишөөр хүдэлдэг шэнэ электростанциин, Шамхорско, Тертерскэ гидроэлектростанцинуудай, Филзчайска полиметаллическа комбинадай, цементын заводой, пумаажан бүд нэхэдэг комбинадай барилгые эхилхэ. Слесарно-хабсаралгын хэрэгсэлнүүдэй завод, трикотажна дотор хубсаһанай фабрика, хэмэл арһанай завод, консервын 5, тамхи-ферментационно 4 завод, тэрэшэлэн жэмэсээр хэдэг заводуудые бариха.

Хлопок, тамхи, виноград болон жэмэс саашадаа ехээр абахые хараалха, эртын овощ ургуулха ажахынуудые байгуулха. Кура-Араксинска набтар газарые, Муганска таладахи газарые мелиоративна талаар һайжаруулха. Тиихын тула 200 мянган гектар газарые хужарһаа сэбэрлэхэ. 60 мянган гектар уһалгадаг шэнэ газарые ашаглаха.

ГРУЗИИН(?)... ЛИТВАГАЙ СОВЕТ СОЦИАЛИС РЕСПУБЛИКА

Прибор бүтээлгын, электротехническэ, радиотехническэ, электронно, станок бүтээлгын, тэрэшэлэн химиин, эдеэ хоолой, загаһанай, хүнгэн промышленность хүгжөөхые хараалха.

Промышленна продукци үйлэдбэрилгын хэмжээе дахин, электрын элшэ хүсэ абалгые 1,7 дахин, электродвигательнүүдые бүтээлгэ 4 дахин, прибор болон автоматизациин хэрэгсэлнүүдые бүтээлгэ 2-һоо дахин, цемент үйлэдбэрилгэ—1,7 дахин, бүд 2,8 дахин, трикотажна хубсаһа 2,1—2,2 дахин, ... продукци 1,7—1,8 дахин, сыр 2—2,1 дахин ехэ болгохо. Телевизор болон холодильнигуудые олоор гаргадаг болохые эмхидхэхэ.

Литовско ГРЭС-эй, Кедайнска химическэ комбинадай, Вильнюстэхи түлишын аппаратурануудай, ...ляйдахи телевизор бүтээдэг, гэрэй холодильнигуудай заводуудай, тэрэшэлэн пумаажан бүд нэхэдэг комбинадай, трикотажна фабрикын барилгые дүүргэхэ. Нефть буйлуулан болбосоруулдаг заводой барилгые эхилхэ. Загаһа баридаг флодые заһабарилхын ... Клайпедэй судно-заһабарилгын заводой түрүүшын ээлжээе, утаһа ээрэлгын фабрика, хэмэл зөөлэн ...най завод, саахарай завод бариха.

...һүнэй мал ажалые, мяханай гахай, шубуу үсхэбэрилгые хүгжөөхэ, лёной утаһа, хартаабха ехээр абадаг болохо. 670 мянган гектар хүдөө ажахын намаг газарые хатааха.

МОЛДАВИИН СОВЕТ СОЦИАЛИС РЕСПУБЛИКА

Промышленностиин гол һалбари болохо эдеэ хоолой промышленностиие саашадань хүгжөөхэтэйгөө ... машина бүтээлгын ба хүнгэн промышленностиин ажал ехэтэй һалбаринуудай хүгжэлтые хангаха.

Промышленна продукци үйлэдбэрилгын хэмжээе дахин, электрын элшэ хүсэ абалгые 2,2 дахин, ... болон винограднигуудые элдүүрилхэ, мүн свёкло элдүүрилхэ тракторнуудые—4,3 дахин олоор гаргаха, ... консервэ—2,2—2,3 дахин, архи хэдэг эд—1,4 дахин тухай ехэ болгохо.

...2 миллион киловатт хүсэтэй Молдавиин ГРЭС-эй барилгые дүүргэхэ, архиин шэнэ заводуудые, консервын 7 заводые, саахарай заводые, ферментационно заводые, гэрэй холодильнигуудай заводые ашаглалгада оруулха, цементын Рыбницкэ заводой хүсые ехэ болгохо. Пумаажан бүд нэхэдэг комбинадай барилгые эхилхэ.

... түлэб ургасыень дээшэлүүлгын ашаар виноград, жэмэс, овощ, тамхи, саахарай свёкло, наран сэсэг ехээр абадаг болохо. Уһалууриин барилгануудай хүдэлмэриие үргэлжэлүүлхэ, 100 мянган гектар уһалгадаг газарые ашаглаха.

...ВИИН СОВЕТ СОЦИАЛИС РЕСПУБЛИКА

Машина бүтээлгые, илангаяа радиотехническэ промышленностиие, прибор бүтээлгэ, тэрэшэлэн химиин, трикотажай, загаһанай, тоһо гаргаха болон ...най промышленностиин саашанхи хүгжэлтые хангаха.

Промышленна продукци үйлэдбэрилгын хэмжээе дахин, электрын элшэ хүсэ абалга—2,2 дахин, химическэ утаһа үйлэдбэрилгэ—1,5 дахин, мебель—1,5 дахин, трикотажна хубсаһа — 1,7—1,8 дахин, малай ... —1,3 дахин тухай ехээр гаргадаг болохо.

...5 мянган киловатт хүсэтэй Плявиньска ГЭС-эй барилгые дүүргэжэ, Рижскэ ГЭС-эй барилгые ..., Модо болбосоруулдаг Болдерайска комбинат, бүдэй галантерейнэ хэрэгсэлнүүдые бүтээдэг комбинадые, трикотаж гадар хубсаһанай комбинат, химико-фармацевтическэ заводые, дренажна ...йнуудые бүтээдэг заводуудые бариха.

Мяха-һүнэй мал, мяханай гахай, шубуу үсхэбэрилгые хангаха, лён болон хартаабха ехээр абадаг болохо. Шииг нойто ехэтэй 520 мянган гектар газарые хатааха.

...ГИЗЭЙ СОВЕТ СОЦИАЛИС РЕСПУБЛИКА

Үнгэтэ металлургиие, электротехническэ, хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиин саашанхи хүгжэлтые хангаха.

Промышленна продукци үйлэдбэрилгын хэмжээе дахин, электрын элшэ хүсэ абалгые 1,7 дахин, цемент үйлэдбэрилгые 1,8 дахин, свёклоһоо үйлэдбэридэг элһэн саахар абалгые 1,3 дахин, бүд 2,9—... дахин тухай ехэ болгохо. Фрунзе городтохи ТЭЦ-эй энергетическэ хүсые ашаглаха, Тогтогульска ГЭС-эй барилгые үргэлжэлүүлхэ. Майлисайска электролампын завод, сонхын шэлэй завод, Ошско пумаажан бүд нэхэдэг комбинат, трикотажна гадар хубсаһанай комбинат бариха. Хлопково целлюлозын заводой барилгые эхилхэ.

Нарин ба нарибтар ноо̄һотой хони үсхэбэрилгые саашадань хүгжөөхэ. Саахарай свёкло, хлопок, тамхи, мяха, ноо̄һо, һү, жэмэс абалгые ехэ болгохо. Кировскэ уһанай хаалтын барилгые дүүргэхэ, Аламедин, Исфар мүрэнүүдэй урадхал заһан бариха талаар хүдэлмэри хэхэ. 60 мянган гектар газар дээрэ уһалууриин барилга хэжэ, 260 мянган гектар бэлшээри уһатай болгохо.

ТАДЖИГАЙ СОВЕТ СОЦИАЛИС РЕСПУБЛИКА

Электроэнергетикэ, химиин промышленностиин ба үнгэтэ металлургиин, электриин элшэ ехээр хэрэглэдэг үйлэдбэриие, эдеэ хоолой ба хүнгэн промышленностиие булюу түргөөр хүгжөөхые хараалха.

Промышленна продукци үйлэдбэрилгын хэмжээе 1,8 дахин, электрын элшэ хүсэ абалгые 3,1 дахин, гэрэй холодильнигуудые — 9 дахин, бүд гаргалгые 1,6 дахин, трикотажна хубсаһа—2,9—3,1 дахин, овощ болон жэмэсэй консервэнүүдые 2 дахин тухай ехэ болгохо.

Нурекскэ, ГЭС-эй түрүүшын агрегадуудые, Вахшска азотнотуково заводые, алюминиин заводой түрүүшын ээлжээе, Джижикрутска горнометаллургическа комбинадые ашаглалгада үгэхэ. Электрохимическэ комбинадай барилгые дэлгэрүүлхэ, Термез—Курган-Тюбе — Яван гэжэ түмэр харгы бариха. Пумаажан бүд нэхэдэг комбинадай, трикотаж гадар хубсаһанай фабрикын, архиин заводой барилгые дүүргэхэ. Консервын завод, оёдолой ба гуталай фабрикануудые бариха.

Хлопок, виноград, жэмэс, торгоной утаһа ээрэдэг коконуудые үйлэдбэрилгые ехэ болгохо. Мүн саад тарилгые, мяханай хонин ажалые саашадань хүгжөөхэ. Яван-Обикиикскэ нугын шэнэ газар уһалха, ашаглаха талаар хүдэлмэриие түгэсхэхэ. 90 мянган гектар талмай дээрэ уһалууриин барилга бүтээхые хараалха.

АРМЕНИИН СОВЕТ СОЦИАЛИС РЕСПУБЛИКА

Үнгэтэ металургиин, химиин промышленностиин, нарин машина бүтээлгын, хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиин саашанхи хүгжэлтые хараалха.

Промышленна продукци үйлэдбэрилгын хэмжээе 1,8 дахин, электрын элшэ хүсэ абалгые 2,3 дахин, минеральна үтэгжүүлгэ гаргалгые 3,7 дахин, прибор болон автоматизациин хэрэгсэлнүүдые 1,7 дахин, торгон бүд 1,8 дахин, трикотажна хубсаһа 1,8—1,9 дахин, улаан архи хэдэг түүхэй эд 2 дахин, овощ болон жэмэсэй консервэнүүдые гаргалгые 2 дахин тухай ехэ болгохо.

Ереванай ТЭЦ ба Татевска ГЭС-эй барилгые түгэсхэхэ. Шамбска ГЭС барижа, ашаглалгада үгэхэ. Разданска тепловой электростанциин хүсые ашаглаха. Үнгэтэ металлургиин предприятинуудай хүсые ехэ болгохо. Разданска горнохимическэ комбинадай барилгые гол түлэб дүүргэхэ.

Виноград, жэмэс, овощ, эфирно-тоһото ургамалнууд болон тамхи бүри ехээр абадаг болохые хараалха. Уһалууриин газар тарялангые саашадань хүгжөөхэ.

ТУРКМЕНИИН СОВЕТ СОЦИАЛИС РЕСПУБЛИКА

Нефтиин, газай, химиин болон хүнгэн промышленностиин саашанхи хүгжэлтые хараалха.

Промышленна продукци үйлэдбэрилгын хэмжээе 1,6 дахин, электрын элшэ хүсэ абалгые 1,4 дахин, цемент үйлэдбэрилгые 2,5 дахин, бүд 2 дахин тухай ехэ болгохо. Нефть абалгые 15 миллион тоннодо, газ—12,6—15,5 миллиард кубометртэ хүргэхэ.

Нефтиин, газай шэнэ уурхайнуудые ашаглажа, ороной түб районуудта газ үгэхөөр хараалха. Байрам-Али—Ашхабад—Безмеин гэжэ газопровод бариха. Нефть буйлуулан болбосоруулдаг заводой, пластмассай заводой барилга эхилхэ. Горнохимическэ промышленностиин предприятинуудые шэнэдхэн барижа дүүргэхэ, мүн үргэдхэхэ. Мары районлохи ГРЭС-эй түрүүшын агрегадые ашаглаха. Текстильнэ, өөхэ тоһоной комбинадуудые, гуталай ба оёдолой фабрикануудые, тэрэшэлэн мяханай комбинадые бариха.

Хлопок, илангаяа нарин утаһанай сортнуудые, бүри ехээр ургуулдаг болохые хараалха, Каракуль ноо̄һотой хонин ажалые саашадань хүгжөөхэ. 120 мянган гектар уһалгададаг шэнэ газарые ашаглаха, мүнөө байһан уһалгададаг газар дээрэ мелиоративна хүдэлмэриие һайжаруулха, 5,1 миллион гектар холын бэлшээриие уһатай болгохо.

Каракумска каналай нэгэдэхи, хоёрдохи зоны газарые ашаглаха хэрэгые түгэсхэхэ, энэ каналай барилгые саашадань үргэлжэлүүлхэ.

ЭСТОНИИН СОВЕТ СОЦИАЛИС РЕСПУБЛИКА

Электроэнергетикые, сланцева, сланцехимическэ промышленностиие, машина бүтээлгэ, хүнгэн, загаһанай ба мяха-һүнэй промышленностиин саашанхи хүгжэлтые хараалха.

Промышленна продукци үйлэдбэрилгын хэмжээе 1,5 дахин, электрын элшэ хүсэ абалгые 1,8 дахин, сланц абалгые 1,3 дахин, минеральна үтэгжүүлгэ үйлэдбэрилгые 1,5 дахин, трикотаж хубсаһа гаргалгые 1,8—1,9 дахин, сыр абалгые 1,7—1,9 дахин тухай ехэ болгохо.

Ново-Прибалтийска ГРЭС-эй түрүүшын агрегадуудые ашаглаха, жэлдээ 10 миллион шахуу тонно сланц абадаг хүсэнүүдые ашаглаха. Кохтла-Ярведэхи азотнотуково заводой барилгые түгэсхэхэ, «Маарду» гэжэ химическэ комбинадай, «Кивиыли» гэжэ сланце-химическэ комбинадай шэнэ хүсэнүүдые ашаглаха. Сланцын үнэһэ хэрэглэжэ, барилгын материал бүтээдэг Прибалтийска комбинат, тэрэшэлэн гидролизно-дрожжын завод бариха. Таллинай машина бүтээлгын заводые, «Вольта» заводые, сэмбын фабрикые шэнэдхэн бариха. Трикотажна фабрикын ба хэмэл арһанай заводой барилгые эхилхэ.

Мяха-һүнэй мал ажалые, мяханай гахай, шубуу үсхэбэрилгые хүгжөөхэ. Шииг нойто ехэтэй 240 мянган гектар газарые хатааха.

IX. Гадаадын экономическа холбоонууд

...гадаадын экономическа холбооной талаар табан жэлэй түсэбэй шухала зорилгонууд гэхэдэ, иимэнүүд ...:

...социалис оронуудтай Советскэ Союзай экономическа холбоо барисаае саашань хүгжөөхэ, ажалай уласхоорондын социалис хубаарилгын булюу һайниие хэрэглэхэ. Энэ хубаарилга хадаа интернационализмын ...скэ ёһо гуримуудһаа, дэлхэйн социалис байгуулалтые бэхижүүлхэ зорилготой аха дүүгэй харилсан туһалалсалгын үндэһэ һууриһаа эшэ үндэһэтэй юм;

хүгжэжэ байгаа оронуудтай худалдаа наймаанай холбоо барисаа бэхижүүлхын, бэеэ даанхай национальна экономикоёо бэхижүүлгэдэнь экономическа болон техническэ туһаламжа хүргэхын ашаар тэдэ оронуудтай экономическа хани харилсаагаа үргэдхэлгэ;

бусад оронуудтай худалдаа наймаа хүгжөөлгэ.

Табан жэлэй түсэб соо хараалха зүйлнүүд;

1. Социалис оронуудтай экономическа хани харилсаагаа хүгжөөхэ талаар:

СССР болон бусад социалис оронуудай хоорондо эд бараанай эрьесые ехэ болгохо, экспорт болон импортын гурим саашадань нарижуулха талаар зүбшөөгдэһэн хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхэ, энээнэй үндэһэ һуури дээрэ гадаадын худалдаа наймаанай экономическа ашаг үрыень дээшэлүүлхэ;

аха дүү оронуудай хоорондо эмхидхэгдэһэн экономическа ашаг ехэтэй, мэргэжэһэн, хамжаһан тогтууритай үйлэдбэриие саашадань хүгжөөхэ, нэн түрүүшээр машина бүтээлгын, химиин промышленностиин, хара металлургиин, электроникын талаар үйлэдбэриие хүгжөөхэ;

научно-техническэ хани харилсаа үргэдхэхэ, тэрэнэй онол аргануудые нарижуулха, бэе бэедээ техническэ мэдээсэл хүргэхэ хэрэгые, научно-техническэ туйлалтануудаа, лицензэнүүдээ андалдан абалсаха ябадалые хүгжөөхэ;

промышленностиин, транспортын, худалдаа наймаанай талаар, мүн кредитно-финансово холбоо барисаанай, уласхоорондын мүнгэнэй тоосооной талаар СЭВ-эй гэшүүд байгааша оронуудай хоорондо экономическа ашагтай, шэнэ түхэлэй харилсаануудые хүгжөөхэ;

үйлэдбэреэ мэргэжүүлһэн, хамжаһан хэрэгые үндэһэ баримталан, социалис оронуудай бүтээдэг, худалдадаг эд бараае нэгэ янзын болгохо ябадалые үргэдхэхэ, продукциин түрүү стандартнуудые хэрэглэхэ;

хабаатай оронуудай элшэ хүсэнэй ба түүхэй эдэй эрилтэнүүдые бэе бэедээ ашатай туһатайгаар хангахын тула хамтынгаа хүсөөр түлишын ба энергетическэ ба түүхэй эдэй бааза саашадань хүгжөөхэ.

2. Хүгжэжэ байһан оронуудтай экономическа харилсаануудай талаар:

Азиин, Африкын, Латиин Америкын хүгжэжэ байһан оронуудтай гадаадын худалдаа наймаанай холбоо, экономическа хани харилсаагаа бэхижүүлхэ;

хүгжэжэ байһан оронуудай национальна экономикоёо хүгжөөхын тула тэдэнэй ехээр хэрэглэжэ байһан зүйлнүүдые, нэн түрүүн машина болон бусад промышленна продукциие ехээр худалдажа, тэрэшэлэн хүдөө ажахын, промышленна эд бараа болон түүхэй эд худалдан абалгаяа тусхайта хэмжээгээр ехэ болгожо, хүгжэжэ байһан оронуудтай худалдаа наймаагаа үргэдхэхэ;

национальна промышленность, хүдөө ажахы, научна болон проектнэ организацинуудай, барилгын үндэһэ һуури, мүн транспортын ба хэлхеэ холбооной мүнөө үеын эд хэрэгсэл байгуулгадань, геолого-бэдэрэлгын хүдэлмэри ябуулхадань, мэргэжэлтэдые ба мэргэжэл ехэтэй хүдэлмэришэдые бэлдэлгэдэнь хүгжэжэ байһан оронуудта техническэ туһаламжа хүргэхэ.

3. Советскэ Союзтай худалдаа наймаа хүгжөөхөөр бэлэн байһанаа мэдүүлдэг **промышленна талаараа хүгжэнги капиталис оронуудтай гадаадын худалдаа наймаа саашадань үргэдхэхэ.**

* * *

Ажалай уласхоорондын хубаарилгын булюу һайниие улам хүсэд дүүрэнээр хэрэглэхын, гадаадын худалдаа наймаанай ашаг үрые ехэ болгохын ба совет хүнүүдэй эрилтэнүүдые эд бараагаар һайнаар хангахын зорилгоор иимэ юумэ хараалха гэбэл:

машинанууд, түхеэрэлгэ, приборнууд, транспортын болон хэлхеэ холбооной эд хэрэгсэлнүүдые, мүн болбосоруулдаг промышленностиин бүтээдэг бусад эд бараа бүри ехээр худалдадаг болоо, совет экспортын бүридэлые һайжаруулха;

орон доторoo бүтээхэдэ гаргаша ехэтэй, капитальна һомололго ехэтэй байдаг түүхэй эд, материал болон эд хэрэгсэлнүүдые худалдан абажа, тэрэшэлэн арадай ажахын түрүү һалбаринуудые түргөөр хүгжөөлгэдэ туһалдаг техническэ талаараа түрүү түхеэрэлгэ худалдан абажа, импортын бүридэлые һайжаруулха;

Хариин оронуудтай патентнүүд болон лицензинүүдээр худалдаа наймаае горитойхон үргэдхэхэ;

Дэлхэйн дэлгүүрэй эрилтэдэ хүрэмэ газаашаа худалдагдаха продукциие, илангаяа машина бүтээлгын продукциие бүри ехээр бүтээн гаргадаг болохын тула гадаадын худалдаа наймаанай дэлгүүрые гүнзэгыгөөр шудалһанай ашаар мэргэжүүлэгдэһэн шэнэ үйлэдбэриие, мүн мүнөө байһан үйлэдбэриие хүгжөөхэ;

уласхоорондо далайгаар, агаараар, мүн бусад аргаар ашаа шэрэлгые өөрынгөө ороной транспортна зэбсэгээр бэелүүлхэ хэрэгые үргэдхэхэ, гадаада оронуудта бусад туһаламжа хүргэлсэлгые дэлгэрүүлхэ, тэрэшэлэн хариин туризмые хүгжөөхэ.

* * *

Эдэ директивэнүүдэй үндэһөөр 1966—1970 онуудта арадай ажахые хүгжөөхэ түсэбые һалбари һалбаряар, союзна республикануудаар зохёохо, тиихэдээ предприяти бүхэнэй өөрын табан жэлэй түсэбтэй байхаар, табан жэлэй жэл бүхэнэй даабариие хубаажа үгэхэ гэжэ КПСС-эй XXIII съезд партиин Центральна Комитедтэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ даалгана.

Шэнэ табан жэлэй түсэбэй проектые СССР-эй Верховно Соведэй үзэмжэдэ табихыень СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ даалгаха.

Табан жэлэй шэнэ түсэбые зохёолго хадаа ехэ ба харюусалгатай зорилго мүн. Тэрэ хадаа ехэ үүсхэлтэ ажал хэхые, экономическа талаараа үндэһэтэй түбэй хараалбариие нютагай эдэбхи үүсхэлтэй зүбөөр таарулхые эринэ. Научна үндэһэ һуури дээрэ табигдаһан табан жэлэй түсэб коллектив бүхэнэй ажал хүдэлмэридэ тодорхой шэглэл боложо үгэхэ, холын хараатайгаар хүдэлхэдэнь, бүри ехэ найдамтайгаар, ашаг олзо ехэтэйгээр хүдэлхэдэнь, үйлэдбэриин ашаг олзые хэлбэришэгүйгөөр дээшэлүүлхэдэнь предприятинуудта туһалха байна.

Табан жэлэй шэнэ түсэбые дүүргэлтэ гээшэ олон миллион хүнүүдэй, бүхы совет арадай эгээн дүтын ажал хэрэг, тэрэнэй эдэбхи үүсхэлэй, оюун ухаанай, эршэ хүсэнэй аша үрэнь мүн болоно. Харюусалгаяа дээшэлүүлхэ, гурим журамаа шангадхаха, эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлхэ гэһэн эрилтэ бүхы коллективүүдһээ, хүдэлмэришэн бүхэнһөө эригдэнэ.

Табан жэлэй түсэбые амжалтатайгаар бэелүүлгэ ажалшадые үзэл сурталай-политическэ талаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ партийна организацинуудай үүргые саашадань дээшэлүүлгэтэй, олониитын эдэбхи үүсхэлые дэлгэрүүлгэдэ шэглүүлэгдэһэн коммунистнуудай эмхидхэлэй хүдэлмэриие дээшэлүүлжэ, нарижуулан һайжаруулгатай нягта холбоотой юм.

Партийна организацинууд үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхын тула хэглэһэн юумэсэ, мүн үшөө бүтээхэ юумэеэ тодорхойлон шэнжэлжэ үзэхэ, һайшаалтай дуршэлые, ажалшадай дурадхалнуудые согсолхо, бүхы үнэтэй, түрүү юумые үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, шэнэ юумэ үүсхэгшэдэй, ухаалан зохёогшодой, уралан нарижуулагшадай үүсхэлые бүхы хэмжээгээр дэмжэхэ уялгатай. Һайзгайрхаха, һанаа амар, хамаагүй байха ябадалтай эрид шууд тэмсэхэ шухала. Зургаанайнгаа, нютагайнгаа талые үлүүсэ хараха ябадалтай эбсэшэгүй байха, дутуу дундануудые шүүмжэлгэ шууд сэхээр хүгжөөхэ, хойрог зан гаргаха ябадалые хаанашье, ямаршье асуудалаар байг, хатуу шангаар усадхаха.

Табан жэлэй түсэбэй дүүргэлтые эмхидхэхэ талаар союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдтэ, СССР-эй болон союзна республикануудай министерствэнүүдтэ, ажалшадай депутадуудай Соведүүдтэ харюусалгатай үүргэ даалгагдана. Ажалшадай депутадуудай Соведүүд ажахын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр оролсожо, олгогдоһон эрхэ түлөөлэлгэеэ үргэнөөр хэрэглэхэ, ажалай нөөсэ болон байгаалиин баялигуудые зүбөөр хэрэглэхын хойноһоо хинаха, зургаанайнгаа талые үлүүсэ хараха ябадалые усадхаха ёһотой. Мүн худалдаа наймаа, арадай хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилгые, хүн зониие культурно-ажаһуудалай талаар хангаха ябадалые хүгжөөхэ, харгы бариха, город болон хүдөө тосхонуудые болбосон түхэлтэй болгохо талаар Соведүүдэй үмэнэ ехэ зорилгонууд табигданхай.

Профессиональна союзууд үйлэдбэриин түсэбүүдые дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө социалис мүрысөө бүхы хэмжээгээр хүгжөөхын, шэнэ техникэ нэбтэрүүлхын түлөө, ажалые эрдэм ухаанай ёһоор эмхидхэхын, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхын, үйлэдбэриин ашагтай байхын, продукциин шанар һайжаруулхын түлөө тэмсэхэ, хүдэлмэришэдэй болон алба хаагшадай ажалай эрхэ байдалые һайжаруулха тушаа саг үргэлжэ оролдожо байха ёһотой.

Коммунистнууд, ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй депутадууд, профсоюзай болон комсомолой эдэбхитэд табан жэлэй түсэбэй зорилгонуудые, тэрэнэй онсо илгааень үргэнөөр ойлгуулха ёһотой. Тиихэдээ арадай ажахын зорилгонуудые шиидхэхэ хэрэгтэ коллектив бүхэнэй, хүдэлмэришэн бүхэнэй хэһэн ажалайнь ехэ удха шанарые харуулжа үгэхэ, табан жэлэй түсэбэй даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхэ ушар совет бүлэ бүхэнэй ажаһуудалай хэмжээндэ, бүхы ажалшадай ажаһуудалые һайжаруулха хэрэгтэ сэхэ нүлөөлхэ юм гэжэ харуулха хэрэгтэй. Энэ түсэбые бэелүүлгэдэ арадай хиналта ехэ үүргэ дүүргэхэ байна.

Парти арадтайгаа үнэн сэхээр хөөрэлдэдэг, юушье нюудаггүй, мүн юушье гоёодоггүй, манай бодото туйлалтануудые, мүн манай хүгжэлтын бэрхэшээлнүүдые сэхэ руунь харуулжа байдаг. Арадтайгаа нягта холбоотой байһан халаа, ажалшадай аша туһада үнэн сэхээр алба хэдэг хадаа Коммунис парти хүсэтэй юм. Ажал ябуулга тушаань бүгэдэ арадай һайшаалгаһаа, үүсхэлыень дэмжэлгэһээ ондоо үндэр сэгнэлтэ партида байхагүй.

Бүхы совет арад табан жэлэй шэнэ түсэбые омог баяраар угтажа, тэрэнэй хараа̄ламжые бэелүүлхэ байһандань парти этигэнэ.

Хүдэлмэришэд, инженернүүд болон техникүүд, колхозникууд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, наука болон культурын хүдэлмэрилэгшэд өөрынгөө ажалаар, эршэ хүсөөр, эдэбхи үүсхэлээр энэ түсэбые үлүүлэн дүүргэхын тула нэмэлтэ арга боломжонуудые бэдэржэ олохо байһандань Советскэ Союзай Коммунис партиин XXIII съезд этигэжэ байһанаа тодорхойлно.

Табан жэлые бэелүүлгэ уласхоорондын ехэ удха шанартай байха. Советскэ Союзай экономическа хүсэнэй, социалис үйлэдбэриин ашаг олзын ургалта, совет хүнүүдэй ажаһуудалай саашанхи хүгжэлтэ, социалис демократиин хүгжэлтэ, совет национальна политикын амжалта—эдэ бүгэдэ хадаа социализмын үзэл сурталай бэедээ татасыень бүри ехэ болгохо, дэлхэй дээрэ ангиин хүсэнүүдэй саашанхи хубаарилгын социализмын аша туһада хубилхадань, мүнөө үе сагай бүхы революционно хүсэнүүдэй бэхижэлгэдэ, тэдэнэй нэгэдэлэй бэхижэлгэдэ туһалха байна.

Социалис бусад оронуудтай Советскэ Союзай экономическа, худалдаа наймаанай, научна болон культурна холбоо барисаагаа үргэдхэлгэ хадаа тэдэнэй хоорондохи аха дүү хани барисаае, хани харилсаае бэхижүүлгэдэ, бүхы социалис хани барисаанай урда байһан зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлгэдэ туһалха.

Советскэ Союз, мүн бусад бүхы социалис гүрэнүүд национальна болон социальна сүлөөрэлгын түлөө тэмсэжэ байһан арадуудта, өөрынгөө политическэ, экономическа бэеэ даанхай байдалые хамгаалжа байһан Ази, Африка, Латиин Америкын залуу, хүгжэжэ байһан гүрэнүүдтэ дэмжэлгэ үгэхэ гээшые өөрынгөө интернациональна уялга гэжэ тоолодогшье байгаа, мүнөөшье тоолоно.

Империализмын, нэн түрүүн американска империализмын хархис хүсэнүүдэй амыень татаха, арадуудай дотоодын хэрэгтэ ээрхэг түримхэйшүүлэй хабаадалгада эсэргүүгээр тэмсэхэ, уласхоорондын түгшүүрил һулаpуулха гээшэ бүхы дэлхэйн ажалшадай аша туһын гол шухала хэрэг мүн болоно. Дэлхэйн шэнэ дайн сараха гээшэ эгээл шухала зорилго болоно. Директивэнүүд дотор табигдаһан даабаринуудые дүүргэхэ гээшэ бүгэдэ ниитын эб найрамдал ба аюулгүйе бэхижүүлхэ хэрэгтэ горитойхон нэмэлтэ боложо үгэхэ, ондо ондоо социальна байгуулалтатай гүрэнүүдэй амгалан ёһоор зэргэ оршон байха ленинскэ ёһо гуримуудай уласхоорондын харилсаанда саашадаа батажан нэбтэрхэдэнь туһалха юм.

Табан жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ аха дүү социалис оронуудай, уласхоорондын пролетариадай, дэлхэйн сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй үмэнэ өөрынгөө интернациональна уялгые совет арадай дүүргэжэ байһанай шэнэ гэршэ мүн болохо.

Ерэхэ табан жэл хоёр онсо үйлэ хэрэгүүдээр тэмдэглэгдэхэ. Ерэхэ жэлдэ совет арад, ажалша бүхы хүнүүд Агууехэ Октябриин социалис революциин 50 жэлэй ойе, тиихэдэ шэнэ табан жэлэй һүүлшын жэлдэ —агууехэ Ленинэй түрэһөөр зуун жэлэй ойе тэмдэглэхэ юм.

Ленинизмын туг доро манай орондо илаһан социалис революци хүн түрэлтэнэй түүхэдэ шэнэ үе сагай эхи табижа үгөө. Энэ үе саг коммунизмын илалтада асарха юм.

Совет арадай шэн зоригтой ажал, зохёон байгуулхы сэсэн мэргэн ухаан бодол һаруул һайхан коммунис ерээдүй тээшэ харгы зам бата найдамтайгаар гаргажа байна. Шэнэ табан жэл энэ харгы замаар урагшаа дабшалтада шухала алхам боложо үгэхэ.

КПСС-эй УСТАВТА ЗАРИМ ХУБИЛАЛТАНУУДЫЕ ОРУУЛХА ТУХА
СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН XXIII СЪЕЗДЫН
ТОГТООЛ

КПСС-эй Уставта иимэ хубилалтануудые оруулха гэжэ Советскэ Союзай Коммунис партиин XXIII съезд тогтообо:

1. КПСС-тэ орогшодой шанар саашадаа һайжаруулхын тула, шэнэ гэшүүдые партида абахын түлөө парторганизацинуудай харюусалга дээшэлүүлхын тула иимэ гурим тогтоохо гэбэл:

а) гүйсэд 23 наһатай болоһон залуушуул ВЛКСМ-ээр дамжажал партида орохо. ВЛКСМ-эй гэшүүдые партида абахада, комсомолой райкомой, горкомой үгэһэн рекомендаци партиин нэгэ гэшүүнэй үгэһэн рекомендацитай адли гэжэ тоологдохо;

б) партида ороходо рекомендаци үгэгшэд табан жэлһээ бага бэшэ партийна стажтай байха ёһотой;

в) партида абаха тухай эхин партийна организациин шиидхэбэри хадаа суглаан дээрэ байһан партиин гэшүүдэй гурбанай хоёрһоо үсөөн бэшэ хубиин дуугаа үгөө һаань, баталагдаһанда тоологдохо.

2. Партийна журам саашадань бэхижүүлхэ, Уставайнгаа уялгануудые дүүргэхын түлөө коммунистнуудай харюусалга дээшэлүүлхэ гэһэн зорилгонуудһаа эшэ үндэһэ абажа, иимэ нэмэлтэ оруулха:

а) КПСС-эй Программа, Устав хазагайруулдаг, аягүй ябадалаараа коммунистын үндэр дээдэ нэрэ зэргэ гутаадаг хүнүүдһээ парти сүлөө болохо гэжэ Уставай оролтын хубида нэмэхэ;

б) коммунистые партиһаа гаргаха тухай эхин партайна организациин шиидхэбэри партиин райкомой гү, али горкомой баталһанай һүүлээр хүсэндөө орохо гэһэн гурим тогтоохо;

в) партиин гэшүүниие кандидадта оруулдаг байһан партийна талаар нүлөөлгын хэмжээе болюулха.

3) Олохон партийна зургаануудай, мүн коммунистнуудай дурадхалнуудые анхаралда абажа, нютагай тодорхой эрхэ байдал, тэрэшэлэн хүдэлмэрилэгшэдэй ажал хэрэгэйнь болон политическэ шанар хараада абажа, һунгалтануудай болоходо партийна комитедүүдэй составай хирэ хирэ болоод лэ шэнэдхэн һэльбэгдэжэ байдаг туладань, бодото дээрээ эдэ асуудалнуудаар журамшуулгын зүб бэшэ байһан дээрэһээнь, партийна зургаануудай состав болон партийна организацинуудай секретарьнуудай шэнэдхэгдэдэг, һэлгэгдэдэг нормо тогтооһон дүримые саашадаа КПСС-эй Устав соо үлөөһэнэй хэрэггүй гэжэ тоолохо. Энээнтэй дашарамдуулан, 25-дахи параграф Устав сооһоо болюулха. Эхин организацинуудһаа КПСС-эй Центральна Комитет хүрэтэр бүхы партийна зургаануудые һунгахадаа, тэдэнэй составые хирэ хирэ болоод шэнэдхэн һэльбэжэ байха, ударидалгын уг залгамжалха гэһэн гол ёһо гурим сахиха тухай заабари 24-дэхи параграфта нэмэжэ оруулха.

4. Эхин парторганизацинууд тухай Уставай бүлэгтэ шэнэ параграф нэмэхэ, тэндэ 1000 гаран коммунистнуудтай эхин организацинуудай парткомуудта, союзна республикын Компартиин ЦК-гай зүбшөөлөөр, КПСС-тэ абаха, партиин гэшүүн болон кандидадуудые бүридхэлдэ оруулха, коммунистнуудай персональна хэрэгүүдые хараха асуудалнууд тушаа партиин райкомой эрхэ олгогдожо болохо гэһэн гурим тогтоохо. Шухала болоо һаань, эдэ организацинуудта цехүүд соонь парткомууд байгуулагдажа болохо, тиихэдэ үйлэдбэриин участогуудай партийна организацинуудта эхин организациин эрхэ олгогдожо болохо. Партиин райкомой эрхэтэй болоһон парткомууд хоёр жэлэй болзороор һунгагдаха.

5. 50 коммунисттай байгаа һаань, совхозуудта парткомууд байгуулагдажа болохо гэһэн нэмэлтэ 57-дохи параграфта оруулха.

6. Ажал хүдэлмэриинь эрхэ байдалһаа, составайнь байгууламжа болон тооһоо үндэһэлжэ, эхин организацинуудта суглаануудые үнгэргэхэ болзор КПСС-эй Устав соо боломжотой тааруугаар тодорхойлхо шухала гэһэн партийна организацинуудай дурадхалнуудые хараада абажа, 300-һаа үсөөн коммунистнуудтай, мүн цеховой организацинуудтай эхин партийна организацинуудта хамтын партийна суглаан хоёр һара соо нэгэ дахинһаа үсөөн бэшэ зарлагдаха гэжэ тогтоохо.

7. Бүхы союзна республикануудай компартинуудай съезднүүд дүрбэн жэл соо нэгэнһээ үсөө дахин зарлагдаха гэжэ Устав соо тодорхойлхо.

8. Хэрэгтэй болоһон ушарта партиин съездэ хоорондохи үе соо партиин политикын шухала һон асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхын тула Цент Комитет Бүхэсоюзна партийна конференци, т союзна республикануудай компартинуудай Ц публиканска партийна конференцинуудые за болохо.

Бүхэсоюзна партийна конференци үнгэргэх КПСС-эй ЦК, тиихэдэ республиканска партийн ференцинүүдые үнгэргэхэ гурим союзна респу нуудай компартинуудай ЦК тодорхойлхо.

9. Устав соо иигэжэ хараалха гэбэл: Советс зай Коммунис партиин Центральна Комитет ЦК-гай Пленумүүдэй хоорондохи үедэ партиин мэриие ударидахын тула Политбюрое, тиихэд бүриин хүдэлмэри, гол түлэб кадрнуудые шэл хо, шиидхэбэринүүдэй хэр дүүргэгдэжэ байһан хиналта эмхидхэхэ хүдэлмэри ударидахын тула тариадые һунгаха.

Центральна Комитет хадаа КПСС-эй РСФСР-тэхи Бюрое һунгадаг гэһэн дүрим 39-дэхи параграф сооһоо болюулха.

10. Совнархозууд тухай хэлэгдээшые 59-дэхи параграф сооһоо болюулха.

ВЬЕТНАМДА США-гай ХЭЖЭ БАЙҺАН ЭЗЭРХЭГ ТҮРИМХЭЙ ЯБУУЛГА ТУШАА
КПСС-эй XXIII СЪЕЗДЫН МЭДҮҮЛГЭ

Совет коммунистнуудай, бүхы совет арадай дура хүсэл болон мэдэрэлые элирхэйлэн Советскэ Союзай Коммунис партиин XXIII съезд хадаа аха дүү вьетнам арадта эсэргүүгээр Америкын Холбоото Штадуудай хэжэ байһан зэрлиг муухай эзэрхэг аашые ехээр зэбүүрхэн буруушаана.

Вьетнамда шуһата дай һүжэрөөхэдөө, Америкын империалистнууд хадаа вьетнам арадай, Зүүн-Урда Азидахи бусад арадуудай национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөе дараха гэжэ эрмэлзэнэ, социалис гүрэнэй — Вьетнамай Демократическа Республикын бүрин эрхэдэ элитээр халдан ороно. Уласхоорондын жиирэй ёһо заншалнуудые хэрэгсээнгүйгөөр американ сэрэгэйхид эгээн лэ шэрүүн шанга, зэрлиг муухай аргануудые хэрэглэнэ. Америкын самолёдууд Хойто Вьетнамай городууд болон тосхонуудта добтолжо, промышленна предприятинууд, байрын гэрнүүд, һургуулинууд болон больницануудые һандаргана, амгалан һууһан хүн зониие алана, хюдана.

Урда Вьетнамай патриодуудта эсэргүү гэмтэ муухай дайн байлдаанда Америкын хоёр зуун табин мянга шахуу тоото сэрэг хабаадана. США-гай империалистнууд өөһэдынгөө сэрэгэй бүлэглэлнүүдэй гэшүүдые эзэрхэг түримхэй ябуулгануудтаа татан оруулалсана, бусад оронуудай аюулгүй байдал болон бүрин эрхэдэ горитой гай түбэг сэхэ тохёолдуулна, Лаосой хэрэгүүдтэ бүдүүлигээр хамааран оролсоно, Камбоджодо сэрэгэй-политическэ баалалта хэхэ һэдэлгэ гаргана, уласхоорондын оршон байдалые шахардуу шанга болгоно.

Өөрынгөө ябуулгануудай бодото шэнжые «эрхэ сүлөө» хамгаалха, «коммунис добтолгодо» эсэргүү ябуулга хэхэ гэхэ мэтын гоё гоё үгэнүүдээр далдалхые США-гай зонхилхы этэгээдүүд һэдэдэг байна. Гэбэшье эдэ худал хуурмаг үгэнүүдтэнь хэншье этигэхэгүй байна. Вьетнамда эзэрхэг түримхэй ябуулга хэжэ, США шоо шобто харуулан нэрээ хухараа, энээнээ хэзээдэшье сагааруулжа шадахагүй. Вьетнамда американ империализмын хэжэ байһан уршагта муухай аашые дэлхэйн бүхы түрүү үзэл баримталдаг, демократическа хүсэнүүд эрид шууд шангаар буруушаан угтана. Вьетнам арадай үнэн зүб хэрэгые дэмжэлгэдэ дэлхэйн үргэн олониитэ улам бүри эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг боложо байна. Вьетнамдахи эзэрхэг дайн байлдаае буруушааһан һанамжанууд Америкын Холбоото Штадуудташье улам олоор гарадаг боложо байна. Морально-политическэ талаар эзэрхэг түримхэйшүүл улам бүри гансаарданги боложол байна.

Вьетнамай патриодуудай эрэлхэг зориг болон тэсэбэреэр совет коммунистнууд, манай бүхы арад баясана. Эрхэ сүлөөгэй, бээ данхай байдалай болон нэгэдэлэй түлөө, хуби заяагаа өөһэдөө тодорхойлон шиидхэхэ эрхын түлөө нангин, үнэн зүб тэмсэл хэжэ байһан вьетнам арадай дура хүсэлые интервентнүүдэй ямаршье харата муухай аашанууд һуларуулжа шадахагүй гэжэ совет коммунистнууд, манай бүхы арад этигэнэ. Һуларшагүй эрэлхэг зоригой, хатуу тэсэбэриин болон илалта туйлаха дура хүсэлэй гайхамшагта жэшээ боложо, вьетнам арадай баатарлиг, үнэн зүб тэмсэл түүхэдэ орохол.

Вьетнам арадта ехэ, элдэб янзын туһаламжа болон дэмжэлгые Советскэ Союз, бусад социалис оронууд, дэлхэйн хүдэлмэришэнэй болон коммунис хүдэлөөн хододоо үзүүлдэг байгаа, үзүүлнэшье. Вьетнам арадта эсэргүүгээр США-гай хэжэ байһан эзэрхэг аашые болюулха, энэ оронһоо интервентнүүдэй бүхы сэрэгүүдые гаргаха тухай бүхы партиин, бүхы совет хүнүүдэй зүгһөө Советскэ Союзай Коммунис партиин XXIII съезд шууд шанга эрилтэ хэнэ. Зүүн-Урда Азиин бусад оронуудташье дэлгэрүүлхээр американ сэрэгэйхидэй һэдэжэ байһан энэ эзэрхэг аашые үргэлжэлүүлгэ бүгэдэ ниитын эб найрамдалда эгээн лэ түбэгтэй муухай хойшолонтой байха.

Вьетнам арадта эсэргүү бузар муухай дайн байлдаагаа «үргэдхэхэдөө» эзэрхэг түримхэйшүүл Советскэ Союзай, бусад социалис ханинар болон аха дүүнэрэйнь зүгһөө Вьетнамда үзүүлэгдэхэ улам бүри ехэ дэмжэлгээр угтагдаха байна. Вьетнам арад бүхы газар нютагайнгаа эзэниинь болохол. Вьетнамай Демократическа Республикын дээрэ үргэжэ ябаһан социализмын гэрэл туяа хэншье, хэзээдэшье залираажа шадахагүйл.

Вьетнамай Демократическа Республикын правительствын, урда Вьетнамай Национальна сүлөөрэлгын фронтын үнэн зүб эрилтэнүүдые мэдэрэлгэдэ үндэһэн лэ Вьетнамай асуудал шиидхэгдэжэ шадаха гэжэ Советскэ Союзай Коммунис партиин XXIII съезд тоолоно.

— Вьетнамай Демократическа Республикые бомбодолгоёо, ДРВ-дэ эсэргүүгээр зорюулагдаһан бусад эзэрхэг түримхэй аашануудаа Холбоото Штадууд дары болюулха ёһотой.

— США-гай, тэрэнэй бүлэгэйхидэй зэбсэгтэ хүсэнүүд Урда Вьетнамай газар дээрэһээ гаргагдаха ёһотой.

— Урда Вьетнамай Национальна сүлөөрэлгын фронт Урда Вьетнамай хүн зоной гансахан лэ хуулита түлөөлэгшэ гэжэ мэдэрэгдэхэ ёһотой.

— США-гай правительство Вьетнамай дотоодын хэрэгүүдтэ али болохоор хамааралсахаяа болихо, 1954 оной Женевскэ хэлсээнүүдые шууд сэхээр сахиха ёһотой.

Советскэ Союзай Коммунис партиин XXIII съезд хадаа баатарлиг вьетнам арадтай, Вьетнамай Ажалшадай партитай, Урда Вьетнамай Национальна сүлөөрэлгын фронттой аха дүү ёһоор һаналаа нэгэдэжэ байһан тухайгаа мэдүүлнэ, мүн Вьетнамда Америкын хэжэ байһан эзэрхэг түримхэй ябуулгада эсэргүү тэмсэлдэ, тэмсэжэ байгаа вьетнам арадта үрэ ехэтэй туһаламжа болон дэмжэлгэ үзүүлгэдэ, нэгэ ябуулга бүри оролдосотойгоор хэхыень уряалхы коммунис болон хүдэлмэришэнэй парти хандана.

Лаосой болон Камбоджын арадуудта тал байһанаа совет хүнүүд элирхэйлэн мэдүүлнэ болон 1962 онуудай Женевскэ хэлсээнүүдые кын Холбоото Штадуудай наринаар сахиха эрилтэ хэнэ.

Социалис оронуудай, бүхы коммунис парти интернациональна харюусалгаяа бүрин хүсэд дэрхэнь, нэгэдэмэл ябуулга хамтаараа хэхэнь, риалис эзэрхэг түримхэй ябуулгые бол тулада өөһэдыгөө тойруулан бүхы түрүү үзэл той, демократическа, эб найрамдалда дуратай нүүдые нягтаар жагсаахань мүнөө хэзээ хэзэ һээ шухала болоод байна.

Бүхы дэлхэйн коммунистнууд, дэбжэлтын демократиин тала баригшад бултадаа, эб най лые, үнэн зүб хэрэгые, арадуудай эрхэ сүлөө бээ даанхай байдалые үнэтэйдэ тоолодог бүх сэхэ хүнүүд бүри шангаар буруушаалга мэдүү Вьетнамда США-гай империалистнуудай хэжэ б эзэрхэг түримхэй аашада эсэргүүсэн, бүри эдэ гээр тэмсэг лэ! Американ эзэрхэг түримхэй ябу эсэргүүсэн буруушаадаг, бээ даанхай байдала сүлөөгэй, Эхэ ороноо хамгаалхын түлөө вьетна дай хэжэ байдаг тэмсэлые дэмжэдэг хүдэлөөн б сэг дэлхэйн бүхы нютагуудта үшөө үргэнөөр д байг лэ!

Эб найрамдалай, дэбжэлтын хүсэнүүд нэг фронтдо хамтаран жагсажа, Вьетнамдахи а эзэрхэг түримхэй ябуулгые болюулжа шада люулха ёһотойшье.

Вьетнамай ойро бү хүрэгты!

Вьетнам арадай үнэн зүб хэрэг илан манд

БУРЯАД ОРОНОЙ АЖАЛШАД КПСС-эй XXIII СЪЕЗДЫН ШИИДХЭБЭРИНҮҮДЫЕ ҺАЙШААНА

Түрүүшын уулзалга

Манай областной партийна организациин һунгаһан делегадууд үсэгэлдэр Москваһаа, КПСС-эй XXIII съездын хүдэлмэридэ хабаадалсаһанаа түрэл нютагаа бусажа ерэбэ. Улаан-Үдэ ерэмсээрээ республикын газетэнүүдэй, радио болон телевидениин хүдэлмэрилэгшэдтэй уулзаһан байна.

Коммунис партиин эгээл ехэ хуралдаанда хабаадалсаха зол жаргалтай байһан, Буряад ороной ажалша бэрхэ, эрхим коммунистнууд: Хориин аймагай Үдын совхозой хонишон Н. Л. Тогмитова, Зэдын аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой тракторна бригадын бригадир В. П. Каленов, Галуута Нуурай шахтоуправлениин 7/8 шахтын проходчик, Социалис Ажалай Герой Г. Д. Тучинов, Улаан-Үдын барилга-хабсаралгын 3-дахи управлениин шэрдэгшэдэй бригадир К. Е. Ястребова, Загарайн аймагай Хандагатайн леспромхозой бага комплексно бригадын бригадир А. П. Кудряшов, Баргажанай аймагай Хурамхаанай интернат-һургуулиин багша Д. О. Ордбодиева, КПСС-эй Кабанскын райкомой нэгэдэхи секретарь В. И. Титов гэгшэд партиин XXIII съездын хүдэлмэри тухай, хараһан үзэһэн, һонирхоһон юумэнүүд тухайгаа журналистнуудта хөөрэжэ үгэбэ.

Угаа һонирхолтой энэ хөөрэлдөөндэ нэн түрүүлэн нүхэр **В. И. ТИТОВ** эхи табина.

— Съезд тон таатай зохид оршон байдалда үнгэржэ, ажал хэрэг тухай тодо һонор хөөрэлдөөн болоо. Центральна Комитедэй Тоосооной удхань гүн гүнзэгы. Элидхэл тушаа үгэ хэлэһэн лэ хүн бүхэн тэрэнэй удхые улам гүнзэгырүүлээ. Хоёрдохи асуудалаар А. Н. Косыгин элидхэл хээ һааб даа. Элидхэлээ ехэ зохидоор, ойлгосотойгоор найруулһан байна. Съездын хүдэлмэри яаха аргагүй гуримтайгаар, ямар нэгэн оньһон шэнгеэр эмхидхэгдээ.

Хариин гүрэнүүдһээ ерэһэн аха дүү коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудай делегадуудые толгойлогшодой амаршалгын үгэнүүд тон һонирхолтойшье, удха түгэлдэршье байгаа.

Нүхэр К. Е. ЯСТРЕБОВА:

— Съездэ байха үедөө хараһан үзэһэн, наһандаашье мартахагүйгөөр толгойдоо хадуужа абаһан юумэнүүд аргагүй олон. Элидхэлнүүд тон ойлгосотойгоор, тодо һонороор хэгдээ. Съездэ эрхимэй эрхимүүд лэ суглараа юм байна гэжэ абаһаар ойлгохоор. Хүн бүхэн шахуу Геройн алтан медаль гү, али орден хайрануудые зүүнхэй.

Апрелиин 4-нэй үглөөнэй заседани ехэ һонирхолтой байгаа. Түрүүлэгшээр һууһан Ш. Р. Рашидов «Луна-10» гэжэ Совет ороной автомат станци дэлхэй дээрэ түрүүшынхеэ һарые тойрон ниидэдэг хэмэл спутник болобо гэһэн мэдээсэл хээ һэн. Һарын хэмэл спутник дээрэһээ үгтэһэн «Интернационалай» аялгые шагнажа, аргагүй ехээр баясаабди.

Нүхэр Г. Д. ТУЧИНОВ:

— Түрүүшынхеэ Москва ошогдобо гээшэ. Москвагайхид ехэл һайнаар угтаа. Юрын хүдэлмэришэн хүн аад, Кремлиин Съезднүүдэй ордондо орожо, партиин съездэ хабаадаха гээшэ хэмгүй ехэ зол жаргал, хуби заяан байна даа. Съездэ байха үедөө юһэн космонавтнуудтай гар гараа барилсан мэндэшэлдэхэ, хөөрэлдэхэ хубитай байбаб. Валентина Николаева-Терешкова маанадтай сугтаа һуужа, фото-зурагаа абхуулаа һэн.

Үшөө тиихэдэ горняк мэргэжэлтэй хүнүүдээр ушарха гэжэ оролдоо һэм. Уулзаашьеб. Тэрэмни намдал адли проходчик мэргэжэлтэй Донбассһаа ерэһэн делегат байба. Хөөрэлдөөбди. Ажалынь адлил даа, манайхи шэнтиталаар туһалха байһанаа мэдүүлээ.

Испаниин коммунистнуудай хүтэлбэрилэгшэ Долорес Ибаррури хадаа шэнэ табан жэлэйнгээ түсэб амжалтатайгаар дүүргэхэ байһандатнай Испаниин коммунистнууд гүнзэгыгөөр найдана гэжэ өөһэдынгөө хүдэлдэг газарта бусахадаа хүдэлмэришэдтэ, колхознигуудта, бүхы ажалшадта дамжуулаарайгты гэжэ нүхэрэй ёһоной гүйлтэ хээ һэн. Тэрэ хэлээшыень би таанадта дуулгаха уялгатайб.

Нүхэр Д. О. ОРБОДИЕВА:

— Съезд хадаа намда аргагүй ехэ һургаал боложо үгэбэ. Бүхы һанаан сэдьхэлни, оюун бодолни баяр баясхалангаар, омогорхолоор салгидан халинхай. Съездын хүдэлмэреэ эхилэлтэ ба дүүргэлгэ угаа һонирхолтой байгаа.

Би өөрөө багша һэн тула арадай гэгээрэлэй асуудал миниин анхаралые илангаяа татаһан байна. Үгэ хэлэһэн делегадууд арадай гэгээрэл тушаа, залуу үетэниие хүмүүжүүлхэ хүдэлмэри һайжаруулха тушаа нилээд тогтоо һэн. Съездэ 33 багшанар хабаадалсаа. Маниие манай министр өөртөө урижа, нүхэрэй ёһоной хөөрэлдөө хээ, һургуулиин байдалдахи дутагдалнуудые усадхаха бии гэжэ дээдын ажал ябуулагшадтай уулзахадаа хэлээрэй гэжэ нүхэдни намда захяа һэн. Теэд элидхэлнүүдые шагнаад байхада тэдэ асуудалнуудшье бултадаа бүтэшоо һэн даа.

Нүхэр В. П. КАЛЕНОВ:

— Намайе КПСС-эй XXIII съездын делегат болгожо һунгаһандань областной партийна организацида баяр баясхалан хүргэнэб. Тиигээдшье тэрэ ехэ этигэл найдабарииень үнэн сэхэ ажалаараа харюулхые заатагүй оролдохоб. Үндэр наһатай, колхознигууд пенси багашагаар абана, ажалай түлөөһэндэ дутагдалнууд

Манай Коммунис партиин, Совет гүрэнэй аша габьягай, алдар суугай улам ургажа, дэлхэй дээрэ улам хүндэтэй боложо байһые съезд бодотоор гэршэлбэ.

Нүхэд **Н. Л. Тогмитова, А. П. Кудряшов** гэгшэд мүн лэ съездын хүдэлмэри тухай, хараһан үзэһэн юумэнүүд тухайгаа журналистнуудта хөөрэжэ, анхаралынь татаһан, һонирхуулһан байна.

Ингээд манай делегадууд алдарта партиингаа XXIII съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүд тухай түрэл республикынгаа олон түмэн ажалшадта хөөрэжэ, тайлбарилан ойлгуулжа эхилхэнь гээшэ.

Г. ЦЫРЕТОРОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Хандагатайн леспромхозой бага-комплексно бригадын бригадир, КПСС-эй XXIII съездын делегат А. П. Кудряшов үгэ хэлэжэ байна.

А. ИСТОМИНОЙ фото.

КОММУНИСТНУУДАЙ ӨӨҺЭДЫНЬ ШИИДХЭХЫ ХЭР

Центральна Комитедэй тоосоон хадаа удхынгаа талаар гүн гүнзэгы, партиин, совет арадай саашадаа бэелүүлхэ зорилгонуудые тодо һонороор заабарилһан түүхэтэ документ мүн болоно. Партиин бэелүүлхэ, тэрэнэй эмхидхэлэй-политическэ, үзэл сурталай-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин хэмжээе дээшэлүүлхэ асуудалнуудта эндэ ехэхэн анхарал хандуулагдана.

Партийна хүдэлмэридэхи эдэ шухала асуудалнуудые бодотоор бэелүүлхэ гээшэ партийна эхин организацинуудай дайшалхы шадабариһаа, эдэбхи үүсхэлһээ нилээд дулдыдаха ха юм. Тиимэл халань партийна эхин организацинуудай үүргые дээшэлүүлхэ, нүлөөень бүри үргэдхэхэ тон шухала байһан тушаа элидхэл соо тодорхойгоор хэлэгдэнэ.

Тэрэл зорилгоор КПСС-эй Устав дотор зарим тэды хубилалтануудые оруулха тухай хэлэн дурадхалнуудай нэгэниинь партийна эхин организацинуудай секретарьнарые һунгалга, тэрэнэй энэ тушаалда байха болзор тушаа болоно. Эхин партийна организациин секретариин тушаалай болзорые хоёр жэлээр хизаарладагһаа зэложо, үнэхөөрөө үлэмжэ олон бэ болотог һэн. Тиимэ бо һунгагдаһан секретарьнар хыень хэлэхэдэ, хүсэд һай шэдэггүй, ажахынгаа хэ тэй, ниитэ олон ажалша ёһоор танилсажашье ү шахуу байгаа. Энээнэй партийна эхин организац зарим нэгэн секретарьнара һөө үнэндөө ябуулагдажа ажал хүдэлмэридэ халир бээ тойруулангяар хандада һан ушарнуудай үзэгдэлэ арсахын аргагүй.

«...Партиин али нэгэн өөрынгөө политика болон хэрэгэй шадабариин тала гэлбэрилхы партийна з составта байжа болохыень нистнуудай өөһэдөө шиидх шэ үлэмжэ зүб.. демократи лоно» гэжэ тоосооото элид тодорхойлогдоно.

Ж. ВАНКЕ

Зэдын аймагай Боры совхозой парт секрет

Редактор Ц. О. ОЧ

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Ула улица Ленина, 35. Телефоны: редактора — 23-67, зам. р тора — 38-42, зам. редактора — 35-84, секретариата — отделов: сельскохозяйственный — 47-59, 35-14, промыш — 48-69, 33-61, корректорская — 35-95.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: партийной — 40 — 49, идеологический — 24 — 74, советского стро ства и быта — 34-93, рабселькоров и писем — 25-41, 38-3 формации — 34-05 и переводов — 24-74.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при С Министров Бурятской АССР.

Н-01511. Зак. № 3

БУРЯАД ҮНЭН

8-дахи нюур.

1966 оной апрелиин 12,